

Біла
Айстра
Любови

WHITE ASTER OF LOVE

White Aster of Love is a limited edition of the lyrical poetry of Iryna Senyk and features her exquisite embroidered dress patterns for contemporary fashions.

Iryna Senyk was born in Lviv, Ukraine, in 1926. During her university years she was arrested and languished for twenty horrific years as a political prisoner in Soviet hard-labour camps. Indescribable suffering, hunger, degradation, failed to crush her invincible spirit.

This spirit is dramatically expressed in Senyk's poetry. Her burning love of beauty and of colour is reflected her delicate embroidery and the artistic ornamentation that accompanies her verses.

Numerous photographs illustrate the ways that Ukrainian embroidery can be fashionably adapted to elegant styles.

To commemorate the Centennial of Ukrainian Immigration to Canada, the Ukrainian Catholic Women's League of Canada at St. Demetrius Church in Etobicoke, Ontario, has published White Aster of Love. Our intrepid Ukrainian pioneers left a rich cultural and spiritual legacy. To foster this precious gift, we offer White Aster of Love.

In gratitude, we return to Ukraine a veritable treasure: the poetry and embroidery of a talented daughter, Iryna Senyk.

Біла
Айстра
Любови

WHITE ASTER OF LOVE

ІРИНА СЕНИК

БІЛА АЙСТРА ЛЮБОВИ

ЗБІРКА

ВІРШІВ

ВИШИВОК

ТА

ЗРАЗКІВ СУЧАСНОГО ОДЯГУ

АНГЛІЙСЬКИЙ ПЕРЕКЛАД ВІРШІВ

ХРИСТИНА БОРСУК

ПЕРЕДМОВА - АРЯДНА СТЕБЕЛЬСЬКА

IRYNA SENYK

WHITE ASTER OF LOVE

COLLECTION OF
POETRY
EMBROIDERY
AND
CONTEMPORARY DRESS DESIGNS

ENGLISH TRANSLATION OF POETRY BY

CHRISTINE BORSUK

PREFACE BY M. J. DIAKOWSKY

© Copyright 1992

Publisher: Ukrainian Catholic Women's League of Canada
St. Demetrius Branch
135 LaRose Avenue
Etobicoke, Ontario
Canada M9P 1A6

Book Design and Layout: Maria Rypan
Jacket Design: Iryna Senyk and Maria Rypan
Computer Graphics: Eugene Rypan
Photography: Oleh Iwanusiw
Desktop Publishing: Yuri Shpir
Jacket Colour Separation: O'Keefe Printing, Canada
Printed and Bound in Hong Kong

All rights reserved. No part of this work may be reproduced or transmitted in any form by any means, electronic or mechanical, including photocopying and recording, without permission in writing from the publisher, except as a credited source for a reviewer or writer who wishes to quote brief passages for inclusion in a review or article.

ISBN 0-9696167

ІРИНА СЕНИК

БІЛА АЙСТРА ЛЮБОВИ

ВИДАННЯ

ЛІГИ УКРАЇНСЬКИХ КАТОЛИЦЬКИХ ЖІНОК В КАНАДІ

ПРИ ЦЕРКВІ СВ. ДИМИТРІЯ

ЕТОБІКО, ОНТАРІО

ДЛЯ ВШАНУВАННЯ ЖІНОК-ПІОНЕРОК

З НАГОДИ

СТОЛІТТЯ ПОСЕЛЕННЯ УКРАЇНЦІВ У КАНАДІ

1891 - 1991

Наші відважні жінки-піонерки передали нам глибоку любов
до української культури і традицій

IRYNA SENYK

WHITE ASTER OF LOVE

PUBLISHED BY

UKRAINIAN CATHOLIC WOMEN'S LEAGUE OF CANADA

ST. DEMETRIUS CHURCH

ETOBICOKE, ONTARIO

TO HONOUR OUR PIONEER WOMEN

ON THE OCCASION OF

THE CENTENNIAL OF UKRAINIAN IMMIGRATION

TO CANADA

1891-1991

**Our courageous pioneer women passed on to us a deep love for
Ukrainian culture and tradition**

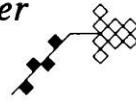
Contents

12	Dedication
25	Preface
27	Poems
57	Fashion Sketches
109	Poems
139	Photo Album
154	Acknowledgements
157	Notes

Зміст

Присвячення	13
Передмова	17
Вірші	27
Ескізи моди	57
Вірші	109
Альбом знімок	139
Подяка	155

To my Mother

Пам'яті моєї Матусі

Як лиш хочу записати на папір, бодай, одно слово, не знаю куди воно втікає.

Дивуюся. Певно склероз посипає вапном мою пам'ять, струмки вен, артерій і артеріол. Ось киває мені пальцем. Бач, обізвала його старим. Хіба від старих дочекаєшся такої ювелірної роботи?

Так, так. Я лежу. Вже третій день. Ось тількищо ворухнулась стіна. І Ненаситець проковтнув моїх козаків, зняли гамір гуси Розмарі. А що ж далі?

Лежу в степу. То ж від нас рукою подати. Тільки перейдеш басарик, а він - степ - тут, як тут. Така знемога мене огортає, що падаю в його обійми. Сьогодні навіть саріда і верблюжа колючка поніжніли. На фужерах солончаків иней. Чим не коктейль? Сто тисяч сонць припікає мене. І раптом, з кладовища, що неподалік, моя Матуся йде. Така сумна, сумна. - Мамо! Мамо! Та випроси свій і не свій дитині милосердя... Мама нахиляється наді мною і я падаю у її глибокі очі.

Ой, моя мамо! А Ти з дитинства настраждалася і я не чула слів докору. Вже краще не випрошуй для нас цю дрібку милосердя.

Кажеш - підемо додому? Я готова. Тисячі кілометрів і дому не має. Давно забрали. Давно відцвіли ніжні півники дитинства. І Ти відцвіла там, над Білим морем. Вибілило воно Тебе наскрізь. А Ти не скаржилась ніколи.

Знаєш, Мамо, до мене приходив Ернесто. Ага, Ти його ще не знаєш. Він там десь у медитаціях на своєму острові. Він ...монах. Кажуть, що в нього очі зелено-голубі, глибокі. Мабуть, не глибші за Твої? Його очі, як озеро побіля Нікарагуа. А я б ніколи монахиною не стала. Правда. Занадто зіткана з гріхів.

- Чи пам'ятаєш, Мамо, як Ти нас водила на ярмарок у Збоїщанський монастир? Така довга-предовга дорога, уся в липах і каштанах. "Панська дорога". На цій дорозі криниця з цілющою водою. Це Ти нам декілька разів казала. А на ярмарку - медівникові півні, коралі, серця. Усяка всячина. Аж ряхтить ув очах.

І чому власне, вплив цей монастир Редемптористів? Ага. Ернесто...

Він каже, що світ прекрасний. А сам від нього втік. Сховався. Мамо, Ернесто не знає, що таке нагайка на зовсім молодесенькому тілі. Він не спізнав смаку шкоринки зглевілого хліба і кужлика води брудної. Ніколи не їздив у телячих вагонах, де все у непристойностях. Таких, що паморочиться не лиш голова і пам'ять, а й світ, що крізь решітку чвертьоком споглядає.

Мамо, не тримай мене так цупко. Я вся горю. То свічки споминів запалилися посеред темряви. Кажеш - кровавий слід оставляє моє серце. Не звертай увагу.

Горю я, горить Львів, у якому Ти мене 56 років тому народила. Так. Так. Пам'ятаю. Ти оповідала - був червень, черемхи цвіли. А на моїх хрестинах вареників з чорницями гора здіймалася. Пухких, запашних, у сметані з цукром.

Ні, ні, не подумай, що я голодна. Не хочу їсти. Хочу пити цілющої води зі Збоїськ. Зачерпнеш? Мамо, Ти така безвтомна, а я вже стомилася. Хоч би відпочати. Кажеш, не можна? Кажеш, що Тобі лиш один день і ніч одна даровані? Ой, як мало!

Я так любила, як Ви з Татом співали про ту кулю, що через Дунай летіла. А голос в Тебе був дзвінкий і оксамитний.

Здається, хотіла б все по порядку, а думки переплуталися. Ти чекала на тата 8 років. Певно співала йому "Їхав козак на війноньку"? Чекала і дочекалася. Тепер так не вміють чекати, Мамо. Тепер так не вміють кохати, голубко. І вірними не довго остаються. А Ти ж ще була молода, як яблуко рум'яненька. Ой, Мамо...

Я не дочитала, що там пише Ернесто на своїх сторінках, що він думає.

А Ти свою думу гірку, моя страднице, додумувала. Як же це було? Коли? Їхав Тато до Тебе з полону, але знову попав у новий. І лиш в 1922 році Ви обвінчалися.

Чому Ти так мало розповідала про найпершу сестричку? А потім всю любов Ти перелила на нашу Льоню. Ти не подумай, що я заздрю. Ні. Льоня, то така ніжна, ніжна душа. І її не можна було обділити любов'ю.

Ти не втирай, голубко, моїх сліз. Хай течуть. Я ж ще не підійшла до своєї Голгофи. Адже нікому понад силу, не кладуть хрестів на горб. А я втекла від горба. Там, у далекому Ленінграді, мене склеїли. Я знаю, як Ти переживала, коли запало це дивне слово: гемангіоми.

Ах, значить, я вже народилася, я вже й у садочок з Льонею ходила; як Ти дбала про нас, Матусю! Завжди одягнені, задбані через край. Приватні школи... А в хаті затишок нечуваний. Скільки Ти нам давала, дорога.

Мамо, Ернесто каже, що вся природа пломеніє від кохання... А згарища, руїни? Ти пам'ятаєш, як ми покинули напризволяще наш затишок, бо приказали евакуюватися? Летіли чорні бомби і вбивали Божу радість. Людина на людину йшла. Я бачила, притулившись до Малехівської гряди, як вбивали неповинних. Молоденькі, чорноброві, спрагли кохання хиталися, конвульсивно обіймали руками Землю, щоб більше не встати. Плакали матері, плакали дівчата, а Біл розмальовував лиця.

Якби очі Господа потонули в матірних очах на одну секунду, Він не стерпів би. А Ернесто бачить інакше. Мамо, може він не такий, як ми з Тобою? В мене душа ніжна. То Ти мені подарувала скарб такий, Матусю. Хіба я не змогла б співати так, як Ернесто? Найти свій острів і споглядати? А я мушу страждати за себе, за Тебе, за друзів моїх.

А мене відірвали від Тебе на довгі роки. Жорстоко відірвали. У них нічого не болить. Ой, нічого...

Ернесто каже... Та навіщо вплився в мою голову цей Ернесто? Як же позбутися його, Мамо? Хіба я без нього не знаю, що таке кохання? Про нього треба мовчати, аби не зів'яло. А Ти знаєш, що я вмю кохати. Добре знаєш. Зціпивши зуби... Десь там по тобі скачуть канчуки, а дивне світло опромінює і вже ніякий біль тебе не переможе, не зойкнеш навіть, не те що закричиш. Маленький пролісок розцвітає. І, похитуючи голівкою, шепче: "Жити, перетривати усе. Бо це є правда, міцніша за мури, просьби, грозьби, побої і знуцання."

А знаєш, Мамо, коли я була на Лонцкім, цілий Дністер переплив через мене. Очистив мене.

Підведи мене ще раз, одніський раз, Матусенько, до Дністра. Зайдем у Миловань помилуватися нашою шляхотною рікою. Єзуполь, Чорний острів, Ходорів, Львів... Наш, Мамо, Львів. Твій і мій. Ніхто його нам відібрати не в силі. Високий Замок ледь змалів і Ратуш спохмурнів...

Матусю, не зникай!

Де степ? Солончаки? Чому під вітром саріда не шепче? Де я? Лежу в гарячці. Скільки вже?..

На столику "Ернесто Карденаль". А з фотографії глибинно дивляться на мене очі моєї Матері покійної. Матусю, вічна Тобі пам'ять, хоч Ти в землі чужий лежиш. Матусю, прийди до мене просто так, про милосердя я просити не посмію.

Ми ще зустрінемося там з Тобою, де спокій і береги для дружби вічної, де джерело кохання наших Матерів безкінечно б'є.

Мамо!
На Твоє горе
Біле море
На Твої очі
білі ночі.
Мамо-голубко,
Як же Ти терпіла
І передчасно посивіла,

А коли їхала в Сибір,
Не бачила у небі зір,
Бо Твої сльози
Зорями тремтіли...
Боже!
За сльози й муки матерів
Скарай хоч раз
Усіх катів!

І. Сенік

Передмова

Аріядна Стебельська

ПРОЛІСОК, ЩО ЗАЦВІВ У ПЕРЕДНІВОК ВОСКРЕСІННЯ

(Поезія Ірини Сенік)

Існують на світі ніжні душі, що мов проліски розцвітають серед снігів, серед морозів, серед хуртовин. Але буває, що холодна провесна тягнеться до тяжкого, жорстокого переднівку. На Воскресіння чекала Україна більш як три століття, і дочекалась. Але люті морози і хуртовини не спинились. І голодний переднівок нагадує про конечність самопожертви, конечність завзяття і дальшої боротьби, в зміненій формі, але боротьби, аж до повної перемоги.

Поезія Ірини Сенік зацвіла в тюремній келії і на засланні, немов ніжна квітка серед снігів, яка не мала виглядів на те, щоб розвинути, щоб "світ красити" за словами Шашкевича. Які страхиття пережила ця ніжна душа молоденької дівчини, ми довідуємось з її спомину - листа до Матері, якої вже не було на світі: "Мамо, Ернесто¹ не знає, що таке нагайка на зовсім молодесенькому тілі. Він не спізнав смаку шкоринки зглевілого хліба і кухлика води брудної." І в таких умовах творилась прекрасна, сердечна лірика.

Ірина Сенік належить до поетів, які живуть поезією. Ми знаємо її поетичну душу із віршів поміщених у книзі "Нездоланий дух".² Крім її віршів були теж поміщені там твори Ірини Стасів-Калинець та Стефанії Шабатури, і вишивки всіх трьох, без докладного подання авторства вишивок. Цікаво, що на всіх там поміщених 32 поезії було 25 поетичних творів Ірини Сенік, не рахуючи її уривків з листів та нотаток, а лишень 6 поезій Ірини Стасів-Калинець та одна Стефанії Шабатури. В цьому виданні пізнаємо вже Ірину Сенік як в першу чергу поетесу, а не вишивкарку, і такою її вважаємо сьогодні, хоч її творчість в ділянці вишивок і примінення їх до сучасного життя є дуже великим вкладом в нашу повсякденність. Проте Ірина Сенік як поет є явищем унікальним в українській літературі. Поетичними є не лишень її вірші, але кожен лист, кожен спомин, кожне її слово є поезією. Вона має свій особливий стиль, свій спосіб вираження думок, свої спостереження з життя, які подає

---

¹ Ернесто Карденаль - католицький монах із Нікарагуи, що вів майже пустельниче життя, якого твори залюбки читала наша поетеса.

² Нездоланий дух. Мистецтво і поезія українських жінок, політв'язнів в СРСР. Вид. "Смолоскип", Балтимор, 1977. В українській та англійській мовах.

мініатюрними поетичними шедеврами, в яких згущені і біль, і смуток, і радість, і надія. Але в першу чергу біль.

Елегійний характер поетичної творчості Ірини Сенік є повністю виправданий її долею. Народжена в 1925 р. в Івано-Франківську (тоді Станіславові), молоді свої роки посвячує підпільній боротьбі за визволення України, за що попадає в тюрму маючи 19 літ, і свої найкращі, молоді літа провадить за ґратами від 1944 до 1954 року. Виходить на волю інвалідом, її формально реабілітують. Та недовгою була її воля. Минула "відлига" 60-тих років, її знов у час нових репресій, в жовтні 1972 року арештовано. За що? За збірку віршів із висказаною любов'ю до України, за оборону українських політичних в'язнів, та за знайомство із деякими учасниками українського руху опору. Це дуже маркантне, що злочином вважалося знайомство. І писання поезій. Засуджено її в січні 1973 року на 6 літ ув'язнення і 5 років заслання. Це була ціла мученича родина. Більшовицька влада знущалася - і знищила її батька, матір, сестру, арештувала і заслала брата. Ірині Сенік важко було б витримати всі особисті удари, коли б не її глибока віра в Бога і свою Націю. Діставши від своєї матері релігійне виховання від дитинства, вона несе ту релігійність ціле життя, і для неї постать її Матері стоїть на п'єдесталі найвищого Материнства, якого вічним символом є Мадонна, Пресвята Богородиця.

До Неї, Мадонни, звертається в своїх віршах-мініатюрах поетеса за порадою, за вказівкою, за потіхою. За цим самим звертається і до своєї покійної Матері. Говорить вона теж з Карпатами, з природою України, з її славним минулим, а найбільше із княжим городом Львовом. Переживає вона лірично українські великі свята християнські: Великдень, Різдво. Особливу красу мають її вірші-пейзажі, в яких пов'язана музичність символістів Чупринки чи Тичини із психологічною експресією кольористики Ван Гоґа. Часом думка її переноситься із видимого у невидиме, її філософські міркування добачують видава апокаліпси. Вона не дивиться на життя крізь рожеві окуляри, і те, що повинно б бути найсвітлішим в житті людини, особисте кохання, овіяне в Ірини Сенік глибоким трагізмом. Її любовні вірші в своїм чергуванні творять немов би "ліричну драму", не багато відмінну від Франкового "Зів'ялого листя". Своєю силою любовна лірика Ірини Сенік нагадує теж монологи Мавки із "Лісової Пісні" Лесі Українки. Як Мавка, вона щиро признається до свого кохання, як Мавка, вона терпить, як Мавка, вона себе жертвує. Цікаві її коротенькі вірші, поміщені ще в збірнику "Нездоланий дух":

Смола й вогонь / за гріх кохання / так шепче / розум нависний / а я за пестоці / твоїх долонь / згоріла б і зарання

В цьому семивірші довідуємось лишень про силу кохання самої героїні-поетеси та не знаємо нічого про того, кого вона любить. Ледь-ледь наштрихований портрет її коханого з'являється в іншому семивірші:

Ти квітку мук / Із гордих рук / У мої передав. / Щоб берегла / Ціле життя, / Беззвучно / Прошептав

Загальною названо "квітка" тут символізує терпіння, яке вона дійсно береже, так в житті, як і в настрою своєї поезії. Та з'являються в її поезії інші квіти, що метафорично змальовують різні порухи душі. Ось одна, також із вищезгаданого збірника:

*Черемху мрій / трясє весна / трясє / від вечора / до рана / та хоч би раз /
єдиний раз / назвав мене / кохана*

Дуже скромними словами висказаний біль серця, якому не судилось зазнати справжнього щастя. Для свого болю знаходить поетеса ще інші образи природи, які і кольористично, і змістом вичуття холоду, дають настрої туги:

*Всю ніч мели й мели / сніги моєї туги / килимом білим / падали на серце /
і марилось мені, / що вуглики / твоїх очей / жеврять у цій завії / і мою тугу /
розтопити прагнуть / даремно марилось / сніги моєї туги / мели й мели / Всю ніч.*

Майже всі вірші Ірини Сенік астрофічні із нахилом до верлібру, але, особливо в її пізніших віршах, помітне тонічне віршування, навіть є деяка строфічність, а форма рондо, в якому повторюється перша фраза на кінці, що ми бачимо в цитованій вірші, з'являється частіше. Елегійність віршів далі триває, але загальний тонус виявляє більше оптимізму, хоч закрашеного глибоким трагізмом. Тим парадоксальним "трагічним оптимізмом" зближується поезія Ірини Сенік до поезії поетів-"Вісниківців", особливо Олени Теліги та Олега Ольжича, хоч формою вона ближча до свого улюбленого символіста Верлена, якого згадує поетично.

В новіших збірках поезії Ірина Сенік переходить більш дефінітивно у тонічне віршування і строфічний уклад з'являється в неї частіше. Навіть помітне начитання поезією Антонича із посиленням імажинізмом, як у модифікованому рондо "Волошка вечора/ За вікнами змерзає..." Особливо з Антоничем перегукується метафора "надломаного Місяця дукач" і "Щедрот Колач".

Поміж віршами, які впроваджують форму "Рондо", окрім тонічної милозвучності, є й такі, що втримують метричну одноцільність. До них належить побудований на анапесті "День у шоломі тьми", поміщений в новій збірці:

*День у шоломі тьми / Відчиняє ворота вигнання. / Наді мною повис /
Несподіванок спис / І давить каменюка мовчання. / Білий павич небес /
Сонцесяйні ковтнув сподівання, / На порозі зими / День у шоломі тьми /
Відчиняє ворота вигнання.*

Під оглядом форми вірш цей незвичайно вишуканий. Дисциплінований ритм вірша додає до настрою моменту людського життя, в якому зовнішні сили децидують про долю, а не власна, свободна воля. Образність кожного рядка дуже сильна і оригінальна. Вже перший рядок, який на день накладає "шолом тьми", пророкує трагічні події. "Вигнання" підсилене анафорою звуку "в", далі, алітерація ніжного звуку "н" еконтрастована гострим, сичачим "с", що вжиті теж як епіфора тричі. Дуже сильний метафоричний образ "Наді мною повис/ Несподіванок спис" і далі "І давить каменюка мовчання", що інструментовані звуками "в" та "м". Звук

"в" відзивається знов у образі "павича" і жорстокім слові "ковтнув", що розділює єдині ясні змістом і звуком слова "сонцесяйні" і "сподівання".

Великий талант поетичний Ірини Сенік помітний не лишень у справді гідній поетів-символістів майстерній інструментації всіх її поезій, але й у великій відповідності підбраних метафоричних образів. У вище наведеному вірші нема й натяку на якунебудь квітку, а квіти вона так любить. Небо назване "білим павичем", гордим, порожнім, нерозгаданим. Але небо може бути іншим, привітним, як у цьому прекрасному чотиривірші:

Небо над головою / Волошкою польовою. / А я? / Слухаю Вітер...

В цьому мініатюрному пейзажі ледь-ледь заторкнутий психологічний мент, через наголошення дуже персонального "А я?". Та є більше віршів, які через небо і сонце пробують не лиш показати людську душу, але й виховувати її:

Якщо в душі / Нема віконця / Щоби вливалась / Крихітка сонця / То як покажеш / Цій людині, / Що є у світі / Горизонти сині?..

В цій мініатюрі пізнаємо душу поетеси, яка бачить "сині горизонти", через сонце, яке в ній світить помимо дуже сумного довкілля.

В тому довкіллі шукає вона сонця, тепла, квітів - у всіх порах року. Традиційно, як Верлен, звертається вона часто до осені, ось як у ще одному "Рондо": "Білу айстру любови/ Подаруй мені, Осене./...". Тут вона розкриває символіку "білої айстри", але частіше читач мусить сам розкрити тайну метафори, тут закінченої звичайним, людським, дуже народнім голосінням:

У моє серце / Ти кинув квітку, / Квіточку кинув і зник... / Світе мій білий, / Світоньку, світку! / А чи ж бо чуєш мій крик?

Повторене двічі різними дімінюативами слово "світе", не лишень підкреслює розпачливість її голосіння, але дуже український його характер, із також пестливо повтореним образом "квітки".

В своїй поезії Ірина Сенік часто користується образами специфічних квітів, як попередньо згадана "волошка" (небо), "черемха мрій", часто згадуваний "пролісок", "айстра Любови", "ромен надій", "барвінок" (що розплющує очі), "калина", "чебрець і м'ята", "понсета", "жовта форзитія", "чорна ружа", "бузкова гілка", "жовті котики верби", і для контрасту - "полин". Із дерев, крім верби, згадує вона "ялицю", "яблінку", "черешню". Найцікавіші в неї вишукані із прадавньої народньої лексики Карпат у вірші "Весно, Весно./ Дай сил..." метафорично вжиті "давніх років бриндуші". "Бриндуша", ця квітка, яку ботанічно називають "крокус", а в Україні частіше "шафран", заступлена рідко в літературі цим словом, хіба в Коцюбинського. Ця пребагата своєю різноманітністю флора Ірини Сенік завжди вжита із психологічною відповідністю метафоричного образу, як ще не згаданий соняшник, один із символів краси України, тут символізує любов: "соняхом жовтим/ в моєму житті/ зацвіти." або теж як збагачення краєвиду "стигли зорі - спасівські жоржини".

Для збереження української мови в Україні дорогоцінними є плекані поетами діалектичні слова. Наша літературна мова у великій мірі змосковізована не лиш уведеним Київським правописом, але й живо запозиченими російськими словами та ідіомами, російською морфологією. Західня Україна, багата на діалекти, за останніх 50 літ цілковито їх втратила. Поети - Нескорені, як Стус чи Калинець, залюбки користувалися діалектичним словником. Це помітно і в Ірини Сенік. У вірші "Липне ніч до вікон" - маємо закінчення словами: "я баную". Але, найбагатша на регіональну лексику Карпат, та ще й заховані в Карпатах архаїзми - найдовша розміром поезія, присвячена Мамі поетеси: "Дорога моя Ма!". Вже саме звернення "Ма" на місце "Мамо", нагадує Гуцульщину, де крізь гори гукали до себе: "Іва!" чи "Пара!". Архаїчна форма "Думаю про ТІ" замість "Про ТЕБЕ", зараз же повторене в сучасній літературній мові. Вжите там теж призабуте "кабиця" замість звичайно вживаного "піч", і "тахта" на тапчан. Це все дає особливий настрій віршеві, що має, можна сказати, есхатологічний акорд на закінчення: "щоби, коли прийду у засвіти, мене зустріла тільки ТИ...".

Поезія Ірини Сенік, той ніжний пролісок, який своєю красою і силою перемоги весни діє ушляхетнююче на читача, переводить в людській душі той "катарзис" - "очищення", за словами Арістотеля, притамане глядачам в старинній Греції, що переживали театральні дійства, трагедії. Помимо великої осядності в засобах, мікроскопійности розмірів її поезій, в них відбувається велика, глибока людська драма. Ми можемо пережити драму через коротенькі, наштриховані вірші Ірини Сенік, як ці два:

Мамо! / На Твоє горе / Біле море, / На Твої очі / Білі ночі... / Мамо-голубко, / Як же Ти терпіла / І передчасно / побіліла. / А коли їхала в Сибір / Не бачила / У небі зір, / Бо Твої сльози / Зорями тремтіли... / Боже! / За сльози / й муки Матерів / Скарай хоч раз / Усіх катів. // Чекаю вісточки від Тебе / Мов спасення, / Змилуйся! / Із небуття чекаю / Дива Воскресення / Змилуйся! / Всі дні / Я трунок п'ю / Гіркіший за полин / Змилуйся! / З'явись мені / Хоча б у сні, / Змилуйся!

Постать Матері в поезії Ірини Сенік хоч є чимось найбільш інтимним, особистим, але вона в'яжеться в її почуваннях із рідною землею, з Україною. Ось хоча б у цій семивірші:

Мамині руки, / Як Карпатські ялини / Над моїм / Засмученим сном / Пахнуть живицею / В гіркі хвилини / І пламеніють Різдом.

Україні Ірина Сенік присвячує багато віршів, деякі з них із сильнішою політичною закраскою, інші лишень пов'язані із любов'ю до України, її людей, її природи, її культури. До тих останніх належить поміщений у книзі "Нездоланий дух" на стор. 56 вірш-адорація Св. Софії в Києві, точніше Оранти, "Нерушимої стіни", яку вона називає "неопалимою купиною" і "дивом серед див". Про Львів вона пише вже більш інтимно, бо там розцвіли її "найпершого кохання квіти". Двострофовий вірш, що починається "А я ще вернуся у Львів", кінчається словами: "Ти, Львове, завше будь моїм, / бо я твоя навіки." Це один із найбільш оптимістичних її віршів-сповідей.

В поезії Ірини Сенік важко відділити вірші із політичною закраскою, чи з сугубо патріотичною від інтимних, психологічних чи філософічних. Вірші, які мають в собі майже всі елементи, в неї найчастіші, і властиво треба їх читати підряд, тоді вони творять настроєву або чуттєву цілість. Цікаво, вона помістила один за другим три вірші: "Пліч-о-пліч/ Зі мною Ніч", що кінчається словами:

*Ковило моїх смутків, / Чорна Ружо Журби / Осипайтесь на ганок, /
Бо ось-ось / Розпроміниться Ранок, / Червона Калина / І моя Батьківщина.*

Другий вірш в цім маленькім "триптиху" дуже інтимна апострофа:

"Ти моя казка Різдвяна, / Ти моя мрія Весняна..." і т.д.

А закінчується цей цикл дуже сильним вибухом почувань, в момент ключовий в житті людини, що часто в'яжеться з таким же моментом життя нації:

*Цвітуть криваво мої дні, / Ступаю серцем по стерні, / Навколо регіт божевільний /
А я сьогодні, Боже мій, / Мій Боже, я сьогодні вільна!*

Цей мініатюрний п'ятивірш у згущеній формі подає метафорично каторжні переживання поетеси, і потрясення від несподіваної волі, неймовірної волі, що підкреслює поетеса двічі вжитим кличем: "Боже мій" перекресною формою, хіязмом, із повтором слів "сьогодні", та асонансною римою слова "вільна" із "божевільний".

Доля в'язня, каторжниці, частіше ілюстрована в поезіях, поміщених в збірнику "Нездоланий дух". Трагізм тої долі такий видимий у вірші-спомині (стор. 70):

*Навколо Братська / Могили братські. / На трупах в'язнів / тисячі трас /
На трупах в'язнів / Тисячі ГЕС. / "Ми тут страждали, / Ми тут вмиралі" - /
Звучить понурий / Стукіт колес. / Що Освенцім, Бухенвальд і Майданек? /
Спаленим легше, авже ж / Аніж роками ятрити рани / Терпіти муки без меж.*

В'язнів везуть через місцевість, якої назва дає гру слів із словом "братські", там, де було закопано багато каторжників, а поверх їхніх трупів були побудовані дороги і гідро-електричні станції (ГЕС). Поетеса порівнює страждання в'язнів советських концтаборів із названими таборами гітлерівської окупації в час 2-ої Світової Війни, де заморених голодом чи загазованих в'язнів палили в крематоріях. І, твердить вона, тим "спаленим легше", чим тим, що караються в руках КГБ.

До найцікавіших віршів під оглядом змісту і форми належить вірш, поміщений в цьому ж збірнику на стор. 34, що має закраску не лиш політичну, але й історіософічну:

*Лиця квадратіві, / Шалики червоні, / А по серцях наших / Копитами коні, /
А по серцях наших / Копита, копита... / Кажуть, наша правда /
В Тайшетах зарита, / Кажуть наша правда / В Мордовії та в Норильських,
А тут повсякденно / Наруга, злочинства. / Це - кати Шевченка, /
Курбаса, Косинки, / Це тавром на лицях / Їх ганебні вчинки.*

Дуже цікаво підмічує поетеса антропологічно-візуальну сторону влади Кремля, коли на трибуні підчас паради 1-го травня стоять причепурені червоними "шаліками", чи прапорами, антропологічно і психологічно однородні постаті з квадратними обличчями, за теорією Ломброзо типу злочинців. Процесія танків, показ військової могутності імперії зла, тут зілюстрована кінськими копитами, що тратують людські серця. Правда України тимчасом зарита в концентраційних таборах. За злочини супроти української нації, особливо української культури, тут символізованої трьома постатями: Шевченком, замученим Москвою ще за царату, і жертвами тероту 30-тих років, великим прозаїком Григорієм Косинкою, оскарженим за "куркульську ідеологію", та геніальним театральним інноватором Лесем Курбасом. Ставляючи Шевченка попри двох сучасних мучеників, Ірина Сенік недвозначно оскаржує о злочин не лишень більшовицьку систему, але й Москву, як таку.

Ірина Сенік мусила реагувати поетично на розбудження національної свідомости в народніх масах, що привело до політичного підйому. Один із віршів, що ілюструють ці події, це "Народ прокинувся/ І майорять прапори". Цей вірш дещо відбігає від стилю поетеси, який ми знаємо. Зате поміщений в листі до Христини Болюбаш коротенький віршик, дуже спонтанний, який можна назвати поетичним афоризмом, нагадує афоризм Лесі Українки із драми "Осінь казка", тепер поміщений на постументі пам'ятника великій нашій поетесі в парку міста Торонто:

"Хто визволиться сам – той буде вільний / Хто визволить кого, – в неволю візьме."

Ці золоті слова Лесі Українки доповнила лірично Ірина Сенік:

*Я знала / Я знала / Ще зрання / Що навіть / Найбільші / Страждання /
Не приносять / Народові Волі / Її здобувають / На бранному полі!*

Ці думки одної із великих страдниць за любов до України нагадують нам, що вона не лишень жінка-страдниця, жінка-мистець, жінка-поет, але і жінка-борець, яка в ранній молодості почала свою працю-боротьбу за Волю України, і бореться за неї надалі, своєю любов'ю, силою своїх переконань, своєю поезією, своїм мистецтвом і прикладом цілого свого життя.

Торонто, 17 лютого 1992

❧ We Welcome Our Guests ❧

Date	Name	Address	Home Church
25.07/90	Ірина Сенік	Борислав, Україна, колишня працівниця Муриполіт	
	Концентрація у Любові. Довіра, тиші, вірності, сталевих та неусталих		
	модерн. Зовсім прості молитви, беззастови, пою життя		
	бути тут, в прекрасній церкві Іоанн Варвильський, супроводжує		
	ном і пішли євangel		
	Він, хто нас пошував, усе молитва сподівки		
	Тіло Івою млість, прудізон, Богородице Діво		
	Молитби ніколи не зникли в церкві		
	Іно ві віг будави нас Євangel, Ісуса, Благословення		
			

Слова, що їх написала в книгу гостей Ірина Сенік;
парафія св. Димитрія, Етобіко, Онтаріо.

Entry by Iryna Senyk in St. Demetrius Church Guest Book,
July 25, 1990

Preface

Though the twentieth century is tragically rich in instances of "man's inhumanity to man", all the same, it can offer examples of the human spirit, unbroken and shining even amid political persecution, physical adversity, psychological abuse.

White Aster of Love, a collection of poems by Iryna Senyk, is such a beacon. Many of the pieces presented here, together with the accompanying cross-stitch embellishments, were created by her while undergoing punishment for her defiance of the Soviet regime.

This collection appears in her sixty-sixth year. Sixteen of those years were spent in prison and labour camps, a further eighteen in exile.

Iryna Senyk was born in Western Ukraine in 1926. A philologist by training, she devoted much of her time to working for the needy in the social services network under the patronage of Metropolitan Archbishop Andrij Sheptytsky. It was probably as much her association with the Metropolitan as her involvement in the Ukrainian nationalist movement that brought her to the attention of Soviet authorities and resulted in 1945 in her first arrest. Although ill, she was given a ten-year sentence by a military tribunal.

It was while in prison, awaiting transfer to a labour camp, that she was taught how to embroider by a cellmate, a nun. For thread they unravelled bits of the prison uniform and Iryna's kerchief. Fish bones served as needles.

Completion of the original sentence did not bring freedom. Instead, she was given a further term of thirteen years' exile during which she trained and worked as a nurse. Only in 1968 was she permitted to return to Ukraine, but not to live in Lviv, her native city.

Unbroken by the punishment she had already received, she continued her involvement in the struggle for Ukrainian independence. In 1972 she was arrested again and sentenced to six years in a labour camp. This was followed by five years of exile. In 1983 she returned to Ukraine, settling in the West Ukrainian city of Boryslav.

Iryna Senyk's poetry is lyrical, sensitive. It is introspective, at times nostalgic. Family and friends are constant themes. The youthful past is remembered, nature described. Yet one cannot help but sense that behind the evocative metaphors and the delicate tracery of her words lies a tremendous strength of will and a determination to be one's self. There is an acceptance of fate, but not a surrender to it.

The years of imprisonment and exile have not destroyed her love of life. The lyrical beauty of her poems, even while permitting the readers to share her experiences, inspires them to rise above physical and mental anguish and to share with her love for those close to her, for nature, for God, and for her homeland.

Even from behind the bars of her cell, the barbed wire of the labour camp, she perceives the beauty that is the true nature of God's world.

M. J. Diakowsky

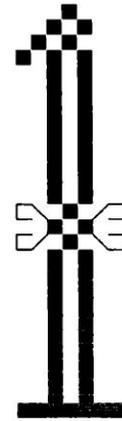
photo by Ihor Senkalsky

Ірина Сенік

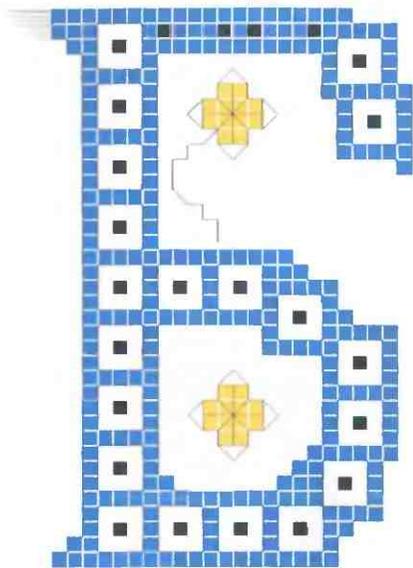
Iryna Senyk

БІПІІІ

POEMS

*Білу айстру Любови
Подаруй мені, Осене,
Хай би зорі поблідли,
Здивувалася Ніч.
Хай би небо втопилося
В нерозгаданій тайні
Відступила би Старість
Хоч раз*

.....
Білу айстру Любови...

*A white aster of Love
Grant me, O Autumn,
That the Stars might blanch,
The Night be astonished.
That the Sky might dissolve
In the undivined mystery,
Old age withdraw -
If but once*

.....
A white aster of Love...

*О, Ти, Мадонно із Мадонн,
Яка пройшла крізь всі Голгофи
Тобі кладу, як квіти, строфи
Моїх зажурених пісень.*

*Ти знала серця ніч і день,
Усі життєві катастрофи,
Тобі кладу, як квіти, строфи
О, Ти, Мадонно із Мадонн.*

*Часом здається, життя – сон,
Який ніколи не відсниться,
О, Ти, Мадонно із Мадонн,
Нехай ім'я Твоє святиться.*

*O Madonna of Madonnas,
You have ascended every Calvary,
At your feet I lay - like flowers -
Verses of my troubled songs.*

*You comprehended the heart's day, and night,
All of life's misfortunes
I bring my songs, like flowers, to you
O Madonna of Madonnas.*

*Sometimes it seems - life's a dream
And ever a dream it will remain.
O Madonna of Madonnas,
Hallowed be your name.*

*Шукала сонця я давно
В очах Мадонни з
Рогатина
А з уст її злетіло
лиш одно:
Неси свій хрест, дитино!*

*Long ago I sought the sun
In Our Lady of Rohatyn's
eyes.
The charge her lips imparted
was but one:
Bear your cross, my child!*

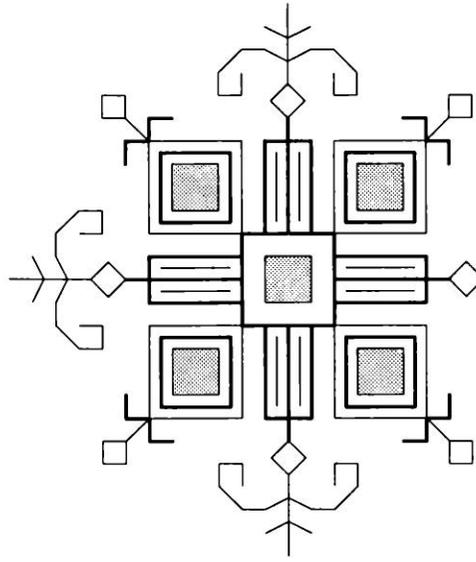
*My dear Mamma!
It's Winter on the calendar.
But I am thinking still
Of the sorry Autumn
When you were no more.
Day and night
The amaranth-roses
On the old wireless
Remind me
Of the years now past...
Epiphany today,
I've drawn on a warm caftan
And, reclining on the sofa,
I think of those...
Of you.
Sky of stars
And starry worlds
Grew bright within your soul...
And you and I?
We were
So solitary, Mother,
Sandgrains straying through the cosmos.
Joy's moments were by sorrow rent,
We craved the family warmth
The hearth that might have glowed inside our home.
Oh, which volume is it,
Which encyclopedia today
Will tell you something of the tragedies,
Of separation, human torment,
Of unearned suffering,
Contempt and scorn...
Mamma! It's winter on the calendar.
But I'll await the Spring
When I will bring into your dreams
A spray of lilac. Or maybe
Yellow pussy willow,
That may yore's fancy flower yet again,
Nostalgia subside,
That on my own arrival in the worlds beyond
I'm met by only YOU,
And you'll say gently: "Child,
How cruel a time that was,
But now
None evermore will separate us."*

Дорога моя Ма!
На календарі Зима.
А я все думаю
Про Осінь ту смутну,
Коли Тебе не стало.
Вдень і вночі
На старому приймачі
Стереотроянди
Нагадують мені
Роки минулі...
Сьогодні Йордан,
Я натягла теплий кафтан,
Розляглась на тахті
І думаю про ті...
Про Тебе.
Зоряне небо,
Зоряні світи
Сяяли в душі...
А я і Ти?
Ми були, Мамо
Так самотні,
Загублені у всесвіті піщинки.
Рвав смуток радості хвилинки
І бракувало нам родинного тепла,
Кабіці, що горіла в нашім домі!
Ах, у якому томі
Енциклопедії
Знайдеш тепер щось про трагедії,
І що таке розлука, людська мука,
Незаслужені страждання,
Поневіряння...

Ма! На календарі зима.
А я чекатиму Весни,
Щоби принести в Твої сни
Бузкову гілочку. А може
Жовті котики Верби,
Аби розцвіла давня мрія,
Щоби принишкла ностальгія,
Щоби, коли прийду у засвіти

Мене зустріла тільки ТИ,
Й сказала ласкаво: "Дитино,
Який то був жорстокий час,
Але тепер
Ніхто вже не розлучить нас!"

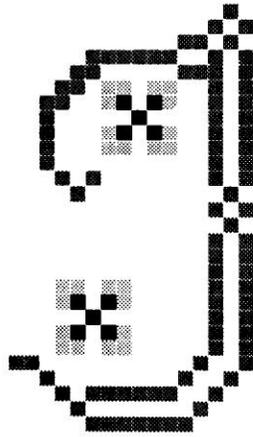

*Пліч-о-пліч
Зі мною Ніч,
Та найперша
З найперших
Заспокійливо-ніжна
Як обійми,
Чебрецево-п'янка
Як уста,
І глибинна,
Як очі,
Що зорями тонуть
У серці.*

*Ковило моїх смутків,
Чорна Ружо Журби
Осипайтеся на ганок,
Бо ось-ось
Розпроміниться Ранок,
Червона Калина
І моя Батьківщина.*

*Side by side,
The Night and I,
That very first Night
Of the first,
Like embraces -
Soothing-tender,
Like your lips -
Intoxicating-sweet,
And so deep,
Deep as your eyes
That sink like glowing stars
Into my heart.*

*O Grasses of the Steppe, and of my sadness,
O Mallow Flow'r of sorrowing and grief,
Let fall away your tears onto my porch,
For any moment now we'll watch break into bloom
The radiant Morn,
The red Kalyna,
And my Homeland.*

*Іскри солодкі
В очах-недовирах,
Дня золотого рубіж...
Ночі у травні
Такі короткі
Вбирай їх
У серце скоріш!*

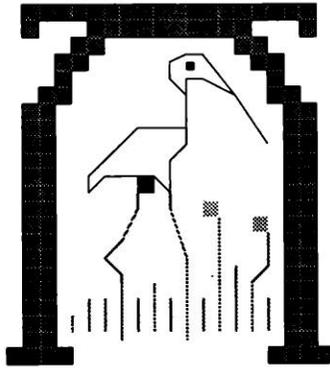

*Sweet sparks
In crescent-moon eyes,
The brink of a golden day...
Nights in May
Are fleeting-short
Make haste, O heart,
To garner them!*

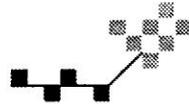

*Липне Ніч до вікон
Лиже Місяць
Мій сон,
Я німую...
Хоч Весна,
А проте
Моя Туга
цвіте,
Я баную.*

*Night clings to the windows
The Moon's licking
My slumber,
I'm mute...
Spring beckons -
Howbeit,
My Sadness is flowing
My Grief is abloom.*

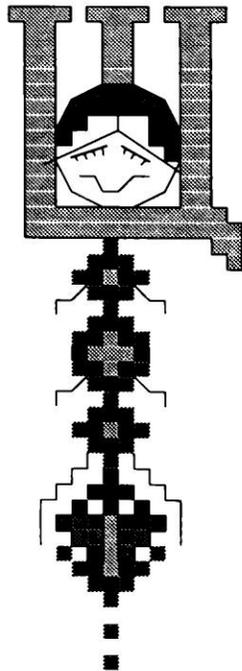
*Прилетіли веселики
Із далеких доріг
Наче білі метелики
На форзитії сніг.*

*Дочекалася миті я,
Що крізь бурі та сни
Знов завітла форзитія
Жовта туга Весни.*

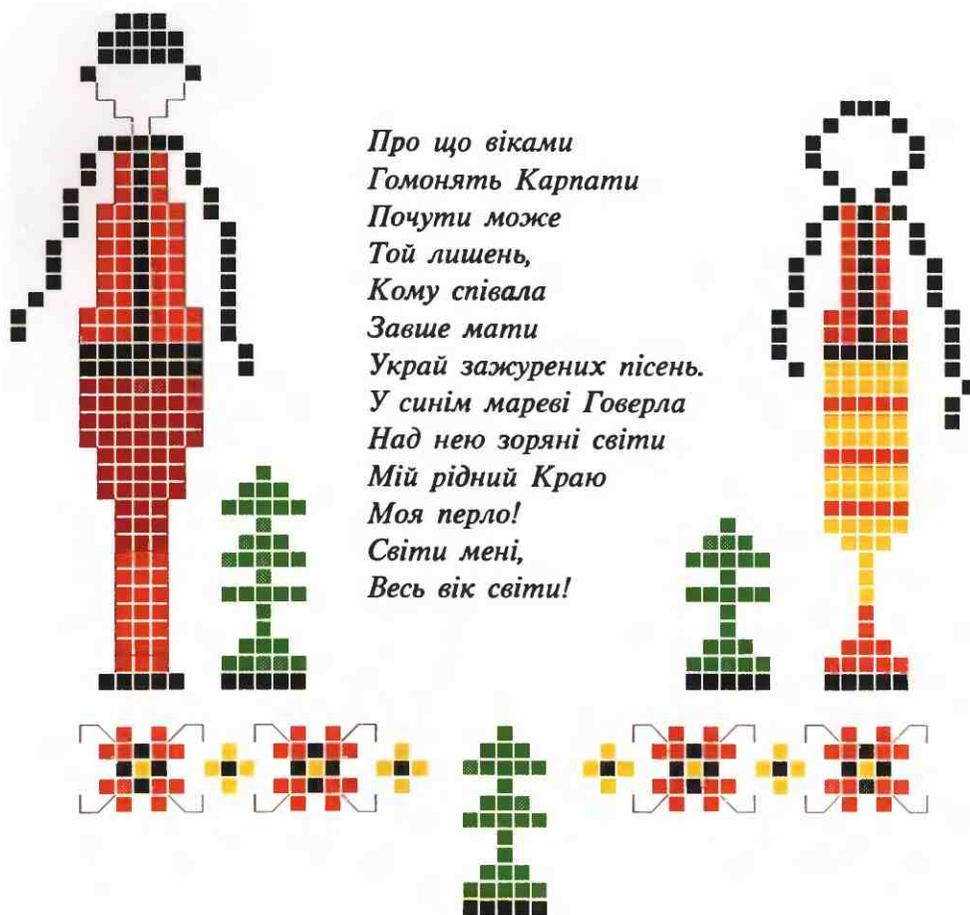
*Bearing joy, the storks¹ have arrived
From voyages distant
Like white butterflies,
Snow on forsythia.*

*So long I've awaited this moment
When through storms and through dreams
Again blows the forsythia -
Yellow longing of Spring.*

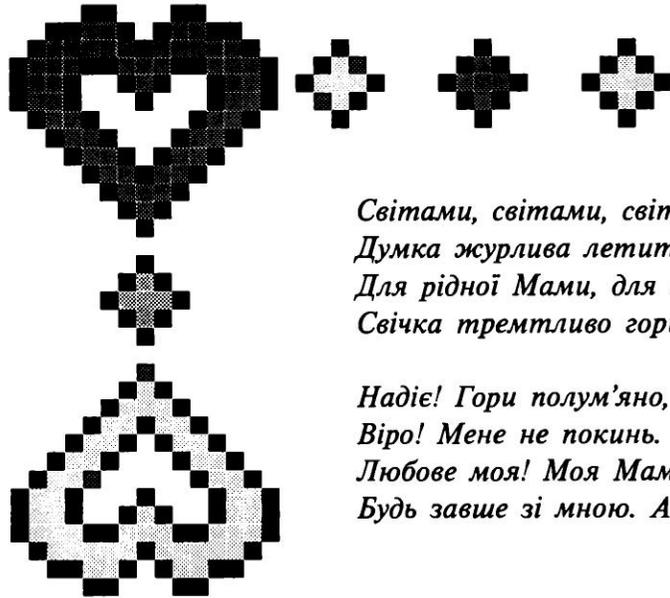
*Ще не цвіте
Ромен в лугах
І світ Весною
Не пропах
А сонечко
По небу
Так колує
Й ромен надій
В думках малює.*

*The daisy in the meadow
Is not yet blossoming
And the world, not pervaded
With the scent of Spring
But the sun
Circles so
Through the sky
And the daisy flow'r of hope
Colours contemplations.*

Про що віками
 Гомонять Карпати
 Почути може
 Той лишень,
 Кому співала
 Завше мати
 Украй зажурених пісень.
 У синім мареві Говерла
 Над нею зоряні світи
 Мій рідний Краю
 Моя перло!
 Світи мені,
 Весь вік світи!

That of which the Carpathians
 Have through the ages spoken low
 Will only be
 By him discerned
 To whom his mother
 Ever sang
 Songs altogether troubled.
 Hoverlia² in blue haze,
 Above her - starry worlds...
 My native land,
 My pearl!
 O light my way,
 A lifetime, light my way!

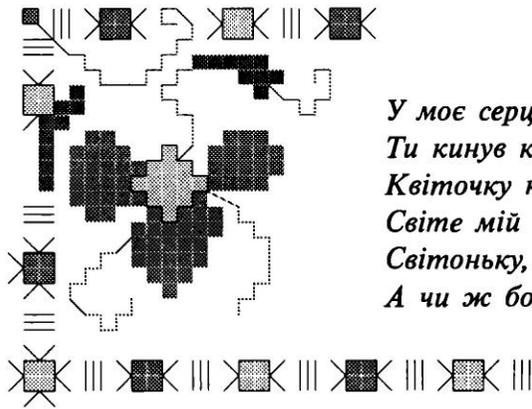

*Світами, світами, світами
Думка журлива летить.
Для рідної Мами, для Мами,
Свічка тремтливо горить.*

*Надіє! Гори полум'яно,
Віро! Мене не покинь.
Любово моя! Моя Мамо
Будь завше зі мною. Амінь.*

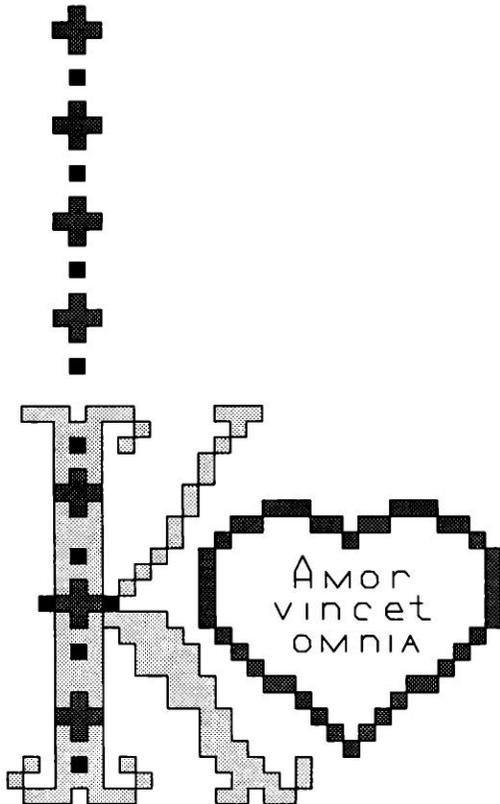
*O'er mountains and seas, past worlds and stars
My troubled thoughts soar 'cross the universe.
It is for my Mother, my own dearest Mother
That this candle burns, mellow and tremulous.*

*Hope! Let burn brightly your flame,
Faith! Never forsake me.
My Love! My dear Mother,
Be thou ever with me. Amen.*

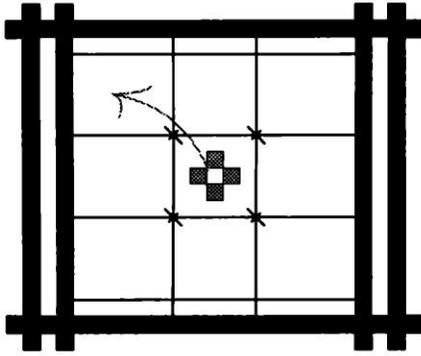
*У моє серце
 Ти кинув квітку,
 Квіточку кинув і зник...
 Світе мій білий
 Світоньку, світку!
 А чи ж бо чуєш мій крик?*

*Into my heart
 You tossed a flower,
 A floweret you tossed - and passed on by...
 Dear heaven
 O my heaven, dearest heaven!
 But do you hear my cry?*

*Кохання - це чекання
 На зірку ранкову
 На погляд ласкавий,
 На щирю розмову
 Кохання - це чекання
 На місяць
 Що пливе
 Крізь орбіту.
 На крик протесту,
 На кінець світу.*

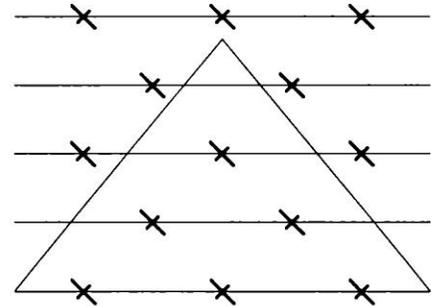
*Loving - is waiting
 For the morning star
 For a fond regard
 For sincere conversation.
 Loving - is waiting
 For the moon
 Sailing
 In its course.
 For a cry of dissent,
 For the world's end.*

*Ах ці дати, ці дати...
Небувалий парад...
Померезаний в ґрати
Не один Листопад.*

*Хоч від мене далеко
Було небо сумне,
Ані холод, ні спека,
Не спинили мене.*

*Я до Тебе, Україно,
Через темряву, сніг
Поверталась невпинно
Із найдальших доріг.*

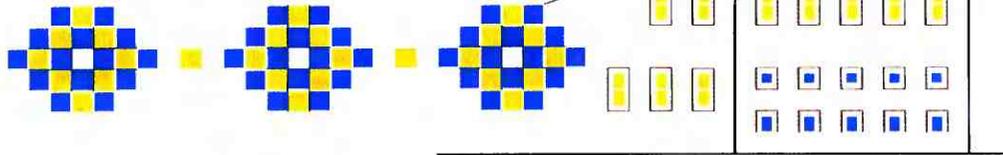
*Ah, these dates, all these dates...
This parade is in a class apart...
More than one November has alighted
Here among these prison bars.*

*Though the sky stood mournful
Far, so far beyond my reach,
Quite unfit to thwart me proved
the bitter cold and parching heat.*

*To you, my Ukraine,
Through darkness and snow
I drew constantly nigh,
From realms most remote.*

*А я ще вернуся у Львів
І буду в ньому вічно жити,
Бо там розцвів мій перший спів,
Найпершого кохання квіти.*

*Там наливався щастям дім,
Як повинню весняні ріки,
Ти, Львове, завше будь моїм,
Бо я твоя навіки.*

*I will return yet to Lviv
And there I'll live forever,
For there it was my first song blossomed,
First love revealed its flower.*

*Our home there brimmed with joy,
As rivers swell to overflowing in the springtime,
I am yours eternally, O Lviv,
Remain then mine for always.*

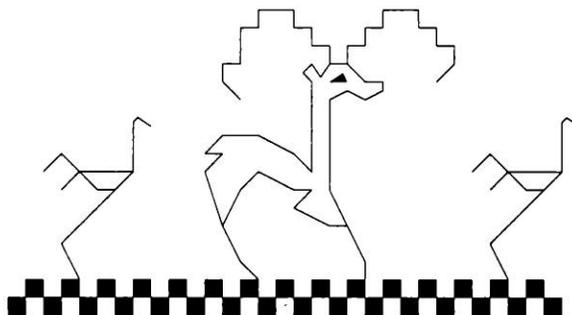
*Ридає цитра
В самотній хаті
І родиться в серці
Маленьке свято.*

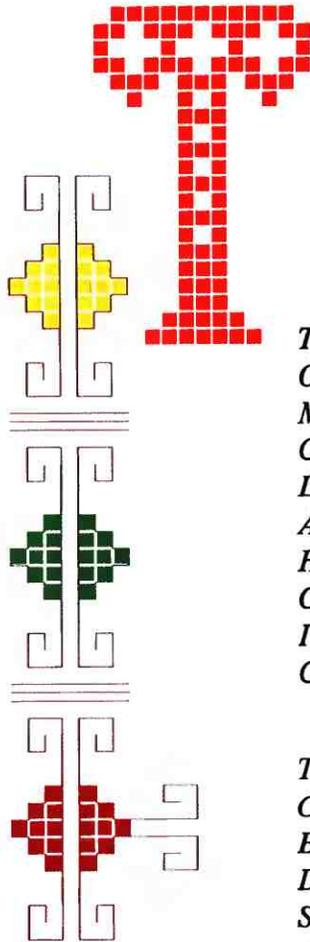
*Маленьке свято
А сльози лються
Плачуть Карпати,
Часом сміються.
Горе над Сяном,
Горе над Бугом...
Не пхайся в душу
Ти, синя Туго.*

*Десь на приходстві
Бузок рожевіє
А між бузками
Сонце ясніє.*

*Мамина цитра
Молиться тихо
Сльози лиш витри
Минеться лихо.*

*In the solitary house
A zither weeps,
And a little holy day
Leaps forth in my heart.
A little holiday -
Yet out pour my tears,
The Carpathians sob
Through their smiles.
Woe the plains,
Woe the rivers...
O, bluest Sorrow,
Don't you plunder my soul!
At the parsonage, dawn
Is unveiling pink hues of lilacs,
Dew - warmed away
By the new rising sun.
Mother's zither
Is silently praying.
Dry then your tears -
Solace is come.*

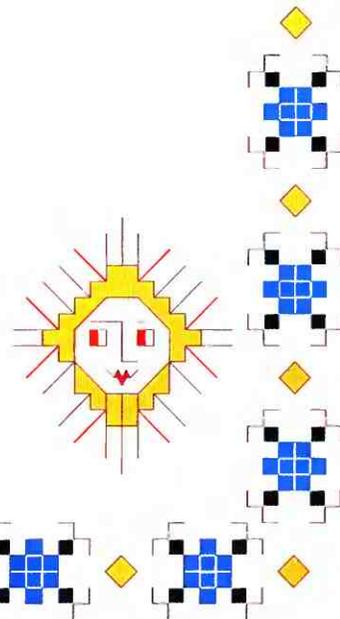

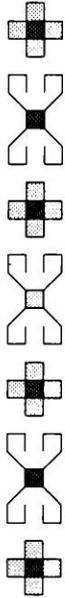
*Тремкий світанок
Осені,
Мов айстра розцвітає.
Світає,
Щезає тінь...
А наді мною
Неба голубінь.
Симфонія нової днини
І стиглі зорі -
Спасівські жоржини.*

*The tremulous dawn
Of autumn
Blossoms like an aster.
Day breaks,
Shadows vanish...
Above me
The sky's azure
A new day's symphony
And mellow stars:
Dahlias at harvest-time.*

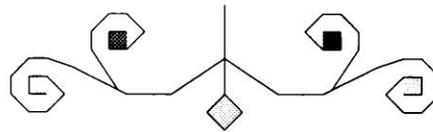
*If the soul
Has no window
A bit of sun
Might flow into,
How to apprise, then,
This person
Of the world's
Blue sky horizons?..*

*Якщо в душі
Нема віконця
Щоби вливалась
Крихта сонця
То як покажеш
Цій людині,
Що є у світі
Горизонти сині?..*

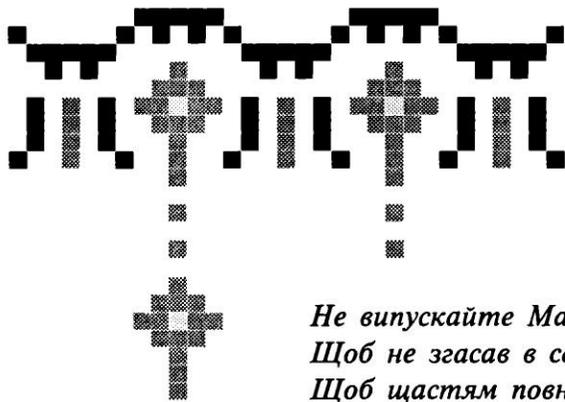

*Ну як тебе втиснути
в календар?
В ті понеділки,
П'ятниці, неділі?
Ось спогади шумлять,
Чи відшуміли?
Мені їх може жаль...
Не жаль...
Мережиться моя печаль
І пасма болю,
Як морози...
На твій портрет,
Якого я не маю
Упали пізні сльози.*

*So where will I now squeeze you in
On my calendar?
Into those Mondays,
Those Fridays, or Sundays?
The memories rustle, bestirring themselves -
Are they stirring their last?
Perhaps I've regrets...
No, I have none...
Just a lacework of grief
And, like chills passing through me,
These billows of pain...
Onto your portrait,
Which I do not have,
Late tears are falling.*

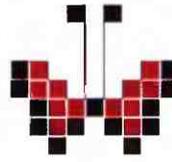
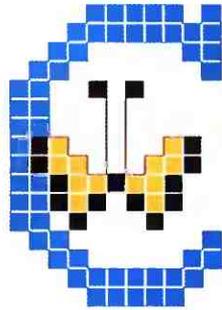
*Не выпускайте Маминих долонь,
Щоб не згасав в серцях вогонь,
Щоб щастям повнилися очі,
Щоб не гнітили чорні Ночі,
Щоби в байдужості не впасти тонь,
Не выпускайте Маминих долонь!*

*Do not let go your hold of Mother's hand,
So that within your heart the fire never dies,
So that your eyes are filled with quiet gladness,
So that the blackest Night has no dark power over you,
So that you never founder in the depths of apathy
and hopelessness -
Do not let go your hold of Mother's hand!*

*Цю ніжність,
Цю сніжність,
Цю білу печаль
Доля в життя заплітала
І пісню сумну-пресумну
Для мене постійно співала.*

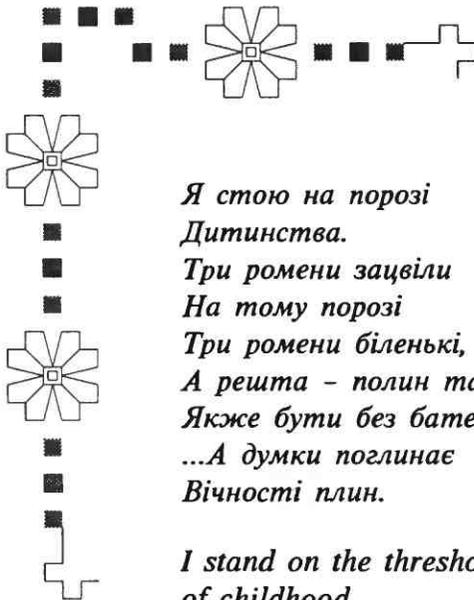
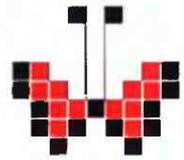

*Exquisite tenderness
Snowy serenity
And lily-white sorrow
Destiny's woven into my life
Singing always for me
A sweet song most doleful.*

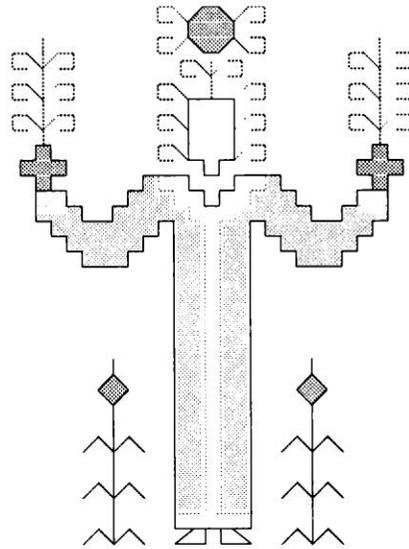
*умніє День...
Метелик Ночі
У моїй хаті
Шурхотить
А я бажаю
В світ, за очі
Бо знов душа
Чомусь болить.*

*The day grows melancholy...
Night's butterfly
Rustles
In my house
But I just want
To come away
For somehow, yet again
My soul is aching.*

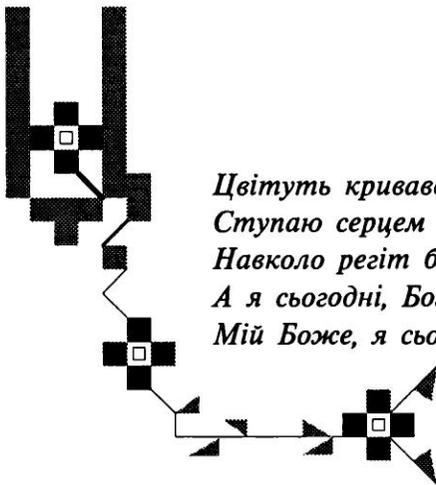

*Я стою на порозі
Дитинства.
Три ромени зацвіли
На тому порозі
Три ромени біленькі,
А решта - полин та полин...
Якже бути без батечка й неньки?
...А думки поглинає
Вічності плин.*

*I stand on the threshold
of childhood.
Three daisy flowers blossom
on that threshold,
three snow-white daisies.
As for the rest - all wormwood, all bitter...
How then to be without father and mother?
...And eternity's solvent
swallows my thoughts.*

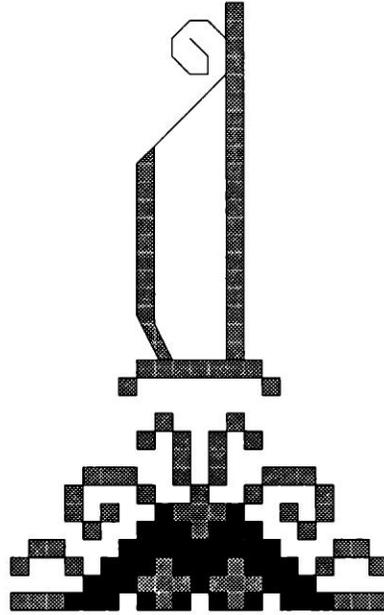

<i>Якби то Доля</i>	<i>Were Destiny</i>
<i>Як мамина льоля,</i>	<i>As mother's blouse was,</i>
<i>Біла-біленька...</i>	<i>White, so white...</i>
<i>А вона чорна</i>	<i>But black is she</i>
<i>До себе горне</i>	<i>Embraces me</i>
<i>Й цілує очі.</i>	<i>My eyes she kisses.</i>

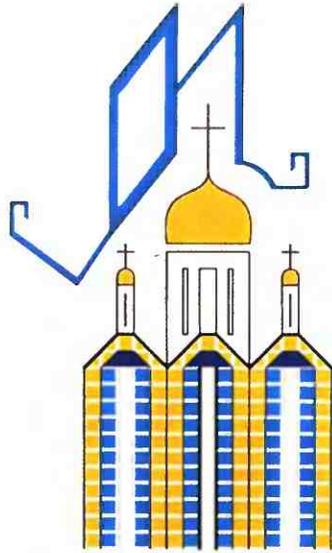
*Цвітуть криваво мої дні,
Ступаю серцем по стерні
Навколо регіт божевільний
А я сьогодні, Боже мій,
Мій Боже, я сьогодні вільна!*

*The flowers of my days are all of blood,
It is my heart that treads these fields of stubble,
Raving laughter reverberates around me -
But I - my God,
Dear God, today - I'm free!*

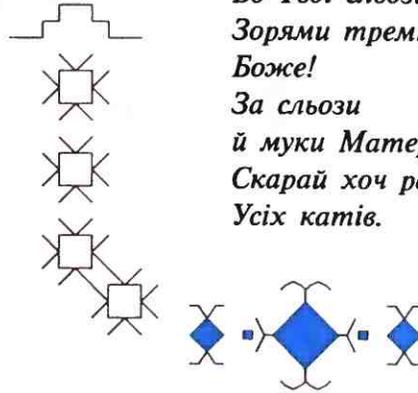

*День у шоломі тьми
Відчиняє ворота вигнання.
Наді мною повис
Несподіванок спис
І давить каменяка мовчання.
Білий павич небес
Сонцесяйні ковтнув сподівання,
На порозі зими
День у шоломі тьми
Відчиняє ворота вигнання.*

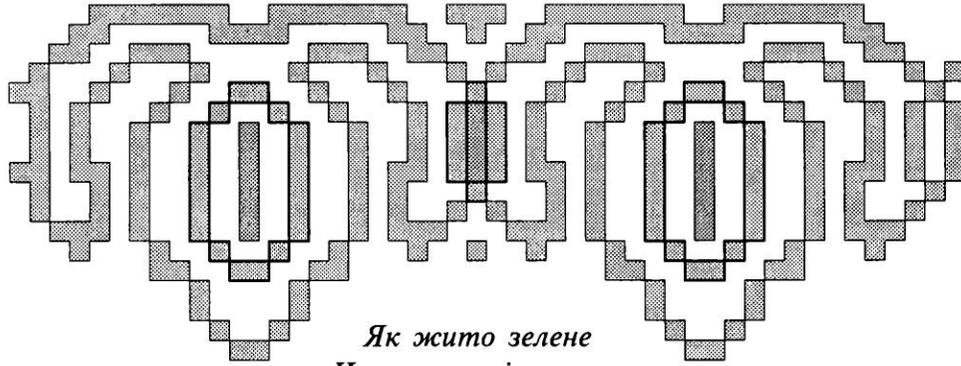
*The day, in dark helmet of gloom,
Throws open the gates of expulsion.
Iron spear of the yet unexpected
Looms pendent above me
And a crushing boulder of silence weighs down.
Sunny prospects consumed in one gulp
By the heavens' white peacock,
At winter's threshold
The day, in its helmet of gloom,
Throws open the gates of expulsion.*

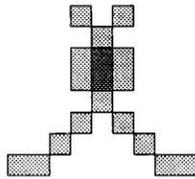
*Мамо!
На Твоє горе
Біле море
На Твої очі
Білі ночі...
Мамо-голубко,
Як же Ти терпіла
І передчасно
побіліла.
А коли їхала в Сибір
Не бачила
У небі зір,
Бо Твої сльози
Зорями тремтіли...
Боже!
За сльози
й муки Матерів
Скарай хоч раз
Усіх катів.*

*Mother!
A white ocean
Lies o'er your sorrow,
Nights of whiteness
Cover your eyes...
My darling Mother,
How you suffered,
And much too soon
Grew white.
On the road to Siberia
You did not behold
The starry sky
For the stars that trembled, glowed
As tears within your eyes...
Dear God!
For our Mothers'
Agonies and anguished tears
Punish if but once
All torturers.*

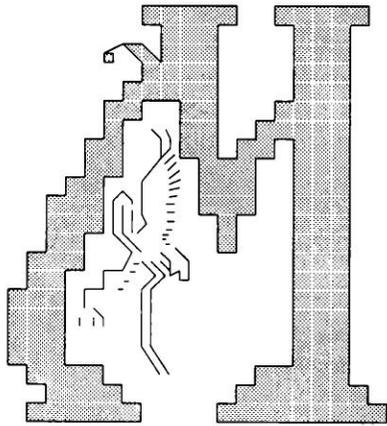
*Як жито зелене
Нас косять і косять,
На тій косовиці
Вітри голосять
І Доля на жорнах
Нас меле і меле,
Ой, леле!*

*Like unripened grain - again
And again they have cut us down,
And the winds are wailing
O'er that mowing ground,
And Fate on her millstone
Just grinds us and grinds us -
Alas!*

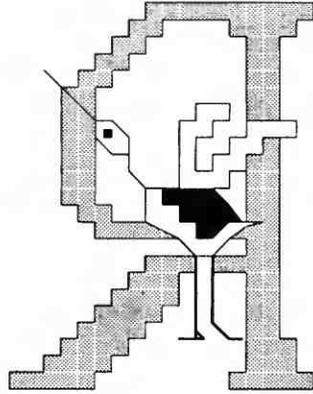
*Хитається ясен
у моїм вікні
Такий кучеряво-зелений,
Ще й місяць червоний
Заплутався в гіллі
І дивиться пильно
В обличчя мені
Прижмуреним оком космічним...
Який ти безмежний,
Який ти прекрасний
І водночас здавна
Вельми трагічний
Мій світе,
Мій світе, правічний.*

*The ash tree's swaying
at my window
disheveled tresses shaggy-green,
The round red moon,
entangled in the boughs,
gazes most intently
out at me
with musing cosmic visage...
How vast you are
How beautiful
And yet, so tragic
- Ever so -
My world, O world
Eternal.*

*Моя ти юносте далека,
Ти відлетіла мов лелека
Забравши радості розмай.
Тепер гукай, хоч не гукай,
А ти не вернешся ніколи,
Хіба озвешся в серці болям,
Чи прожурчиш як тиха річка,
Чи спалахнеш неначе свічка
Освітиш мій забутий дім,
Щоби погаснути зовсім.*

*My distant youth, from me
You've flown as flies the stork,
Joy's verdant flourish you've revoked.
Now holler if you wish, or not at all,
But you will never be returning,
Save, possibly, as pain resounding in my heart
A quiet brook's sweet murmur slipping past
Or like a candle you may burst aflame
My solitary home illumining
Only to die away entirely at last.*

*Як з журавлями я повернуся
У рідний дім
Весняним проліском засвічуся
В вікні Твоїм.*

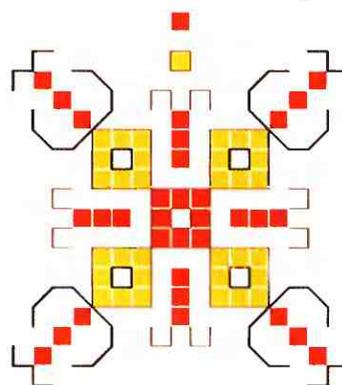
*When with the cranes³ I return
To my home
In spring's snow-drop I'll emerge aglow
At your window.*

*Хто нас зупинить
коли любимо?
І вогонь прагнень не стих
Хто нас зупинить
коли губимо
Себе самих?*

*Who'll deter us
when we love?
And desire's flame remains unquelled,
Who'll deter us
when we lose
Our very selves?*

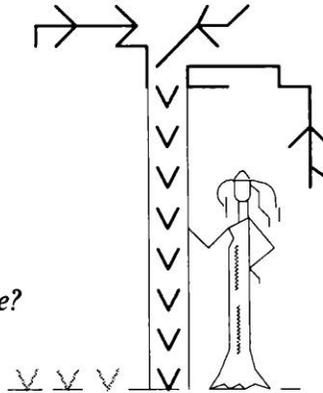
*...А вулиця біла-біла,
І сніг під ногами
скрипить...
Горлице моя несміла,
Не гамуй серця,
Нехай болить.*

*...Whitest-white the road
Underfoot, the snow
is creaking...
Stay not your heart
My gentle child,
Let flow its aching.*

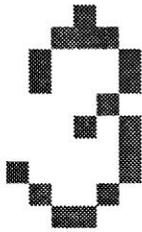

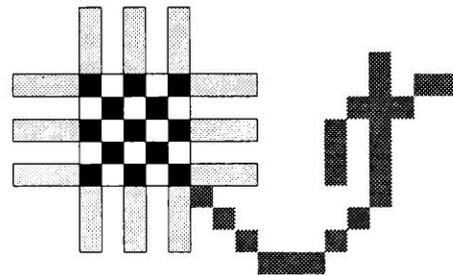
Я стою на роздоріжжі
 Всім вітрам на глум
 Протікає через мене
 Правіковий сум.
 Люди йдуть такі байдужі,
 Гасне Божий день...
 Де ж бо ти, далекий друже?
 Тихо скрізь. Анітелень.

*I am standing at the crossroads -
 a mockery for all the winds
 Through me, ancestral, timeless sorrow's
 flowing without stay.
 People pass, remote, indifferent
 God's day declines...
 Where then are you, far-off friend?
 Silence. Not a whisper sounds.*

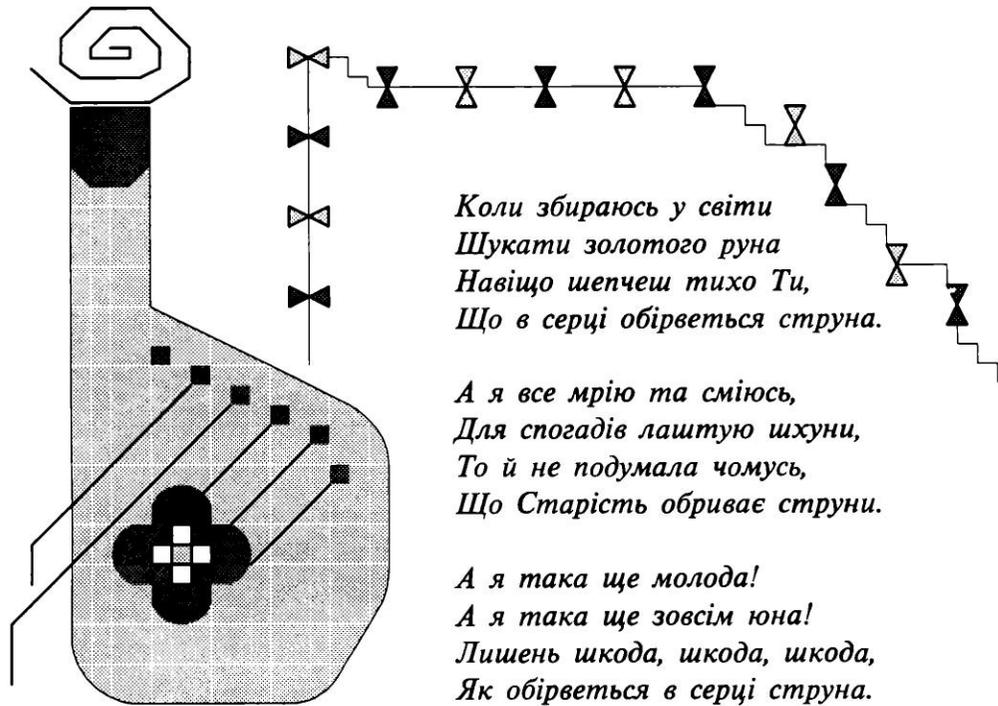

Заклопотана голова
 У долонях,
 Срібна нитка
 У скронях...
 У провалля часу
 Світ шалено летить
 серед білого дня.
 А навкіл метушня...
 метушня...
 Ще й чомусь
 Надвечір'ям тремтить
 Серця власного
 Сонях.

*My head weighs troubled
 in my hands,
 A skein of silver thread
 unwinds across my brow...
 In whitest, broadest daylight
 the world madly plunges
 down through the abyss of time.
 While all around - so much ado...
 such bustle...
 And somehow, now,
 my heart's sunflower
 shudders
 with late afternoon.*

*Коли збираюсь у світи
Шукати золотого руна
Навіщо шепчеш тихо Ти,
Що в серці обірветься струна.*

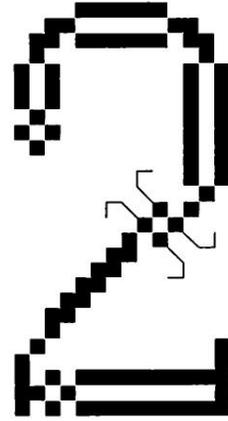
*А я все мрію та сміюсь,
Для спогадів лаштую шхуни,
То й не подумала чомусь,
Що Старість обриває струни.*

*А я така ще молода!
А я така ще зовсім юна!
Лишень шкода, шкода, шкода,
Як обірветься в серці струна.*

*As I prepare to venture forth and far,
Rapt with resolve to seek the fleece of gold,
Why do you whisper that within my heart
'Fore long, a string of melody will - snap!*

*Here I'm laughing, dreaming happy dreams,
A-readying yachts for all my memories,
Somehow the thought did not occur to me
That old age snaps the heartstrings' melodies.*

*But I am still so very young!
I'm still so altogether youthful!
Ah, t'would be such a hapless, sorry thing -
The snapping of a heart's sweet melody string.*

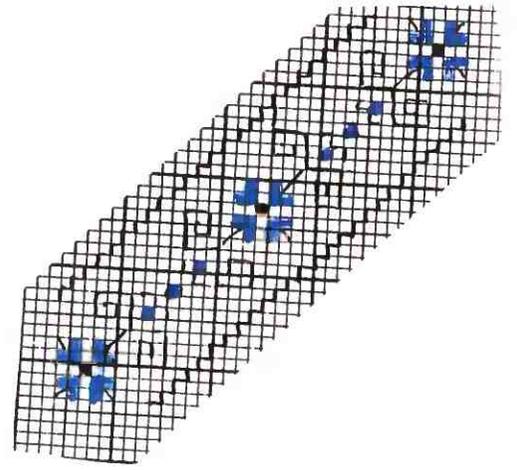
ЕСКИЗИ
МОДИ

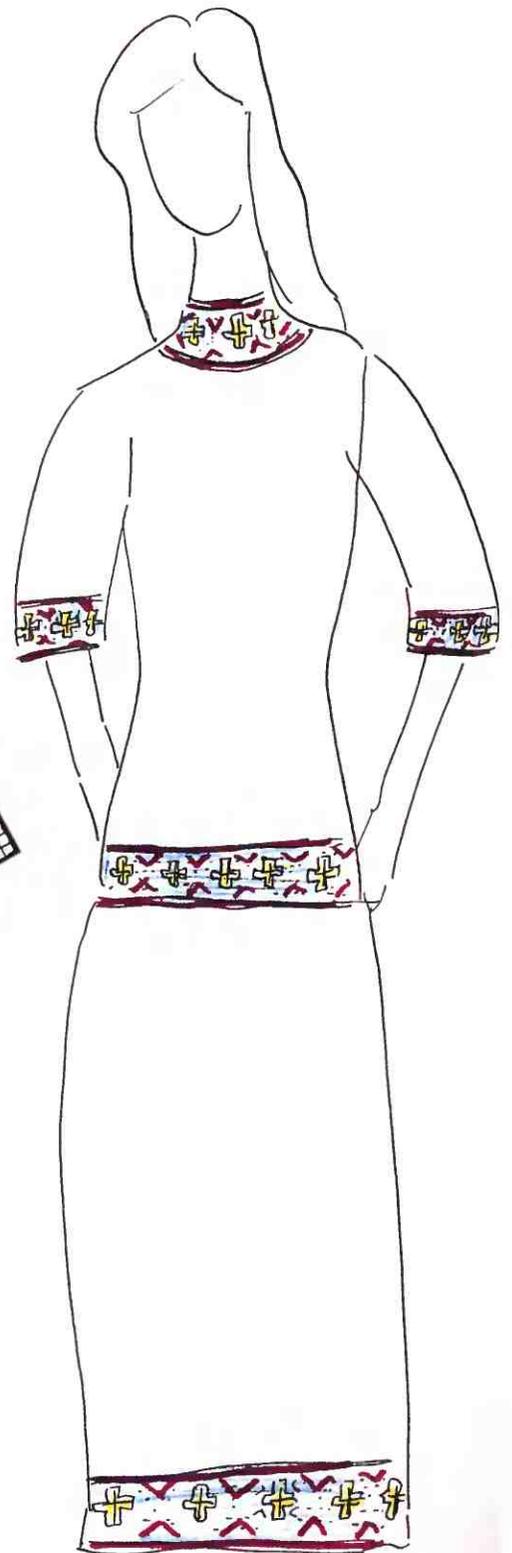
FASHION
SKETCHES

JG

JG

JL

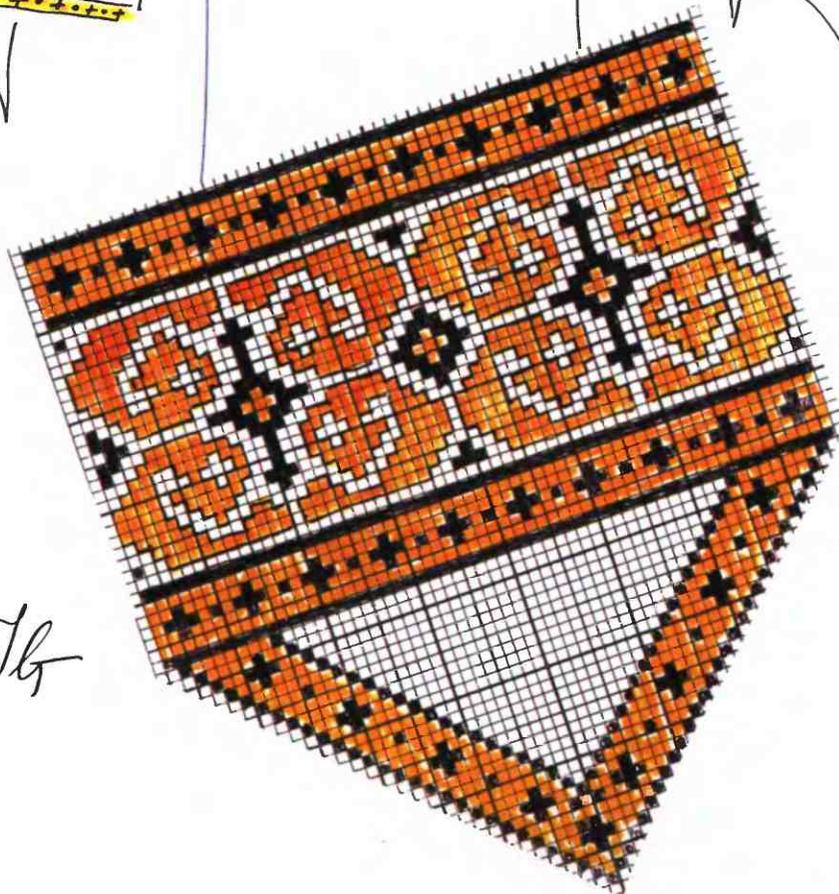

JG

JG

JL

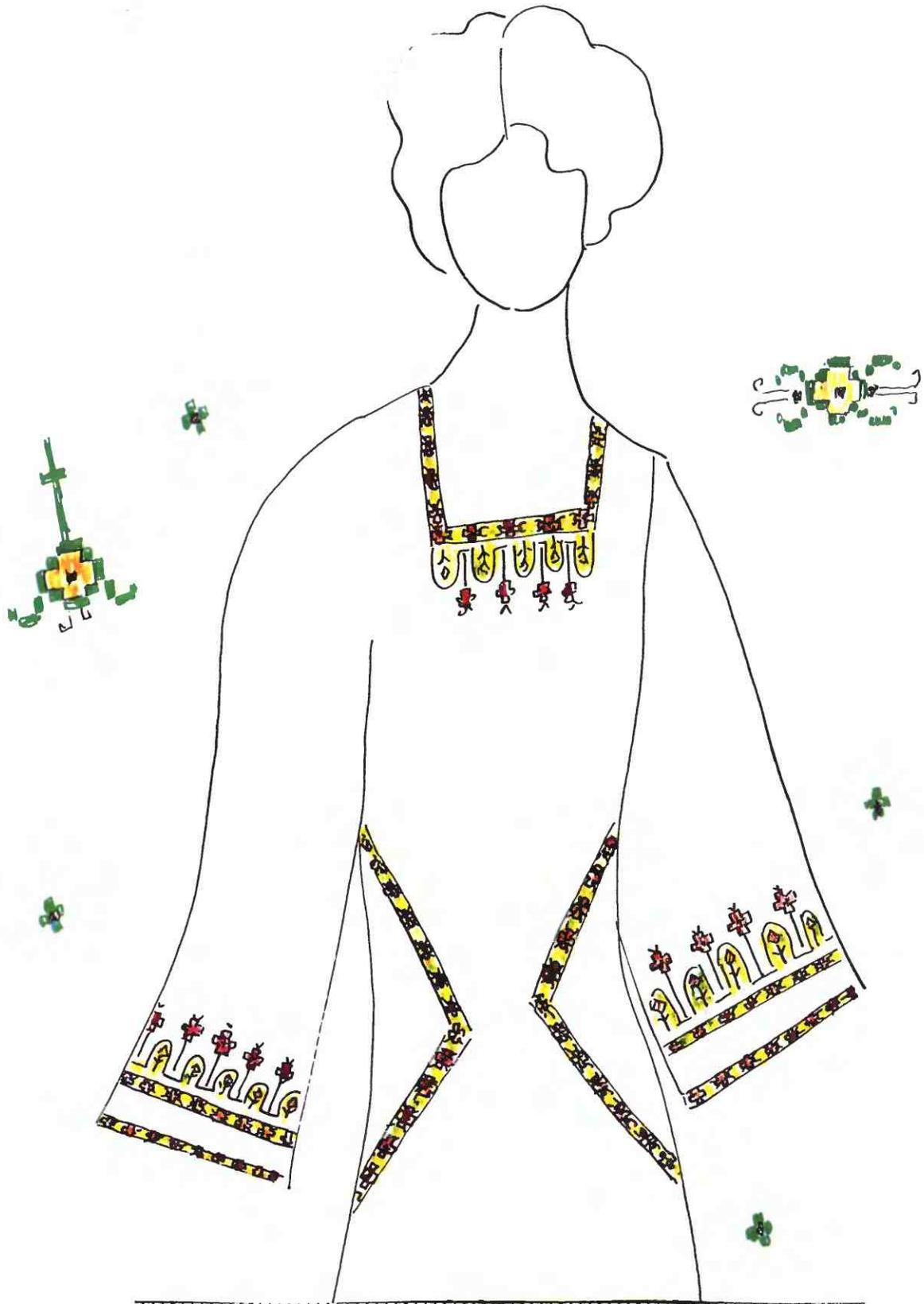

JL

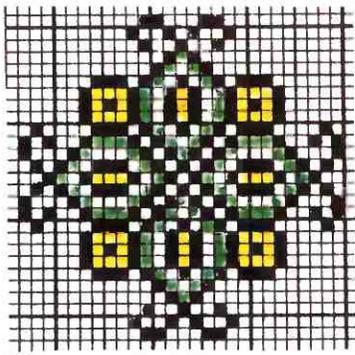
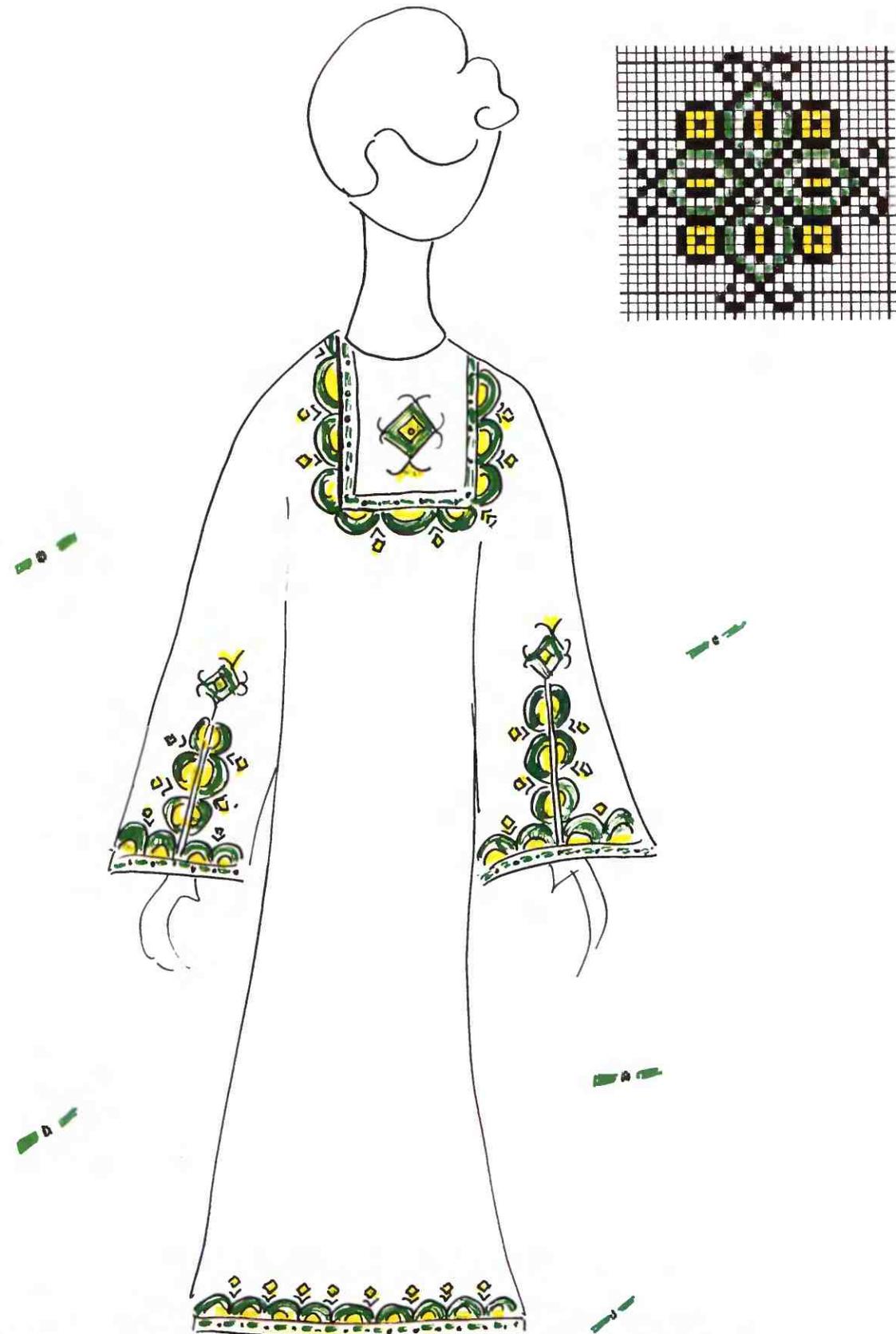

JL

JL

JL

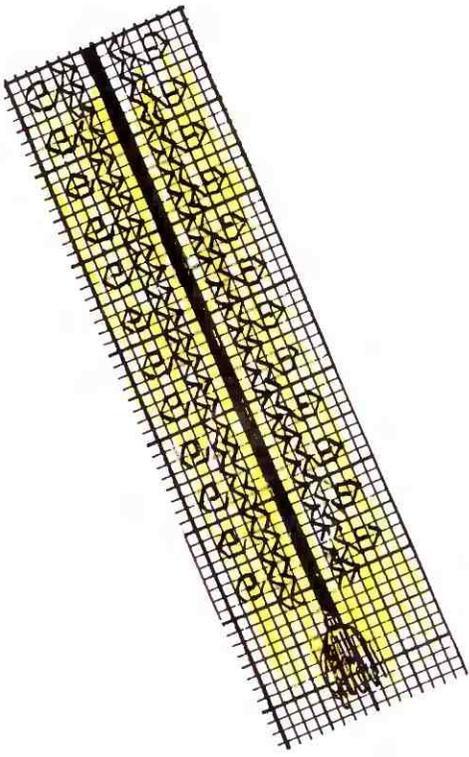

JG

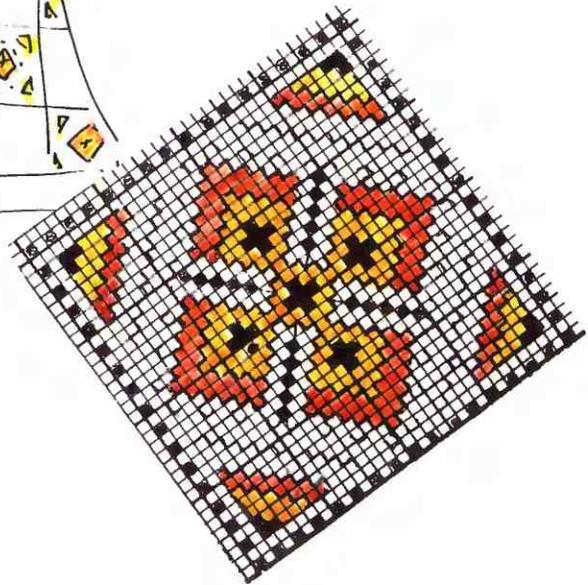
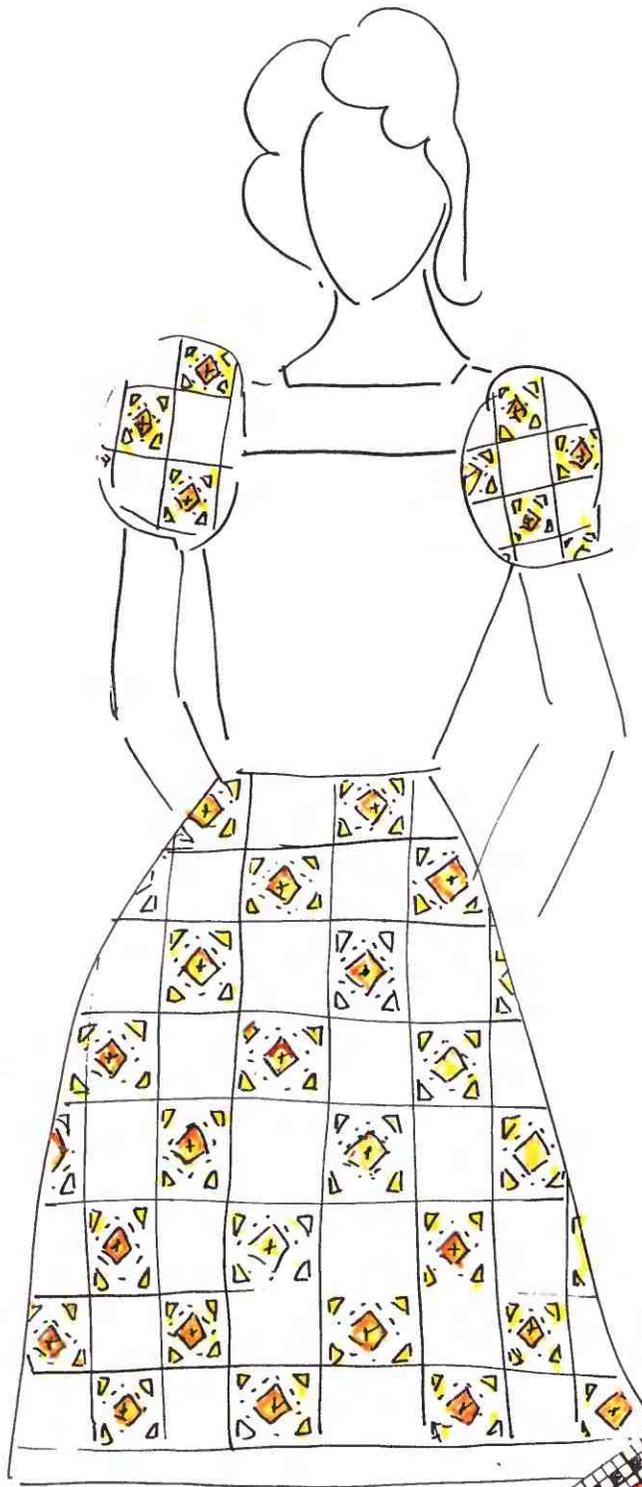
JG

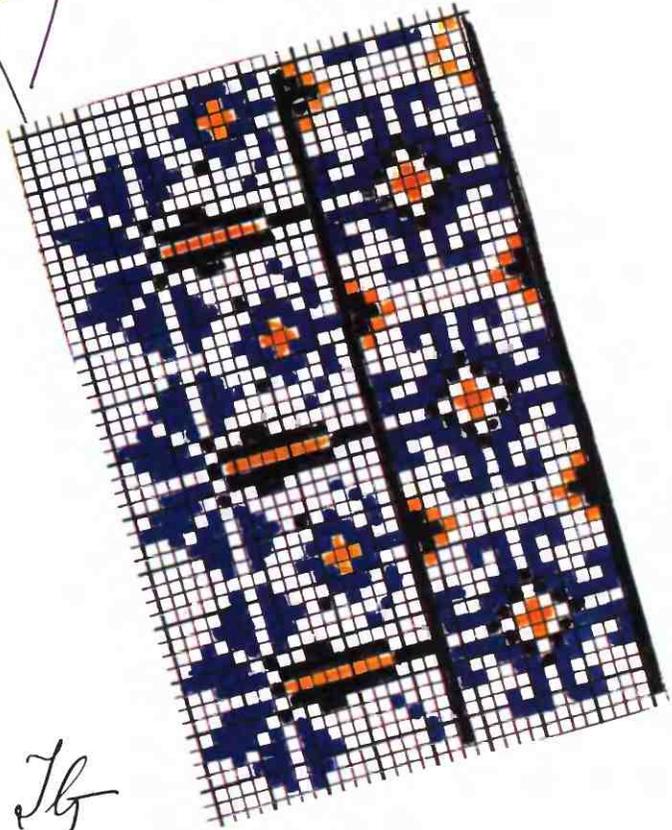
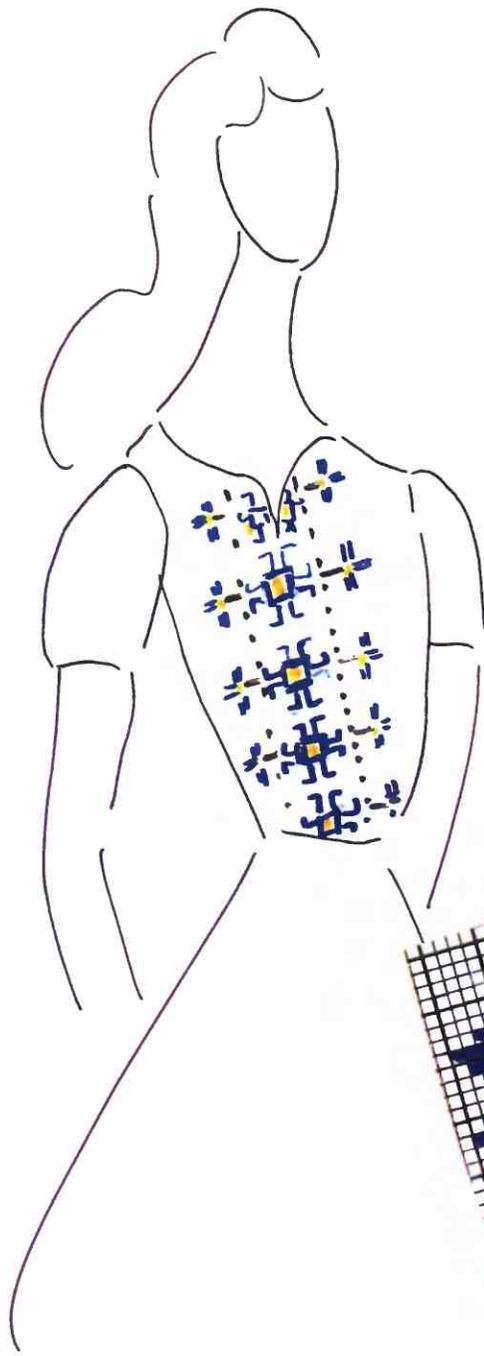
JG

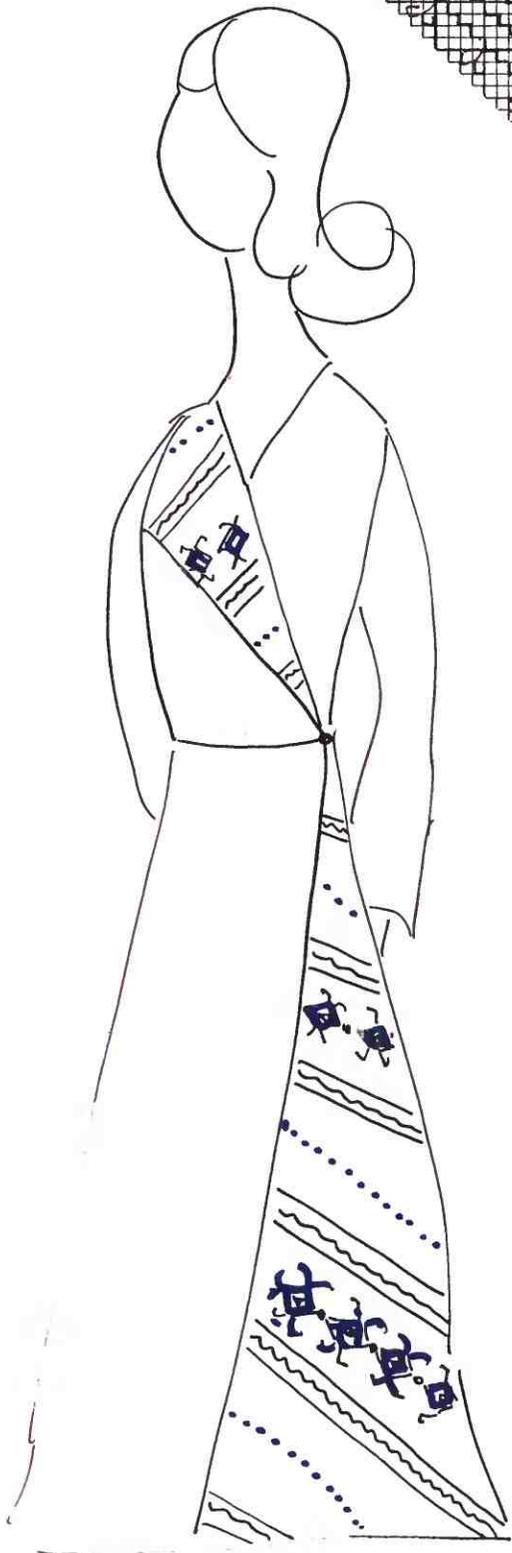
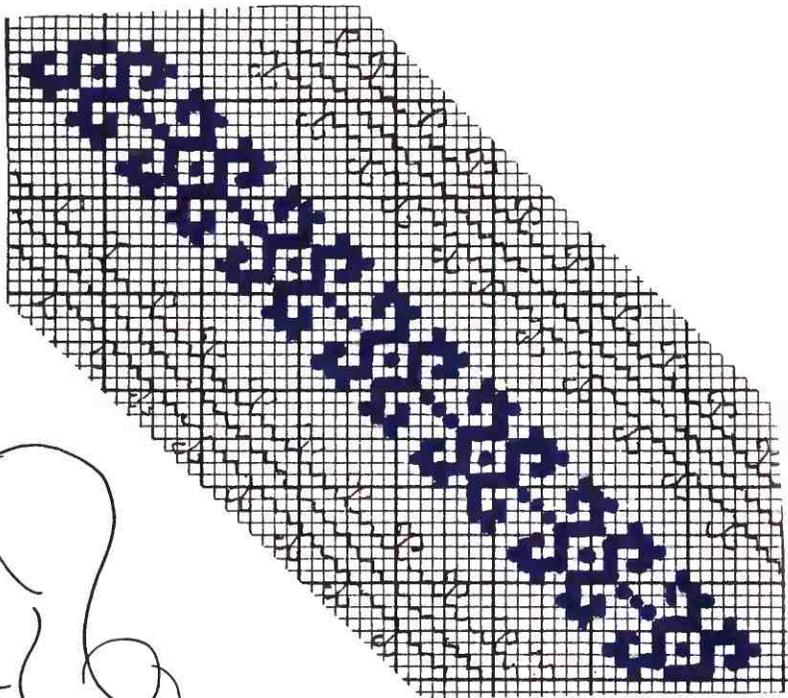
JL

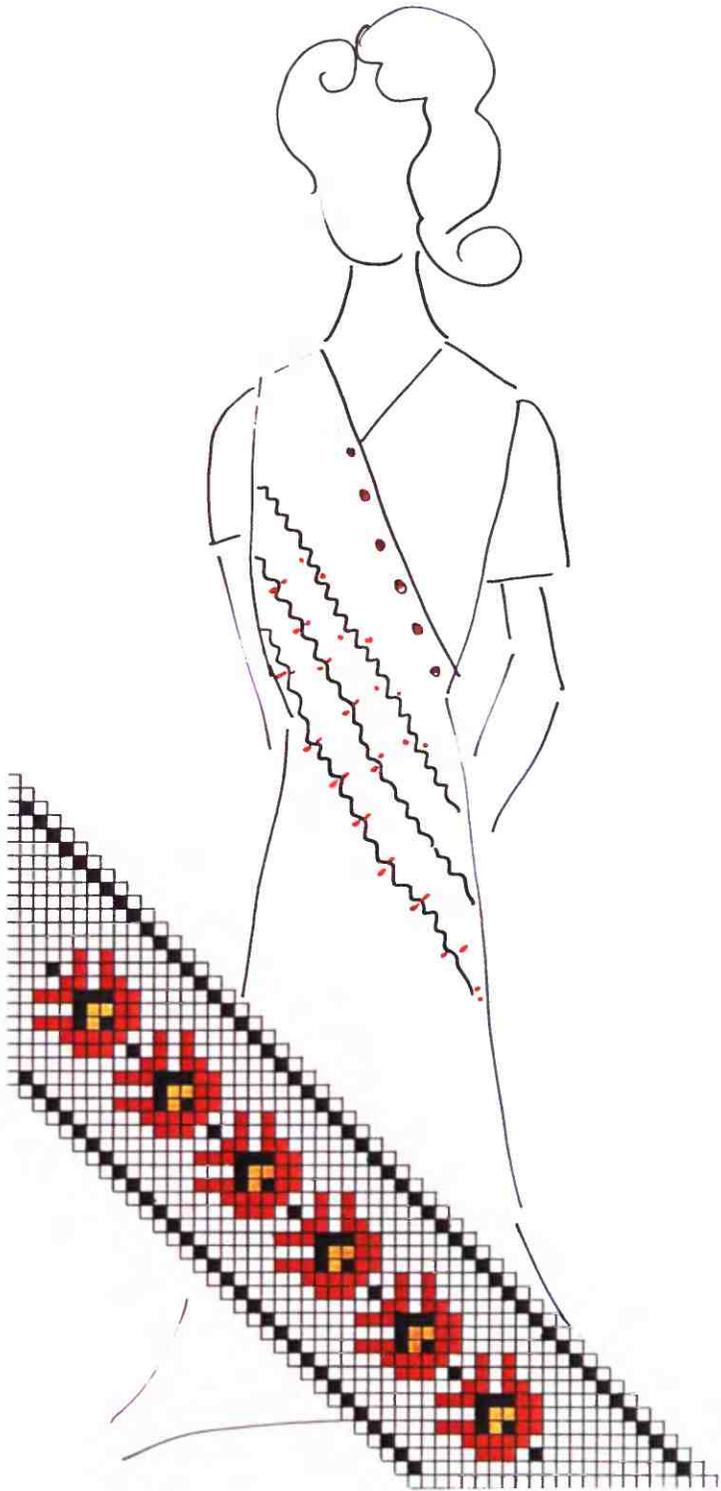
IG

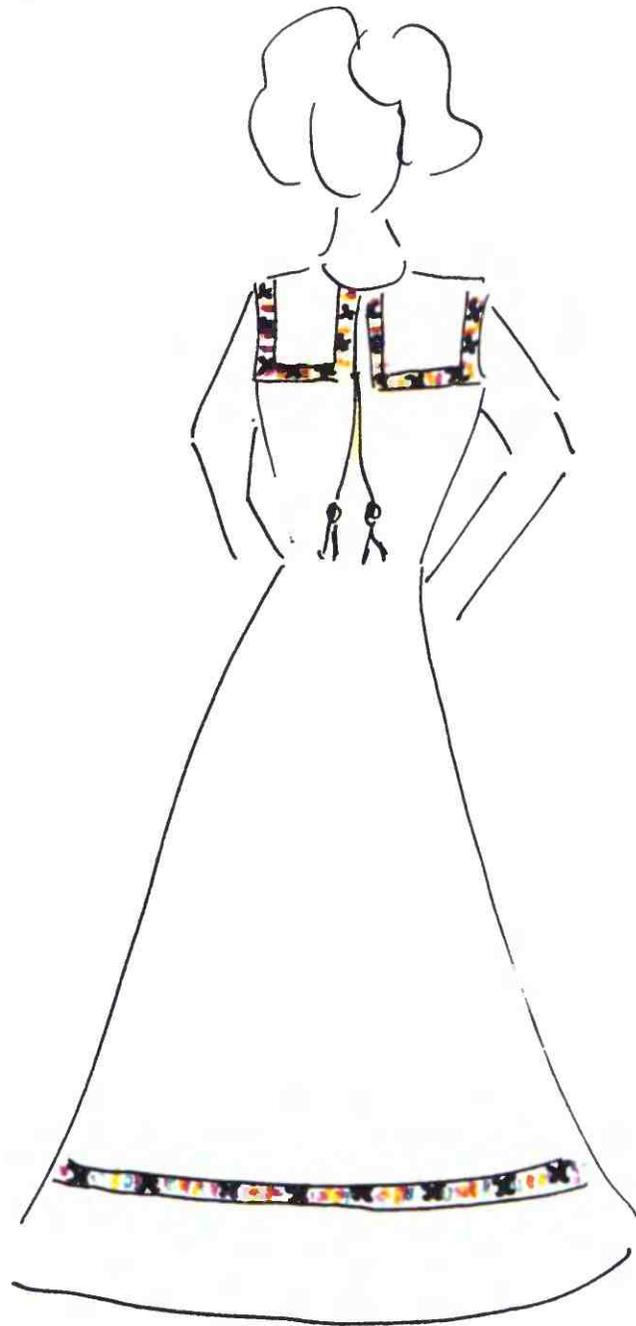
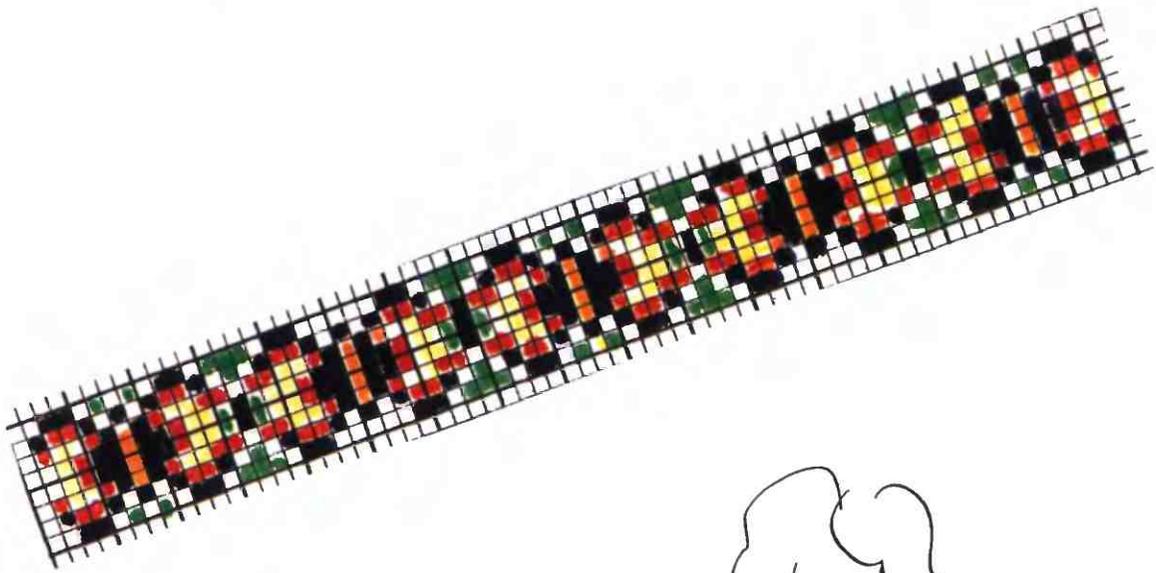

JG

JG

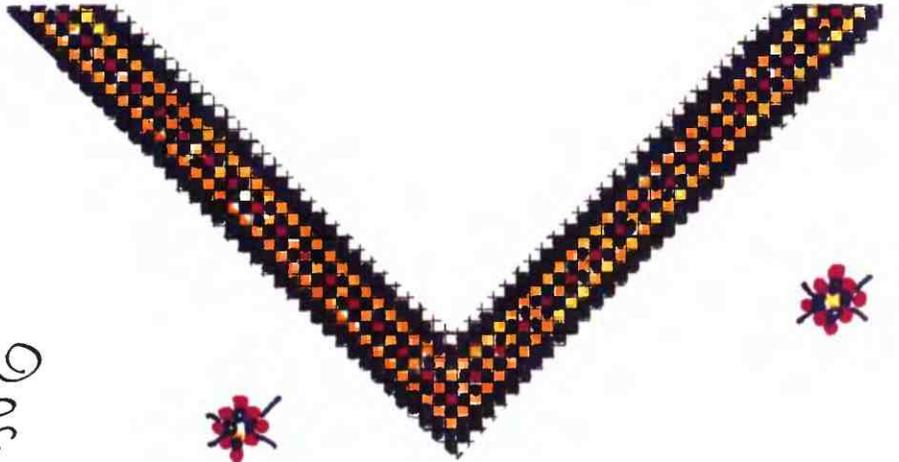
JL

JL

JG

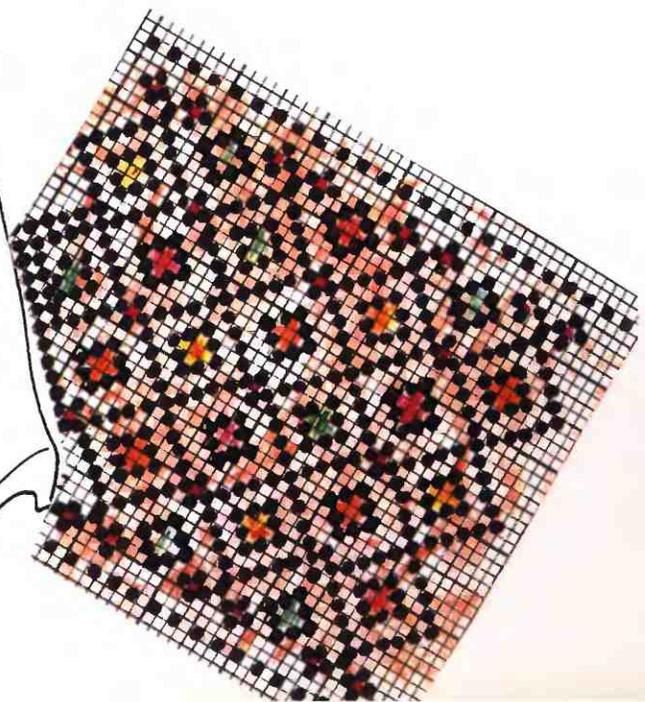

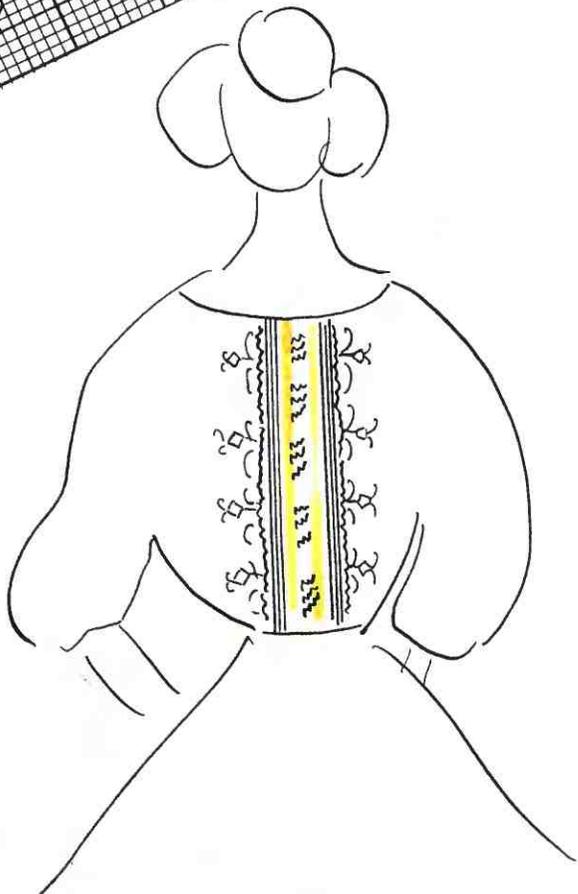
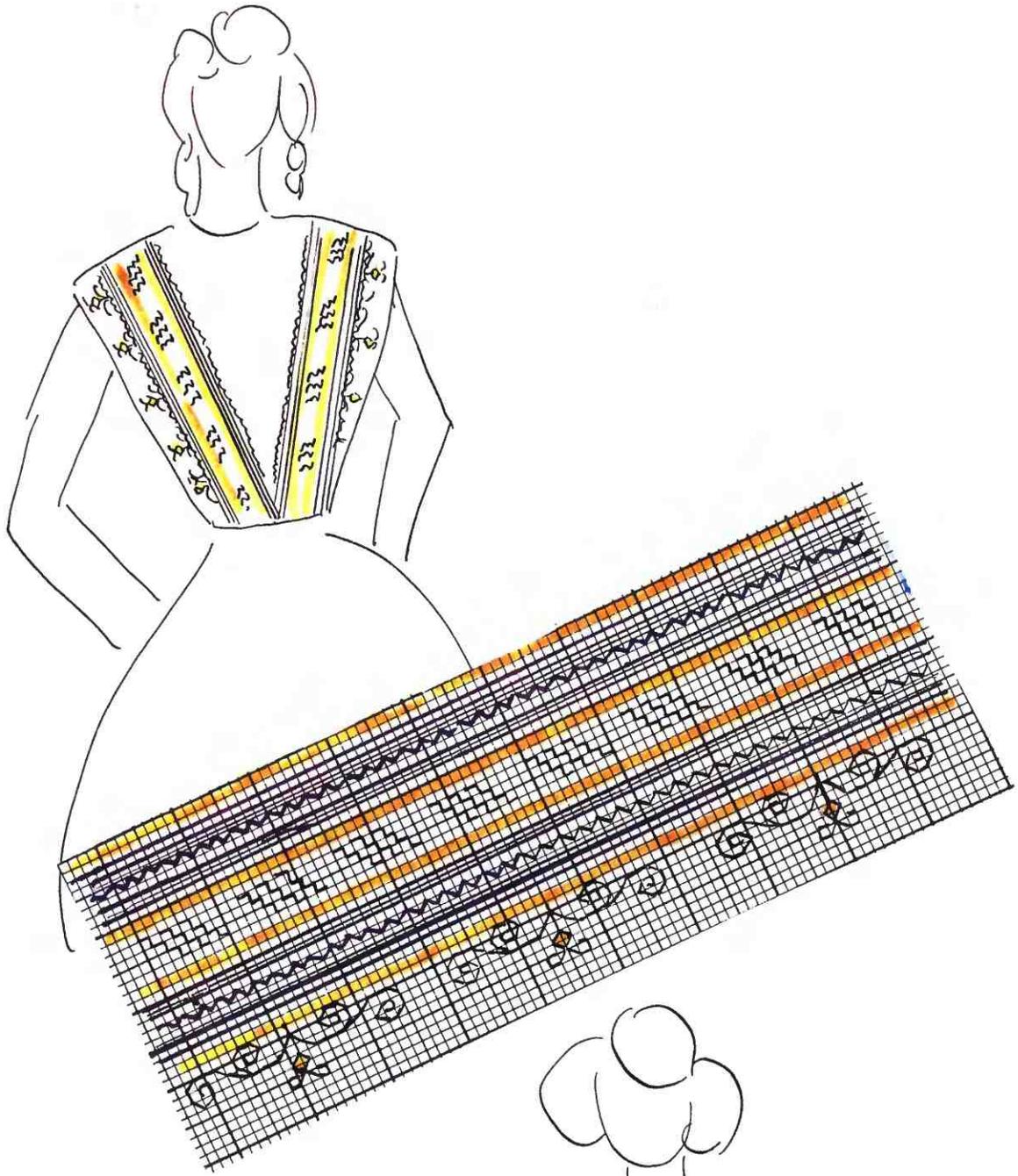
JL

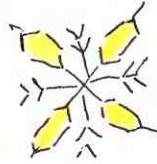
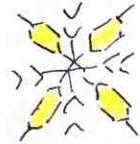
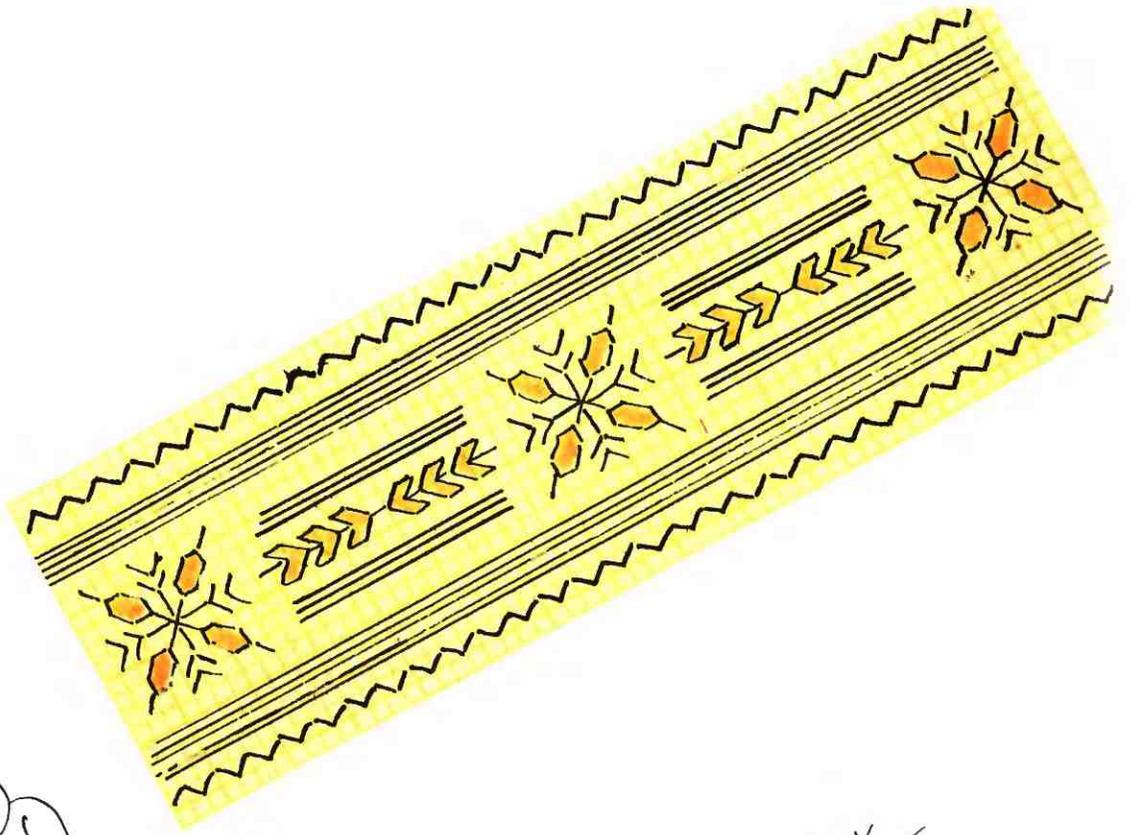
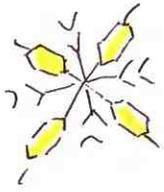

Th

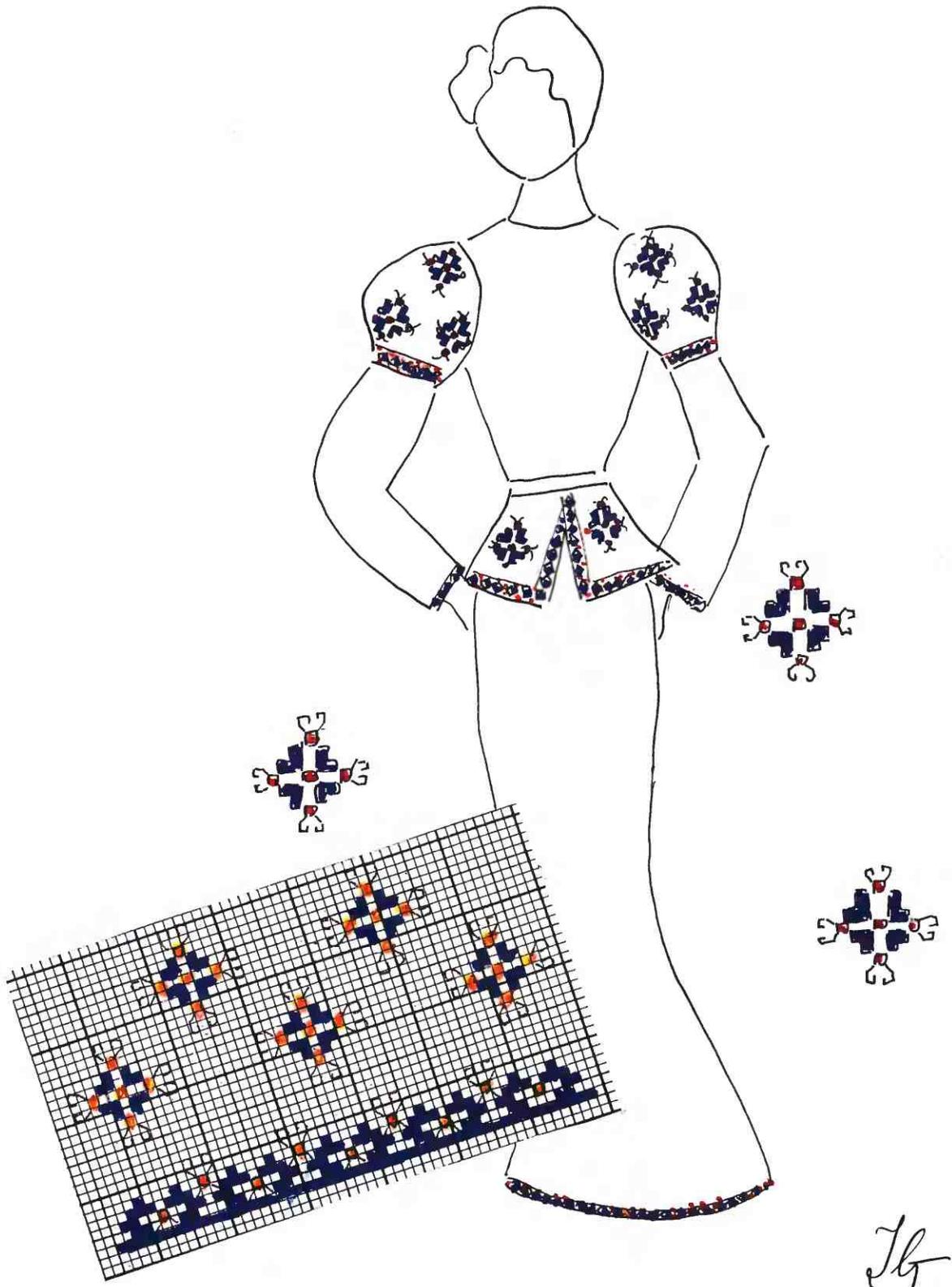

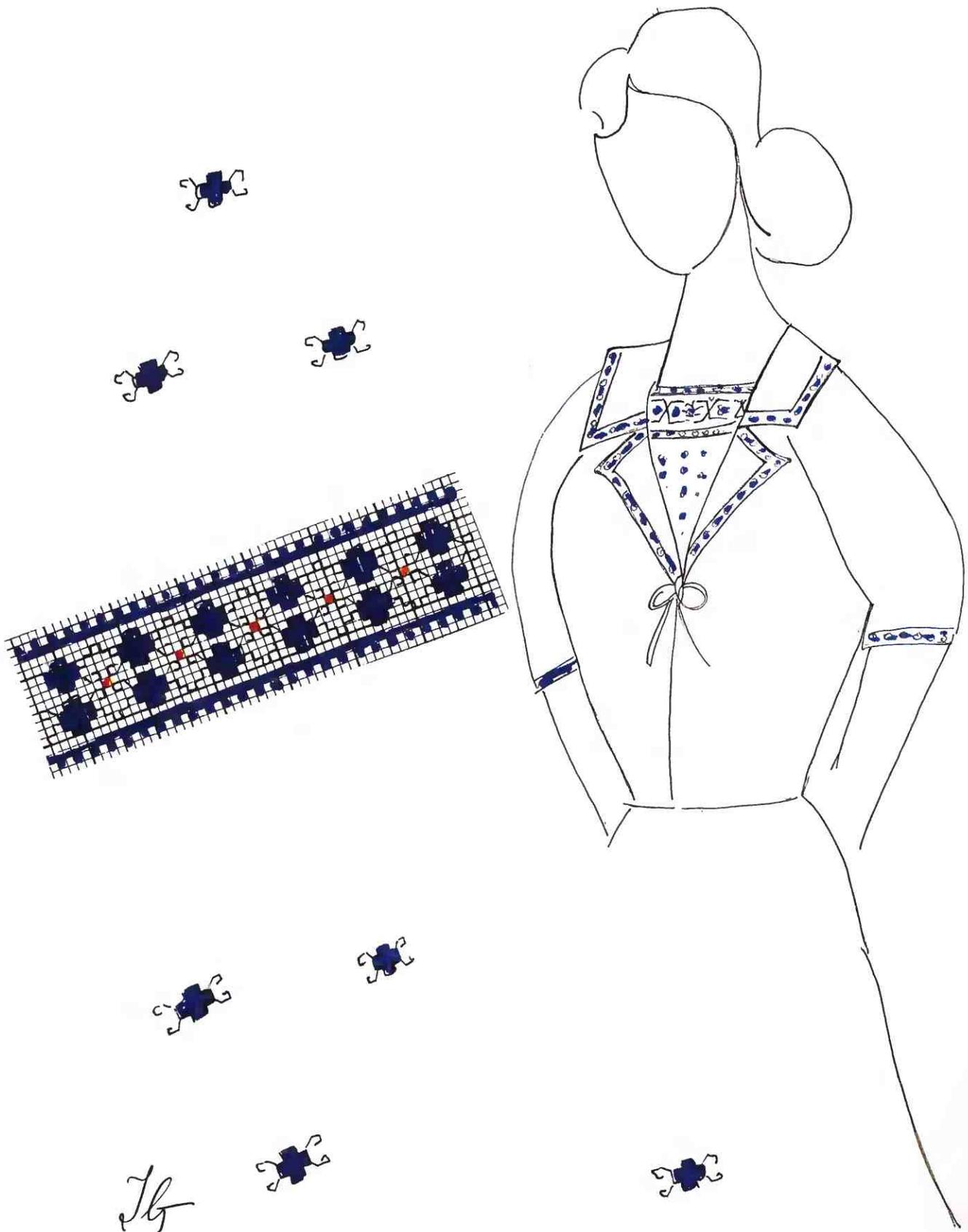
JG

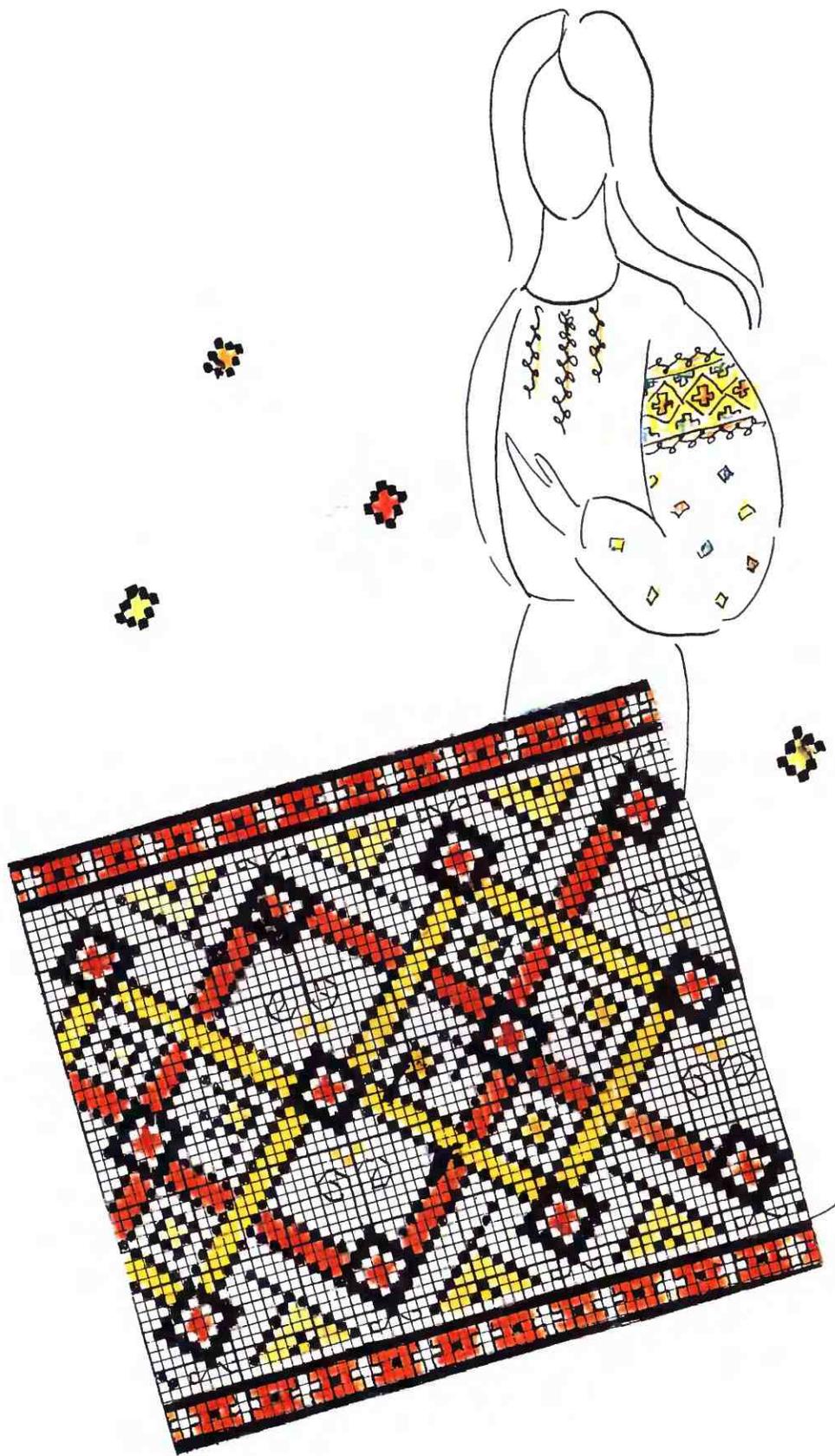

JL

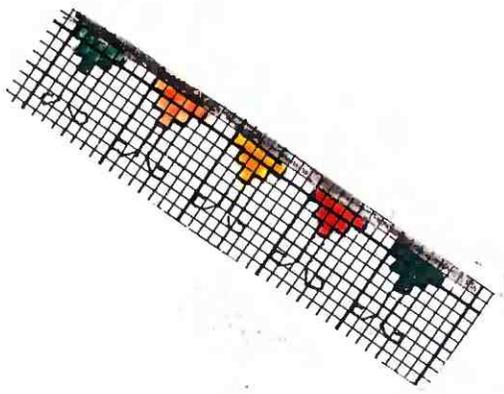

JG

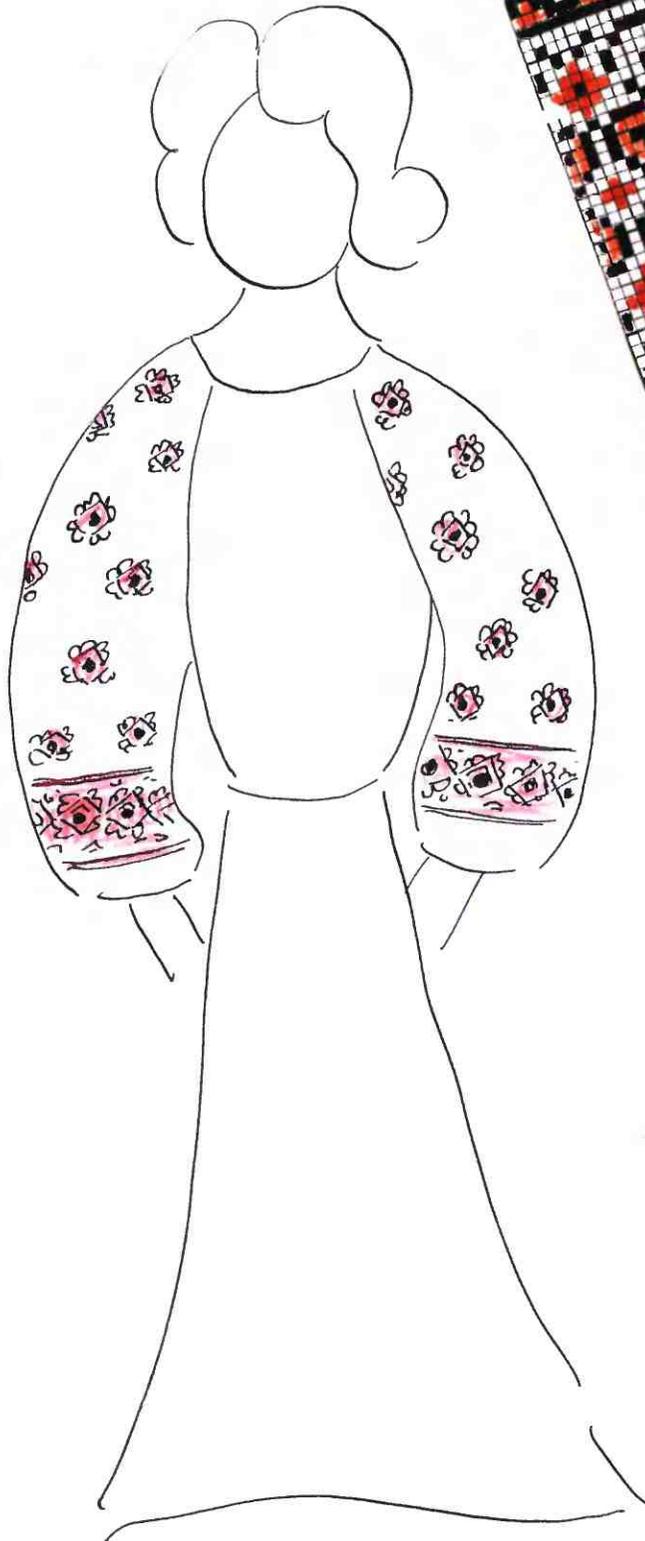

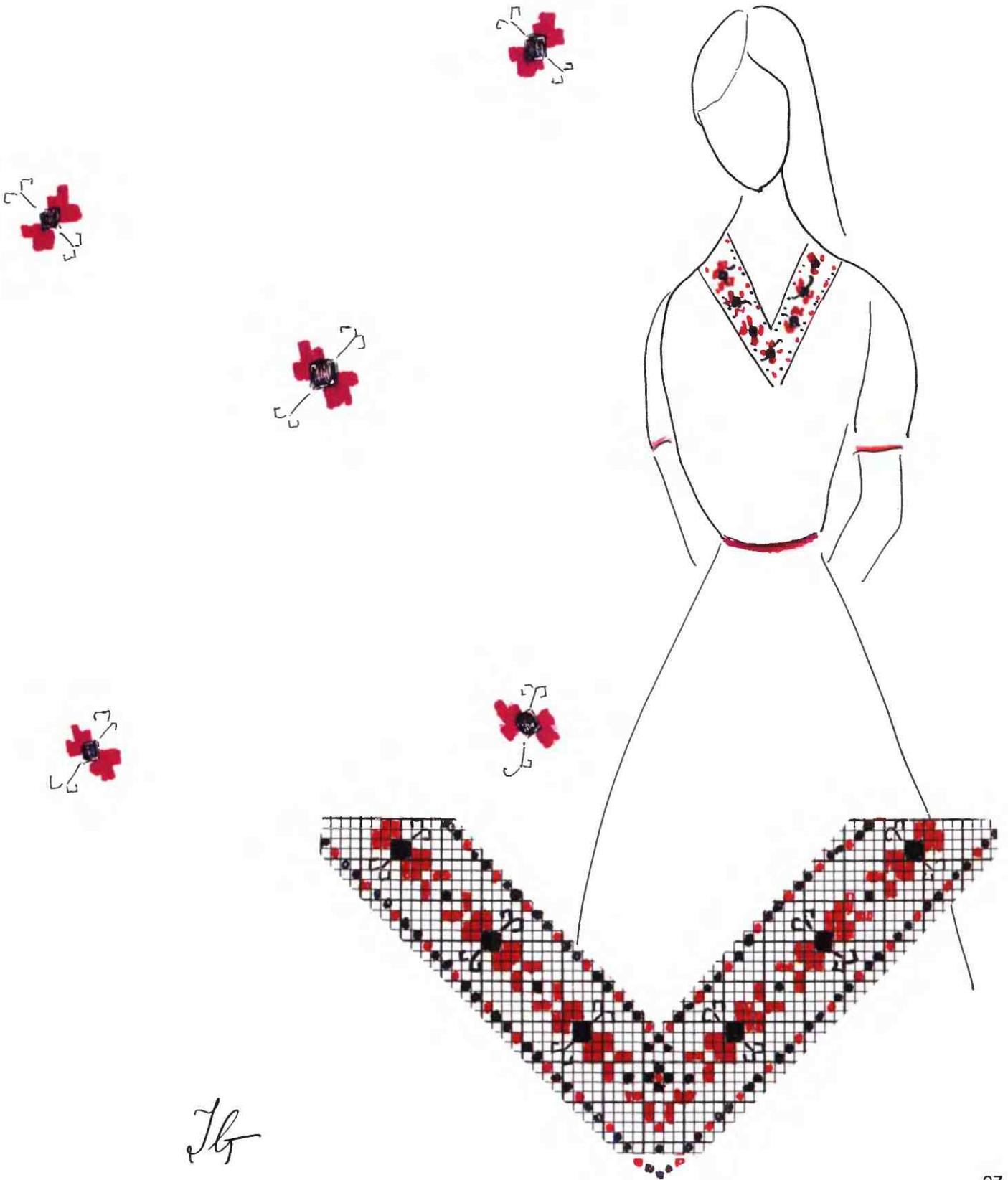

JG

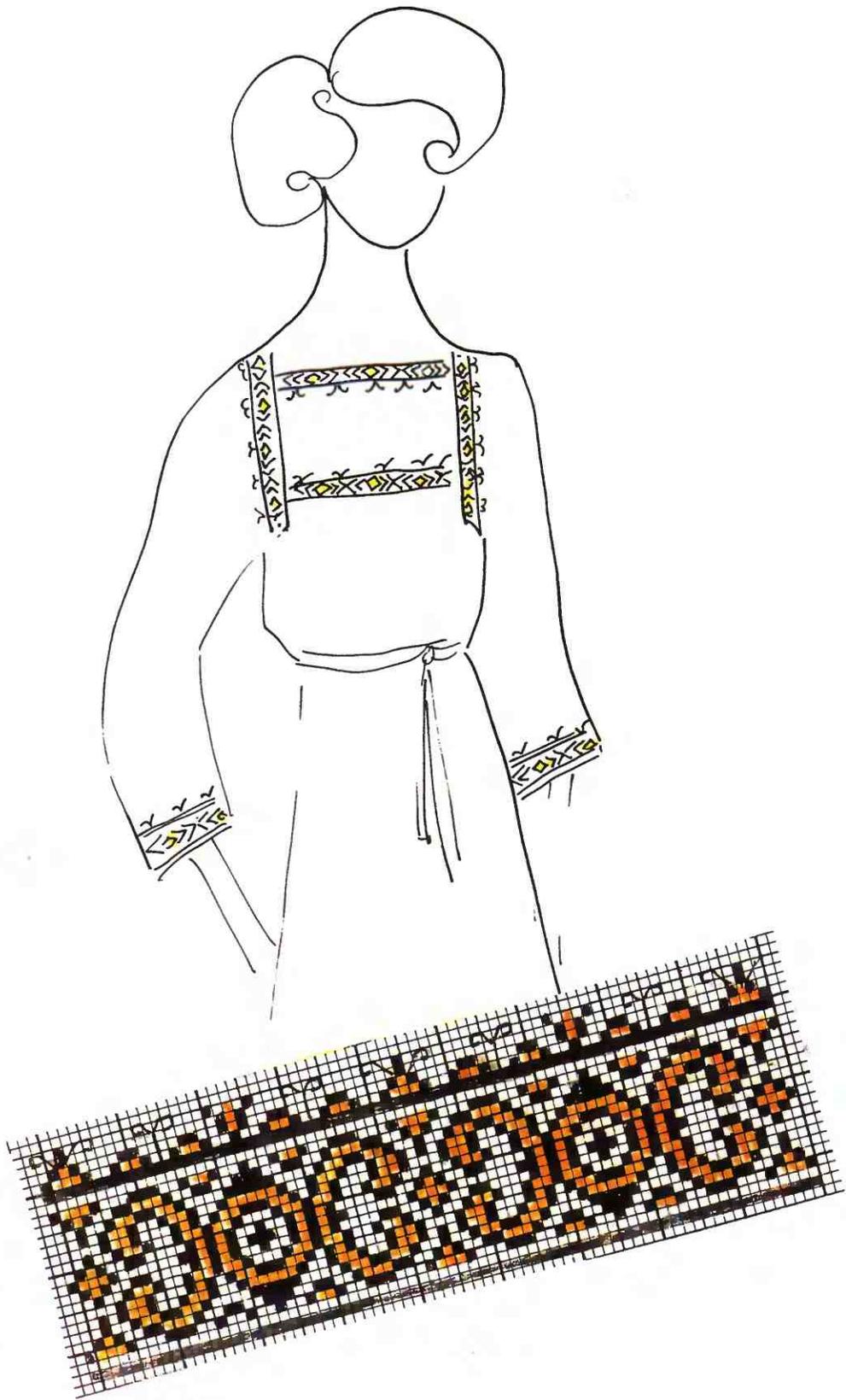

IG

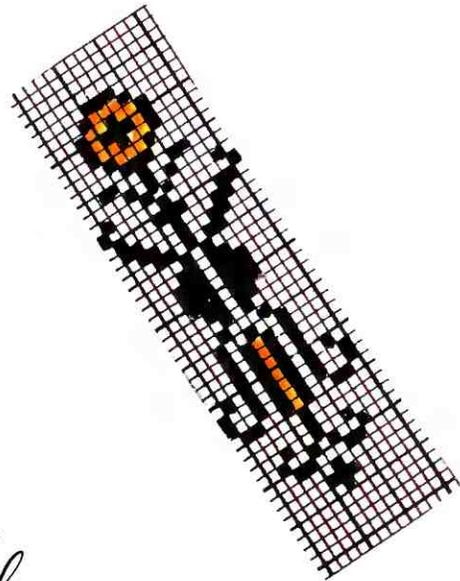

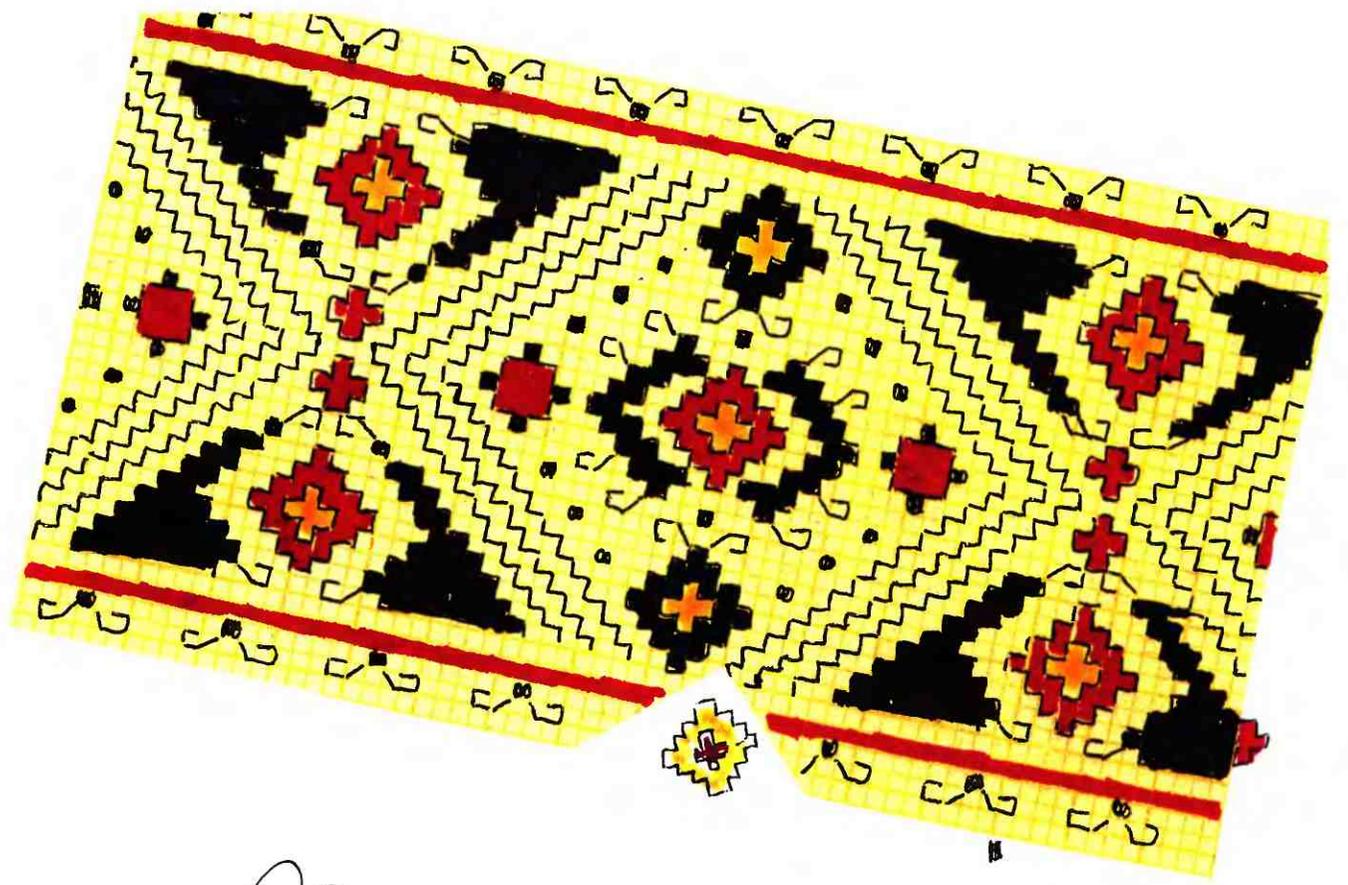
IG

JG

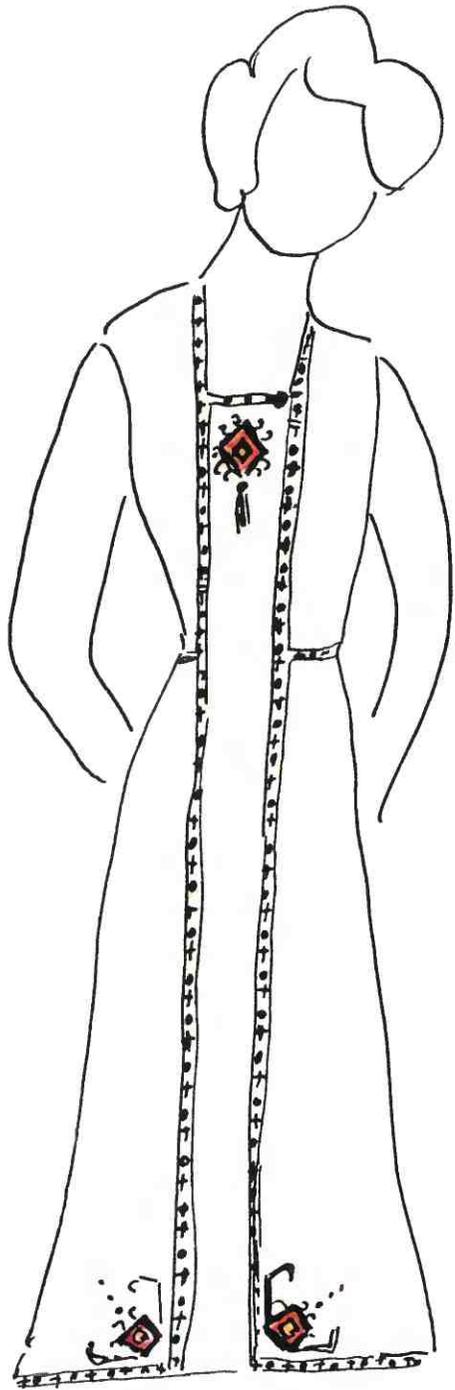
JL

JG

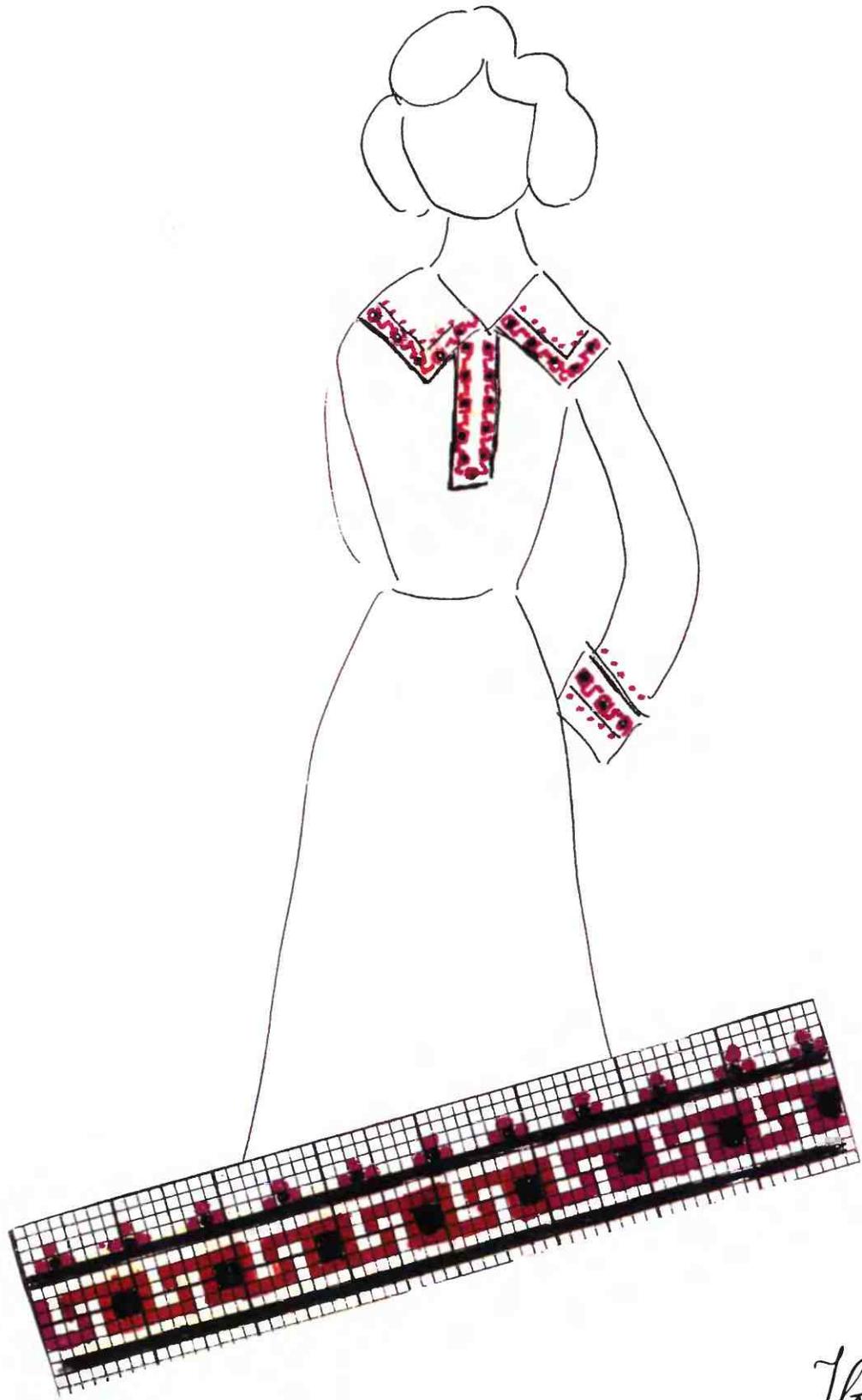

JL

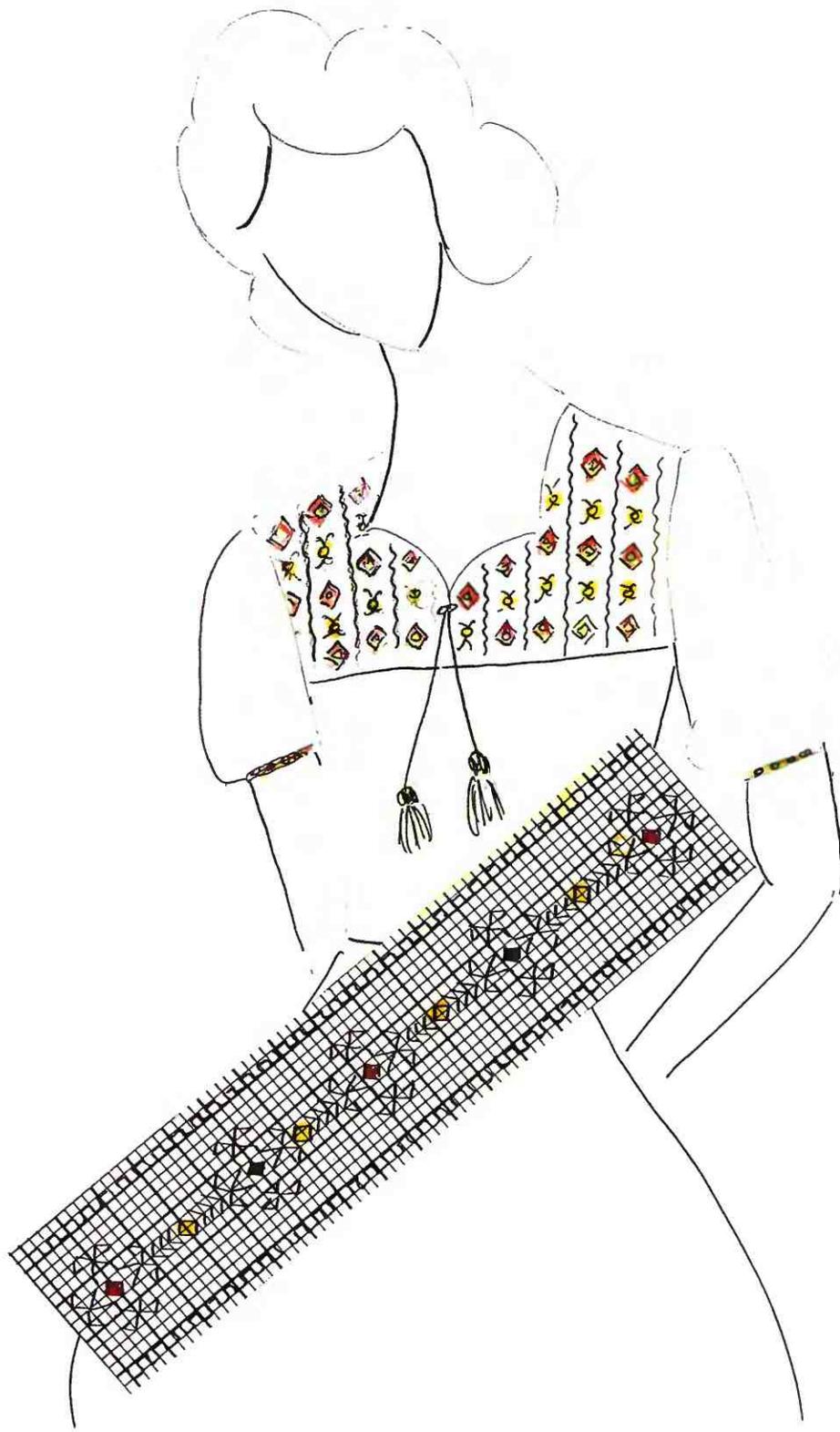

JG

JL

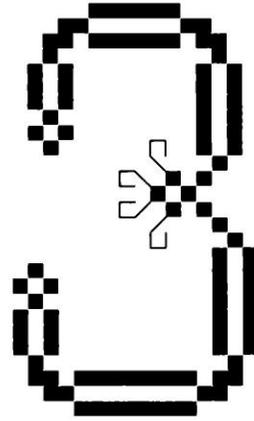

JG

photo by Ihor Senkalsky

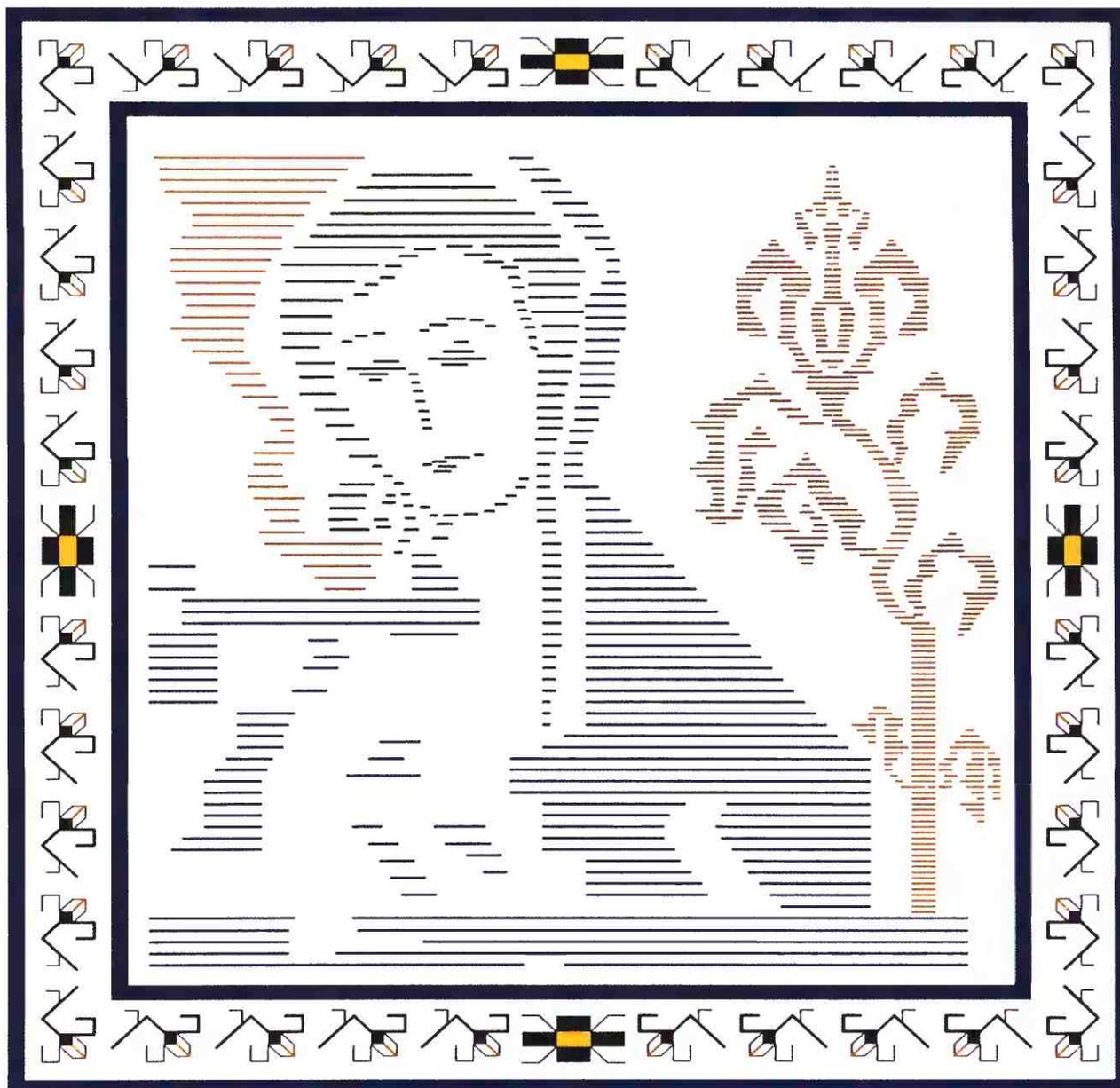
Вишивки в мініатюрах
Embroidered miniatures

BIP III

POEMS

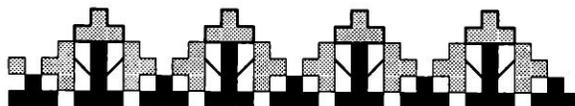

Роздзвонилися думи
 Вечірніми дзвонами,
 А слова шепітливі
 Розпливаються ладаном:
 Діво Серафимів,
 Славнішая,
 Радуйся
 І спаси
 На Тя уповающих.

Meditations pour forth
 In the evening bells' peal,
 And words whispered softly melt
 Into frankincense flowing:
 Virgin Maiden of the Seraphim,
 Most glorified,
 Rejoice,
 And deliver them
 Who come unto you.

*В мою хатку летять
Білі птахи листів
Серед буднощів плину
І дзвенять, і дзвенять,
Як зажурений спів
В потаємних глибинах.*

*Наді мною світи,
Як незбагнений шлях
Мерехтять білосніжно...
А листи, а листи
Б'ються криком в очах
І спалахують ніжно.*

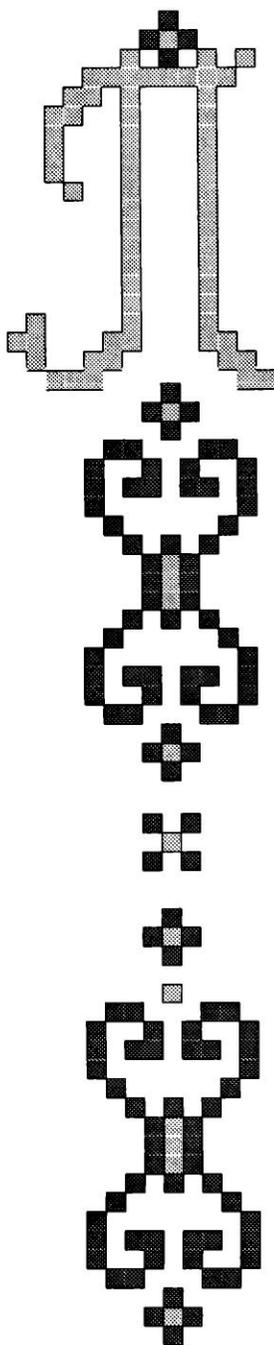
*Into my little house
Letters - white birds - come a-flocking
Amidst the streaming commonplace,
And they sound and resound
Like troubled song ringing out
Through depths clandestine and profound.*

*Worlds far above me -
Scintillating snowy whiteness
Like a road as yet unfathomed...
Ah, the letters, the letters cry out
The letters plummet about as I watch
They flare up, they glint softly.*

*Моя ти близька,
Моя далека
У думках моїх
Холод і спека,
Химер химера
Туга й розлука...
Чуєш? У двері
Вересень стука.
В руках у нього
Чебрець і м'ята...
Боже! Мій Боже!
Цеж запах свята.*

*You are quite near
You are remote
And in my thoughts
Sultry heat, icy cold
Chimera of chimeras
Sorrow, parting...
Can you hear? September's
Knocking on the door.
In his arms he carries
Mint and wild thyme...
My God! The fragrance
Of a festal holiday.*

*Павучками тремтливими
Заплітається Осінь,
Заплітається Осінь
У серце моє,
А бабине літо
Тче Вересень тихо
Вплітаючи в коси
Сонячні дні.*

*Бабине літо,
Смутки і болі
Вітер із листям
Вкупі зірвав
В парку примовклім
Дерева голі,
Тільки мені хтось
Враз прошептав:*

*"Бабине літо,
Бабине літо
Тчеться для тебе
Із року в рік,
Чом не старієш
Ти під цю пору
Час твоє серце
Давно вже обнік?"*

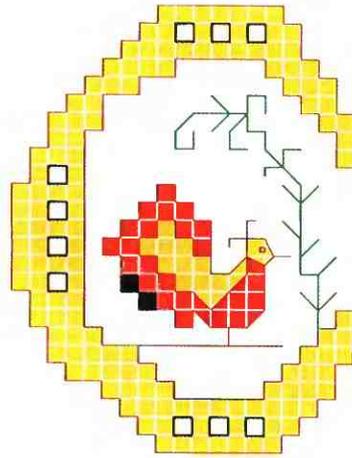
*Бабине літо,
Бабине літо
В небі прозорім
Крик журавлів,
В парку примовклім
Тужить трембіта,
Трембіта моїх
Втрачених днів.*

*Like tiny tremulous spiders
Autumn weaves itself
Autumn twines itself
Into my heart,
And September silently spins
Autumn's gossamer,
Plaiting days of sunshine
All through my hair.*

*Autumn's gossamer
Sorrows and anguish
Together with leaves
Plucked up by the wind...
The park is hushed
Bare rest its trees -
But suddenly someone
Whispers to me:*

*"Autumn gossamer
Autumn gossamer
Woven for you
Year after year,
Why grow you no older -
The seasons bear summons,
Has time then encrusted
Your heart in arrears?"*

*Autumn gossamer
Autumn gossamer
Cry of the cranes
'Neath a diaphanous sky...
In the hushed park
A trembita⁴ pines -
Grieving trembita
Of the lost, unlived time.*

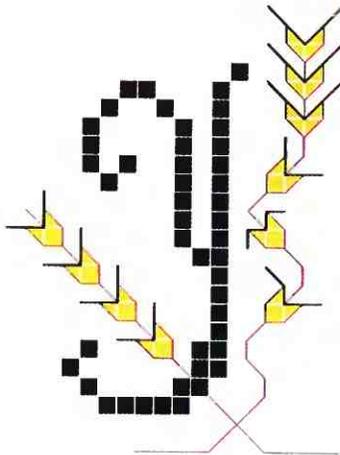

*Світ затерп
Дні такі полинові
Навіть Місяця серп
До моєї торкнувся Любові*

*Все життя
Покривається тінню,
Тільки мрія моя
Непідвладна старінню.*

*The world's grown numb
The days are so bitter
Even the Moon's sickle
Has grazed my Love*

*Life all
Drawing over with shadow,
Growing old - but my dream
Abides, ungoverned by time.*

*У ласкавої Осені
Прошу сонця і просині
На всі, Богом призначені, дні.*

*Осінь тихо всміхається,
Наче ткати збирається
Павутинку надій.*

*Of gracious Autumn
I ask sun and azure skies
For all the days that God allots.*

*Autumn softly smiles,
As though inclined to spin
A little web of hopes.*

*П'янке суцвіття черешень
У мої вікна заглядає
На віях Грудня гасне день
Короткий день згасає.*

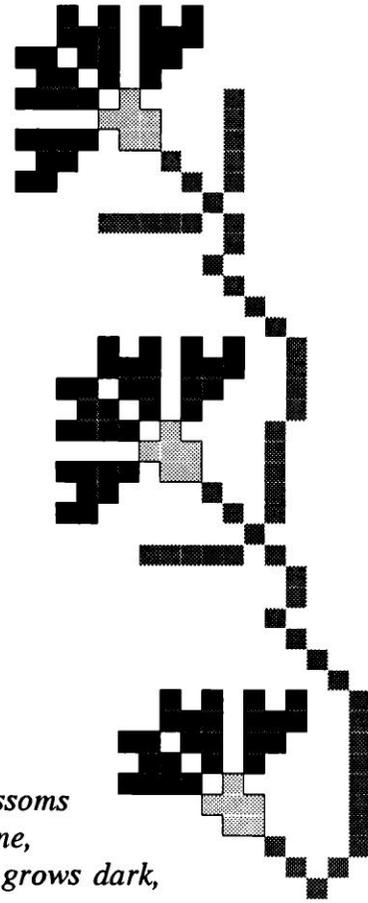
*О! Якби згасла моя пам'ять,
Якби не бачити видінь!
Та в моїм серці біла зам'ять
І нетривкого щастя тінь.*

*А сніг паде, грудневий сніг,
Усе навколо засипає.
З-під того снігу розцвітає
Черешня спогадів моїх.*

*A heady florescence of cherry blossoms
Is peeking through my window pane,
On December's eyelashes the day grows dark,
The fleeting day is darkening.*

*O! Were but memory extinguished,
Would that these phantoms disappeared!
But in my heart there's white confusion
And transient joy's dark shadow leers.*

*Still falls the snow, December snow,
All the earth enshrouding.
From deep beneath its cloak blows forth
The cherry flow'r of my remembering.*

*Словом відкрий мені
Дивосвіт призабутий
Хай птаха печальності
У вічності згубиться
І сутінь густу допряде Листопад...*

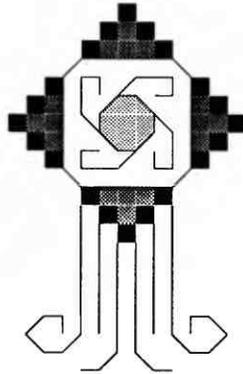
*Заграй мені Ранок
Моєї Вінчальності,
Хай падають сльози,
Як град...*

*Заграй мені Зустріч
На цимбалах потоків
І сонця до співу додай.*

*Заграй мені Ранок
Блакитно-глибокий,
Лиш Розлуку
Ніколи не грай.*

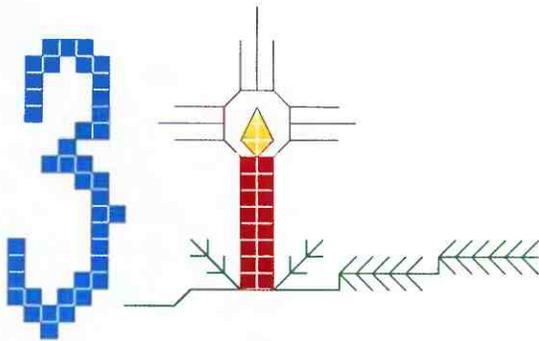

*With your word, lay open for me
The wonderland I've begun to forget,
That the bird of sorrow and grieving
May vanish yet into eternity
And November's dense twilight is spun to completion...
Play for me - Morning,
The Morn of my Wedding Day,
So that tears can roll forth
Like a downpour of hail...
Play me - Encounter
On streams' dulcimers
And splash sunlight harmonies into the singing.
Play me - a Daybreak
Of the deepest cerulean,
Only never
Don't ever play Parting for me.*

*Осінь прийшла золота.
Тільки, що я вже не та,
Ой не та...
Шепче мені діброва:
- Зупинись на хвилинку,
Певно прагнеш Любови?
- Ні, спочинку.*

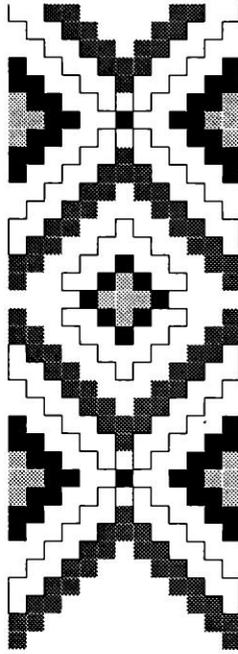
*Golden autumn has arrived.
But no longer the same am I,
O, not the same...
The grove whispers to me:
- Stay for a moment,
Is it Love you desire?
- No, it's repose.*

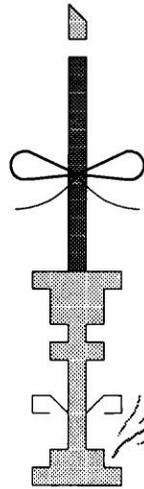
*Затьмарене небо,
Затьмарене сонце,
Осінніх дощів перестук...
Лиш в кутику хати
Не кидає ткати
Надій волоконце Павук.*

*Overcast sky,
Overcast sun,
Autumn rains' monotone patter...
In the house, in a corner
Only a Spider weaves without cease
His hopes' finest fiber.*

*Це я не плачу,
Ні, не плачу,
Навіщо плакати,
Скажи?
Це плаче Дощ
І горобцями скаче
Біля моєї Самоти.
Це синя синь
Сумує нещоденням,
Це Вітер чайкою
скиглить,
А я?
Давно забудим йменням
Розшити хочу
Кожну мить.*

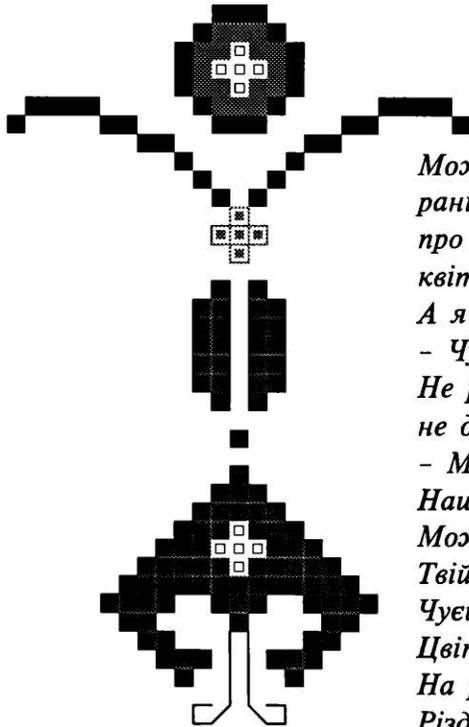

*It's not me crying,
No, not I,
Why would I cry,
I ask you?
It's the Rain who cries,
like sparrows hopping
alongside my solitariness
It's a bluing Twilight
grieving over the extraordinary
It's the Wind attuning
to the whine of soaring gulls
And I?
With a name so long forgotten
I aspire
each and every moment to adorn.*

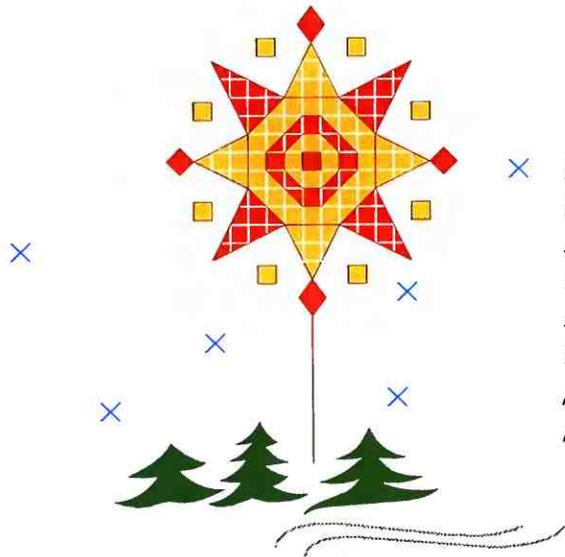
*Не тремти, як лоза
І про мене
Не згадуї кохана...
Хай засвітиться
В оці сльоза
Наче свічка різдвяна.*

*My beloved, tremble not
Like the willow,
Cast me far now from your thoughts...
That a tear may be kindled
To glow in my eye
Like a bright Christmas candle.*

*Можє співали
раніш поети
про символічну
квітку Різдва.
А я їй шепчу:
- Чуєш, Понсето?
Не раз єдиний,
не два.
- Можє Ти посестра
Нашій Калині?
Можє Барвінок
Твій побратим?
Чуєш, Понсето?
Цвіти від нині
На радість людям
Різдвом святим.*

*Poets, perhaps,
have sung before now
of the symbolic flower
of Christmas.
But I whisper to her:
"Listen, Poinsettia,"
- not only once,
and not twice.
"Might you be bosom-sister
to our Kalyna?
Is blue-eyed Barvinok⁵
a cater-cousin of yours?
Poinsettia, dear - listen:
From this day may you blossom
at hallow'd Christmas,
bringing gladness, rejoicing."*

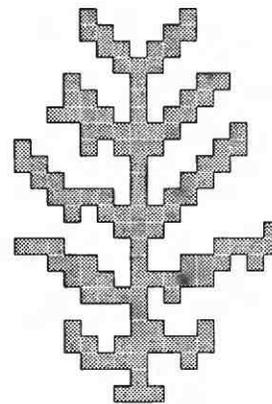

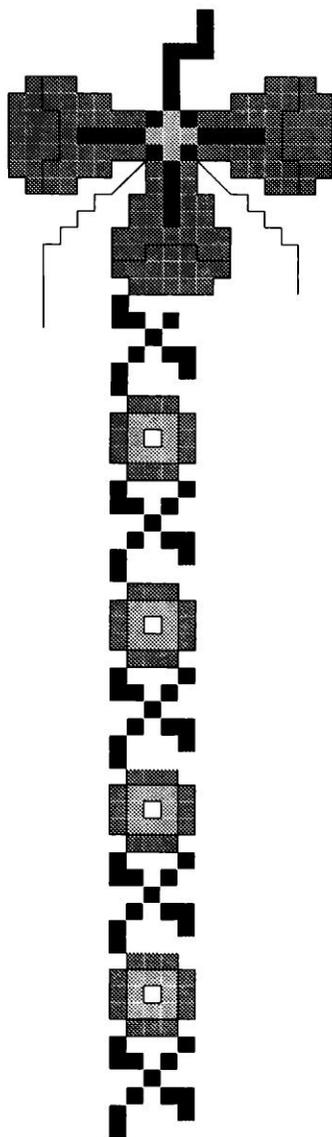
× Попід вікна ходить Свято,
 Водить Коляду за руку,
 А я прагну небагато:
 Призабутих, ніжних звуків.
 А я прагну друзів щирих,
 Щоб вони не даленіли,
 Для всіх прагну Волі, Миру,
 Доля наша, щоб ясніла.

*Yuletide weaves throughout the village,
 Leading Koliada⁶ by the hand.
 I do not yearn for overmuch:
 For soft, sweet sounds, somewhat forgotten now.
 I yearn for sincere friends,
 That they remain e'er close and dear...
 For all, I yearn for freedom and for peace,
 That our destiny unfurl bright and clear.*

Мамині руки,
 Як Карпатські ялини
 Над моїм
 Засмученим сном
 Пахнуть живицею
 В гіркі хвилини
 І пломеніють Різдвом.

*Mother's hands
 Like Carpathian spruces
 Over my
 Troubled sleep,
 Fragrant with resin
 In the bitter moments
 And ablaze with Christmas.*

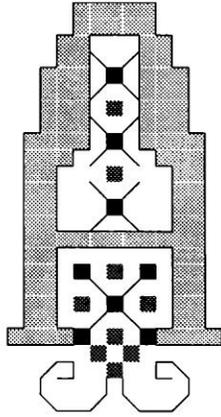

*Волошка Вечора
За вікнами змерзає
Над деревом
Надломаного Місяця дукач
Бажання новорічні
Снігом замітає
Під втомленого Вітру плач.
О! Скільки Доль
Надломаних повисло
На скорбнім Дереві Життя,
Скільки надій даремно присло
І кануло у сіре забуття!
В яких світах? В якому небі?
Зірниця Волі дозріває?
В чиїх руках Щедрот Колач?
- В моїм вікні -
Волошка Вечора змерзає
І гасне Місяця дукач.*

*Evening's cornflower
Shivers outside our windows,
Ducat Moon with fragment broke away
Overhangs the tree,
The blowing snow is sweeping
New Year's wishes
'Neath the weary Wind's lament.
O! How many Destinies
With fragments hewn away
Are hanging on the doleful Tree of Life,
How many hopes have welled in vain
And trickled into grey oblivion!
Where are the worlds within whose skies
The little star of Freedom ripens?
Who brings the festive Bread of Bounty and Goodwill?
- At my window -
Evening's cornflower shivers,
The ducat Moon grows dim.*

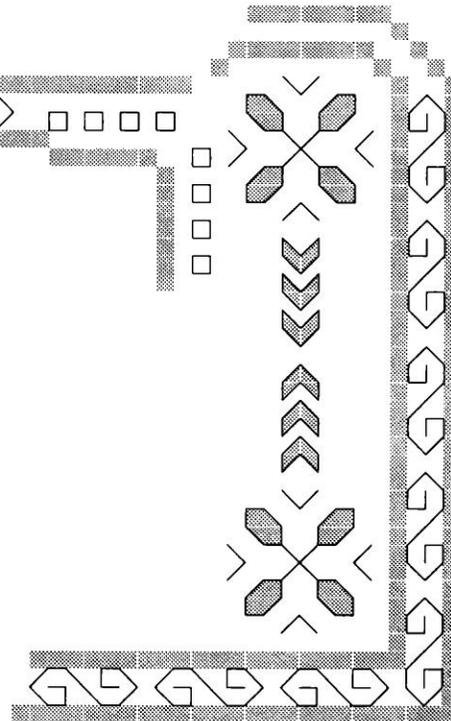

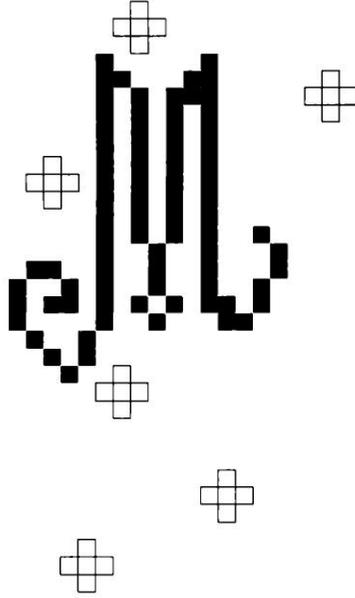
*Ах ті плюскоти,
Шелести, пошуми,
Ах ті скарги нічні
Й світанкові
Перебрали вже мірку...
Як заснеш?
Коли зцуливши брови
Плаче Дощ на одвірку.*

*Ah, these splashes,
Rustles, murmurs,
Ah, these reproaches of Night
And of Dawn
Have grown all out of hand...
How to find sleep?
When, brows drawn,
The Rain weeps on the doorjamb.*

*Якби ти вчути міг
Душі моєї крик
І сплеск думок гірких
Над озером Розпуки...
Сніги... сніги...
Лиш в мого серця сніг
Ти не занурюй руки.*

*If you could hear
My soul's cry
And the splash of bitter thoughts
Over the lake of Despair...
Snows... snows...
Only plunge not your arms
Here, into the snow of my heart.*

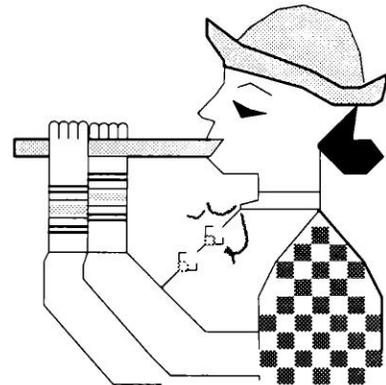

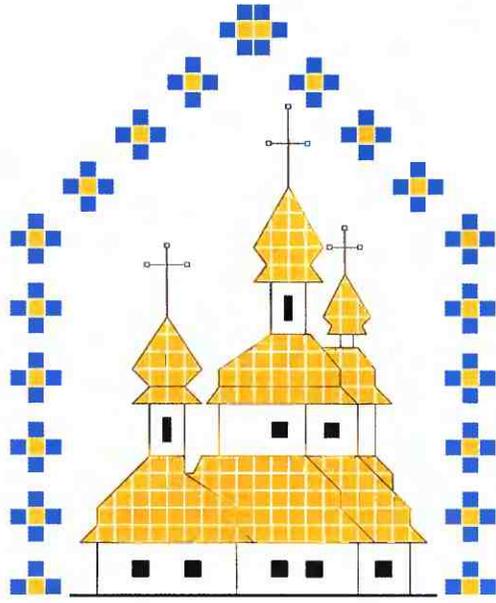
*Малюю червінню
Килим життя,
Щоби дотла спалити
Грішність...
Палахкотить
Далеке майбуття,
А крапелька мого життя
Ось-ось
Покотиться у вічність.*

*I paint life's tapestry
In cast of scarlet,
To incinerate sinfulness
Down to its pith...
The distant future's
Afire,
While my own life-droplet
At any moment
Will roll into eternity.*

*Ти моя казка Різдвяна,
Ти моя мрія Весняна,
Ти моє небо Карпат,
Долі лукавої шмат,
Дзвін моїх давніх сторіч,
Моя найперша
Солодка Ніч.*

*You are - my Yuletide tale,
You're my lovely Springtime reverie,
My Carpathian sky,
A piece of wily Destiny,
Bell-toll of my centuries ancestral,
And my very first,
O, so sweet, Night.*

*Вже так не буде,
 Ні, не буде,
 Той срібний пух,
 Той срібний дзвін...
 Тепер цей Грудень
 Сірий будень
 І кожен рух
 Лишень піврух.*

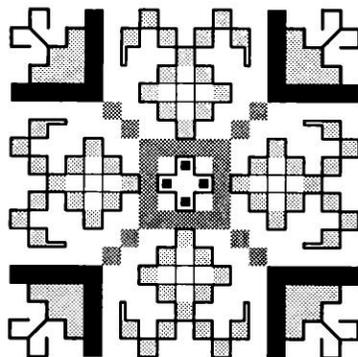
*Never again so,
 No, ne'er again
 That silver down,
 Bells' silvery tones...
 December now prevails
 In hackneyed hues of gray
 And every torpid movement is
 A half-move only.*

*Вже та церковця
 похилилась,
 Космач різдвяний
 звечорів...
 А я ще чую,
 Щодня чую
 І Довбуша
 І Дзвінки спів.*

*The little church
 Is long since stooping,
 The days of yuletide in Kosmach⁷
 Through many have declined an evening...
 Yet still I hear,
 Each day I hear most clearly
 Dovbush,⁸ Dzvinka
 Gaily singing.*

*Вже так не буде,
 Ой, не буде.
 Замерзла Коляда
 В снігах
 І пересох
 Думок Йордан,
 Лиш в моїх грудях
 Б'ється, блудить
 Нестерпно білий
 Птах оман.*

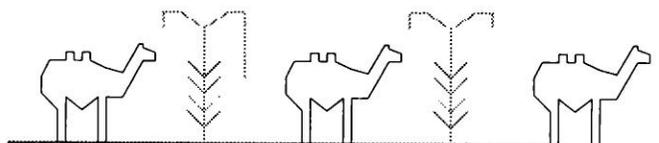
*Never so again,
 No, nevermore.
 Christmastide has frozen over
 In the snows
 The Jordan⁹ of my thoughts
 Has run quite dry,
 And only in my breast
 The white bird of deception
 Intolerably buffets, struggles,
 Frenzied and astray.*

*А ти мені Вечоре
Не стій під дверима,
І ти, ясен Місяцю
Не лизь у вікно
Бо пишу сьогодні
до побратима,
якого немає давно.*

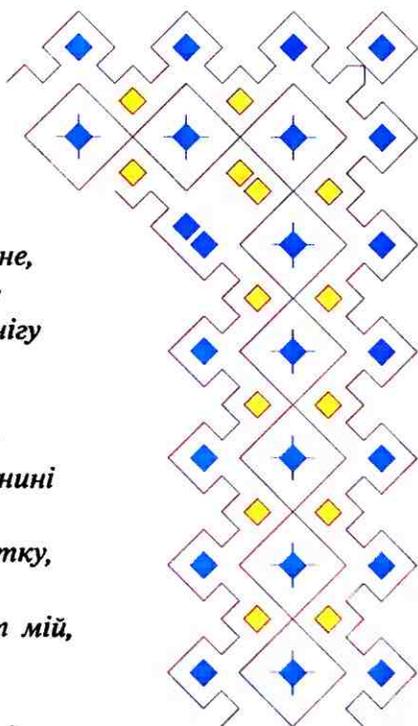
*But hear, now, O Evening
Don't wait at my door,
And you, shining Moon
Don't creep through my window,
For I'm busy writing today
To my bosom-brother
Who's long since away.*

*Виношую в собі
Світів пустині,
Самотності
Квіточку білу...
Так звідки ж
Струмочки
Сині-пресині
Вливаються в серце
зболілеє?*

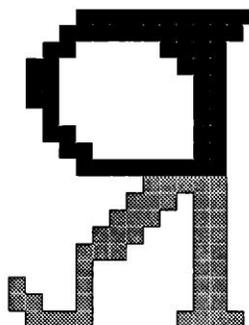
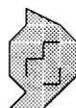

*Within me I sustain
Creation's wastelands,
And bear solitariness
In a little white flower...
Whence, then,
Come pouring
Into my wearied heart
These streams
Of radiant azure?*

*Все таке ніжне,
Святково біле
В мереживі снігу
Березня дні,
Небо високе,
Сонце ласкаве
Всміхаються нині
Ранній Весні.
Серце без смутку,
Очі розцвіли,
За обрієм світ мій,
Доля ясна.
Моя Говерла
В мереживі снігу,
В моїй Батьківщині
Рання Весна.*

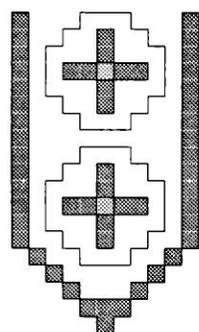
*All is so exquisite
Festively white
Snow's lacework veil
On limpid March days,
Lofty sky
And gracious sun
Smile kindly upon
This earliest Spring.
My heart's free of troubles
Eyes newly ablossom,
Beyond the horizon - my world
And fortune shine true.
Hoverlia's fine raiment -
A lattice of snow,
Today in my Homeland
First Spring is aglow.*

*Ясен Місяцю мій,
 Ти у вікнах не стій
 Не мереж самоту
 Сріблом Ночі
 Заховайся мерщій
 За весняний обрій
 Хай барвінок
 Розплющує очі.*

*O bright Moon of mine!
 Stay not at our windows
 Embroider not solitude
 With the silver thread of Night,
 But hide very quickly
 Behind Spring's horizon,
 High time the green periwinkle
 Open wide its sleepy eyes.*

*На одвірку Осені
 Біль мій у просині,
 Журба в зорях спілих,
 А душа несміла,
 Як лілія біла
 Розгойдана, розколисана,
 Як рядочки вірша недописана.*

*At Autumn's portal
 My pain fills an indigo sky,
 The stars are mellow with sorrow -
 Yet my soul is timid,
 Lily-white,
 Liling, a-sway,
 Uncompleted as the lines of a poem.*

У моїй шибці
 райдужне цвітіння,
 у мої шибці
 Січня самота
 І зір далеких
 Мерехтіння
 І Ночі -
 Тайна пресвята.
 Незгасний блиск,
 Незгасні болі,
 Ще й юності
 Незгасний блиск...
 Лиш ночі й дні
 Без перемін
 І гаснуть очі у неволі,
 І мовкне...
 Серця дзвін.

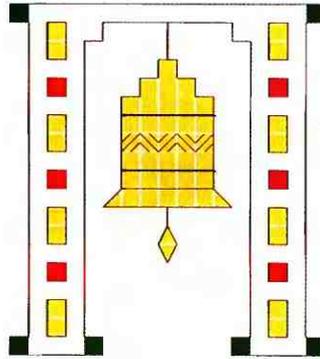

At my window pane -
 Rainbows a-flowering
 At my window pane -
 January's solitude
 And the flickering
 Of distant stars
 And the sacred mystery
 Of the Night.
 Insuppressible brilliance
 Insuppressible aching
 And youth's
 Insuppressible light...
 Only nights and days
 Perpetual, unchanging
 This bondage is extinguishing my eyes
 My heart's bell...
 Grows silent.

*А ти моє кохання,
Мов росяне світання,
Як сонця промені на стінах,
Як вечір у ясмiнах,
Як Ніч в коралях Зір
За мною йшло в Сибір,
Над болями та ранами
Світилося каштанами,
Мережало для мене казку,
Вливало в серце ласку.*

*My heart, your softness -
Like a dew-beflowered dawn,
Like sunbeams' play upon a wall,
Like eveningtide imbued with jasmine's fragrance
And Night arrayed in shimm'ring necklaces of Stars -
Into Siberia it came with me
And rose, in chestnuts' glowing efflorescence,
Above the pain, the woundedness,
The lacework of a tale it embroidered for me,
Into my soul it poured the grace of gentleness.*

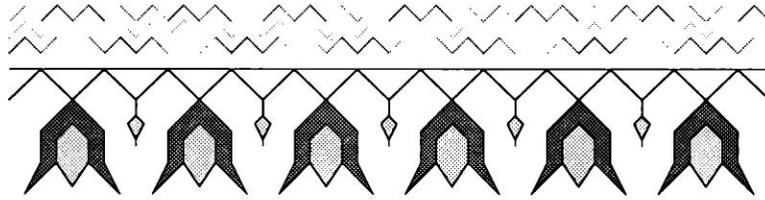
*Під дзвонів святкових
Ніжну колісанку,
Що вторять
Весняним Вітрам,
Власного серця
Сонячну писанку
Дарую всім
Сестрам й братам.*

*Beneath the festive bells'
Gentle lullaby
Chiming
With spring zephyrs,
I offer
My own heart's
Easter-egg of sunshine
To all my brothers and sisters.*

*Келиху вуст
П'янливий хміль,
В очей озерах
Синь небесна.
У саду серця
Заметіль...
Весна воскресла!
Весна воскресла!*

*In the lips' goblet -
Intoxicating hops,
In the eyes' pools -
Azure of sky.
In the heart's orchard -
A tumultuous blizzard...
Spring has risen!
Spring has risen!*

*Згасає волошковий День.
Побіля ватри під горбочком,
Співаючи сумних пісень
Мережить Опія сорочку.*

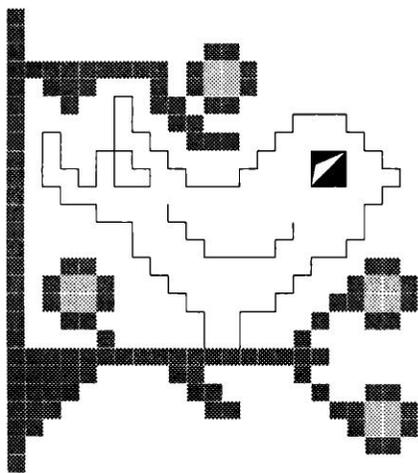
*Окраєць Місяця жевріє
Над зачарованим степом,
Душа світліє і світліє,
І наливається добром.*

*Моя далека Пра-прамати,
Торкнись лишень моїх грудей
Не дай ніколи забувати,
Що треба жити для ЛЮДЕЙ!*

*A cornflower Day is near extinguished.
Beside a bonfire 'neath the hill,
Songs most dolorous a-singing,
Opia embroiders a chemise.*

*A slice of Moon hangs glowing
Over the enchanted steppe,
The soul grows clear, serene
And bright, and fills with goodness.*

*O, my distant Great-grandmother,
Lightly touch my breast
So to let me ne'er forget
That one must live for OTHERS!*

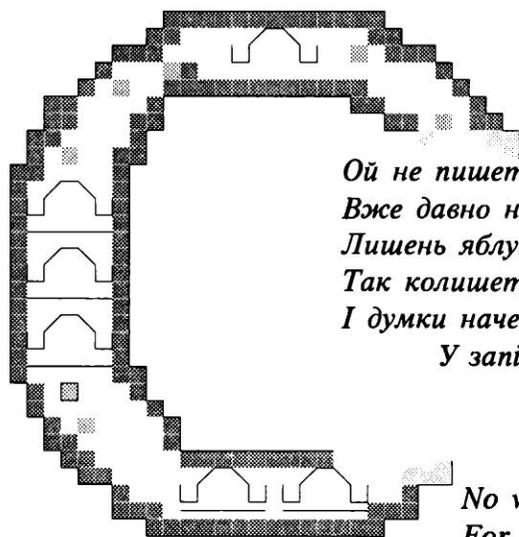

*Весно, Весно!
Дай сил
По новому співати
Бо любові без крил
Не злетіти в Карпати*

*Весно, Весно!
Скоріше
Засвіти мою душу,
Щоб зацвіли палкіше
Давніх років бриндуші.*

*Spring! O Spring!
Grant me the pow'r
To sing in a new way!
Without wings, love cannot soar
Into the Carpathians*

*Spring! O Spring!
Make greater haste still
My soul to illumine,
That saffron-flow'rs of years long past
With e'en more ardor may bloom.*

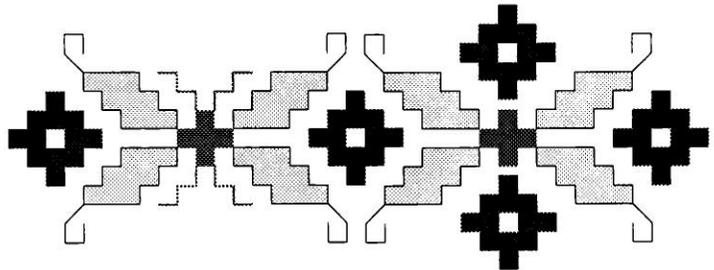
*Ой не пишеться мені,
Вже давно не пишеться
Лишень яблунька за вікном
Так колишеться...
І думки наче човник хитаються
У запіненім морі
І несуть мене
Поміж Зорі.*

*No words resound across my page
For a long space now, no words
Only the apple tree outside the window
Sways so...
And my thoughts are rocking
Like a little boat
On a frothing sea
And they take me
In amongst the Stars.*

*Весняної пори
Бузкові передзвони
Її чарам Природа скорена
В ніжних півтонах
Небо тоне,
А я чомусь Весною зморена.*

*А я чомусь
Весною змучена,
Мені б весніти,
А не хмуритись
Моя ж бо Доля перекручена.
Куди ж тепер
Від неї дітись?*

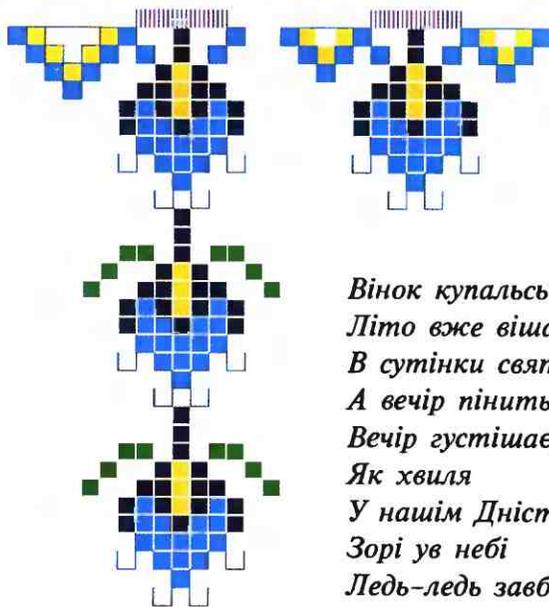
*Якби у Вересень
зануритись,
У кленів золотий вогонь
Я б перестала хмуро
хмуритись
торкнувшись
Осені долонь.*

*Spring arrives!
Lilacs ring out! a polyphony for her!
All of Nature yields to her charms,
Even the Sky succumbs - and founders
in her soft and sweet and tender half-tones,
but somehow - I'm exhausted by this Spring.*

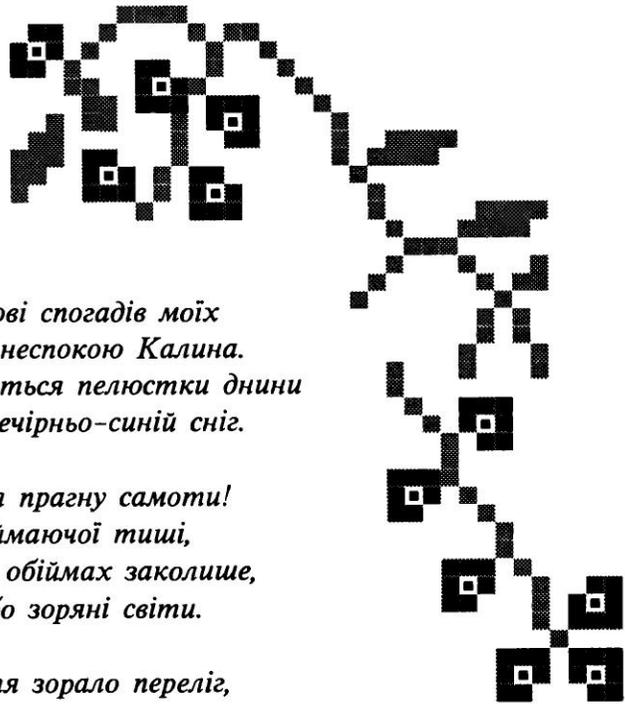
*Somehow, I am weary
in this Springtime...
Instead of frowning,
I might flower -
but that my Fate's turned downside up...
and how
do I evade her?*

*If I might plunge
into September,
into maples' golden flames -
I'd cast from me
this glum demeanour -
on lightly touching
Autumn's palms.*

*Вінок купальський
Літо вже вішає
В сутінки свята густі,
А вечір піниться,
Вечір густішає,
Як хвиля
У нашім Дністрі.
Зорі ув небі
Ледь-ледь завбачую...
Хтось заспіває
І пам'ять схитне,
А я Твоїм ім'ям
Крок кожен освячую
Забувши про все,
Що сумне.*

*Already summer's
Hanging Kupalo's¹⁰ garland
Onto the feast day's thickening twilight,
And the evening is frothing
The evening grows dense
Like a wave of our Dniester
Rolling and swelling.
I can scarcely discern
The stars in the sky...
Someone breaks into song,
My memory's jarred
Yes - your name makes hallowed
My every step,
And all that brings sorrow -
I gladly forget.*

*В діброві спогадів моїх
Цвіте неспокою Калина.
І котяться пелюстки днини
У надвечірньо-синій сніг.*

*О, як я прагну самоти!
Всеобіймаючої тиші,
вона в обіймах заколише,
Як небо зоряні світи.*

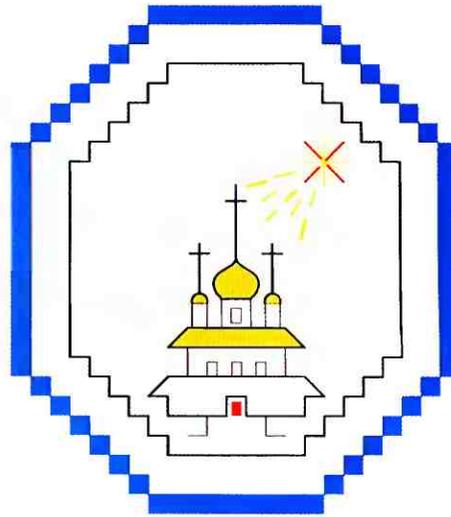
*Життя зорало переліг,
На друзки ломиться хвилина,
В діброві спогадів моїх
Цвіте неспокою Калина.*

*In the grove of my memories
the Kalyna of disquiet flowers.
The day's petals softly fall
into the bluing snow of evening's twilight.*

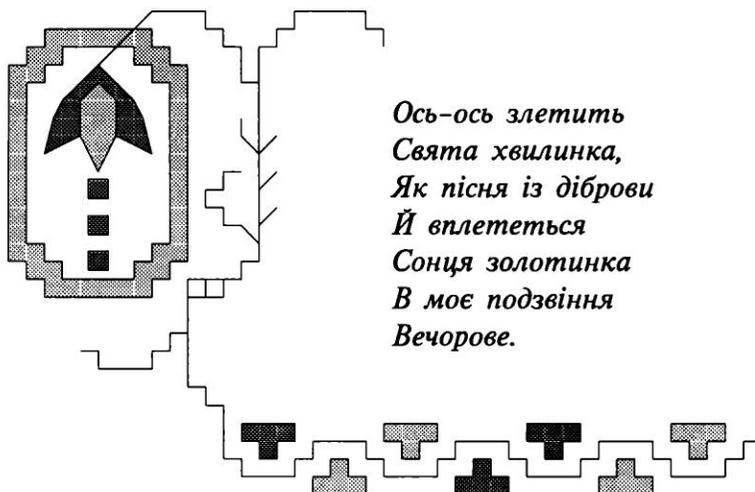
*O, how I long for solitude!
For all-embracing Silence
to enfold me in her arms and cradle me,
as does the Sky embosom starry worlds.*

*Life's plowed up the fallow ground,
The moment shatters into splinters.
In the grove of my memories
the Kalyna of disquiet flowers.*

Мати Богів,
 Властителько Ночі,
 Княгинє Землі,
 Урожаю!
 Плаче Весна
 У гаях України,
 Б'ється журавликом
 Серце моє.
 Пішли мому серцю
 Спокій великодній
 І сон писанковий
 Для стомлених віч.
 Квітня Вербою
 Заглянь в мою душу
 Пішли мені зоряну Ніч,
 – Бо день осяйний,
 ще дримає в знеможі.

*O, Great Mother of the gods,
 Reigning Mistress of the Night,
 Princess sovereign of the Earth
 And of the Harvest!
 The groves and meads of Ukraine
 Resound with Spring's lament,
 My heart's alarmed
 It's agitated and a-flutter.
 Bestow upon this heart
 The bright serenity of Easter
 And hues of soft, sweet slumber
 On these weary eyes.
 Through the boughs of April's willow
 Glance deep down into my soul,
 And grant me but a starlit Night,
 For drowsing yet, disabled
 Is the Day of clear, resplendent Light.*

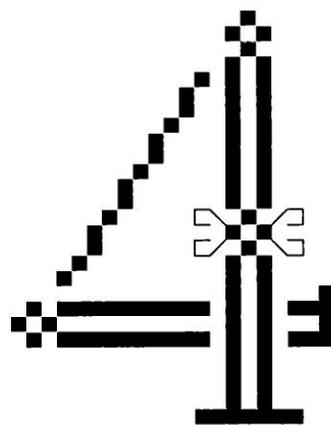
*Ось-ось злетить
 Свята хвилинка,
 Як пісня із діброви
 Й влететься
 Сонця золотинка
 В моє подзвіння
 Вечорове.*

*At any instant now
 The little sacred moment will come forth
 Like song from within a grove
 And the sun's gossamer gold
 Will plait itself
 Into the toll
 Of my vesperbell.*

*Небо над головою
 Волошкою польовою.
 А я?
 Слухаю Вітер...*

*The sky overhead
 Is of meadow cornflowers.
 And I?
 I attend to the Wind...*

АЛЬБОМ
ЗНИМОК

PHOTO
ALBUM

Під глибоким впливом узорів Ірини Сенік, ЛУКЖК уповажнила Марію Рипан, проєктувальницю моди, допомогти відтворити візерунки з цих сторінок на одяг для жінок. Коли Ірина Сенік загостила на короткий час до Канади в 1990 році, вона дала свій дозвіл на зміну кольорів й стилів, якщо було б це бажано.

Результати, як їх бачимо на фотографіях, чудові. Пропонуємо оглянути наші інтерпретації ескізів Ірини, та порівняти їх з оригіналами. Фасони ці появились не лише на сторінках книги, але були показані підчас урочистостей, пов'язаних з виданням книжки. Вони були належно і вдало представлені українській громаді.

Inspired by Iryna Senyk's fashion designs, the UCWLC commissioned Maria Rypan, fashion designer, to help recreate the designs from these pages into dresses for the ladies. Iryna Senyk, while on a brief visit to Canada in 1990, granted permission to alter colours and/or styling, if so desired.

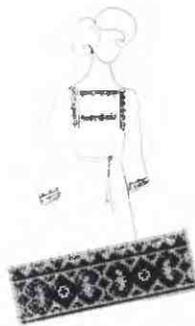
The results, as captured in the photographs, are exciting. We invite you to examine our interpretations of Iryna's fashions and compare them with her originals.

Finally, *White Aster of Love* came to life, as it were, at the book launching, for included in the festivities was the modelling of Iryna Senyk's creations - a fitting introduction of her fashions to the Ukrainian community.

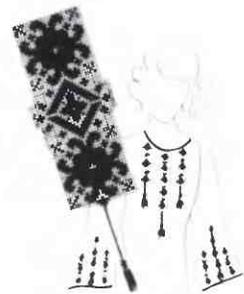
pg. 81

Славка Чичота
Gloria Chuchota

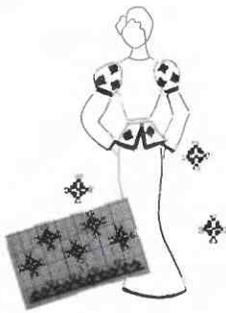
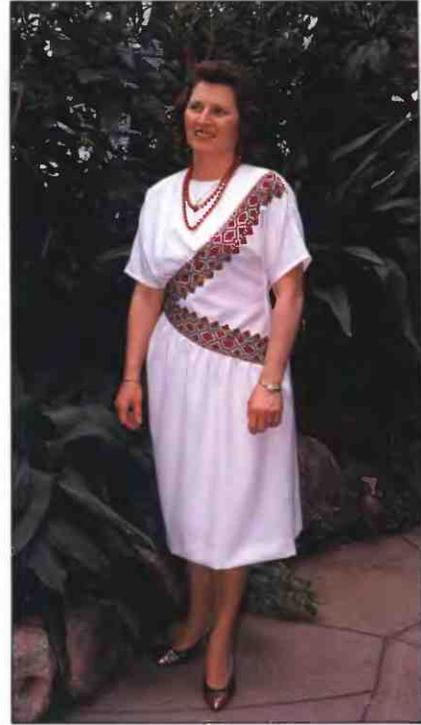
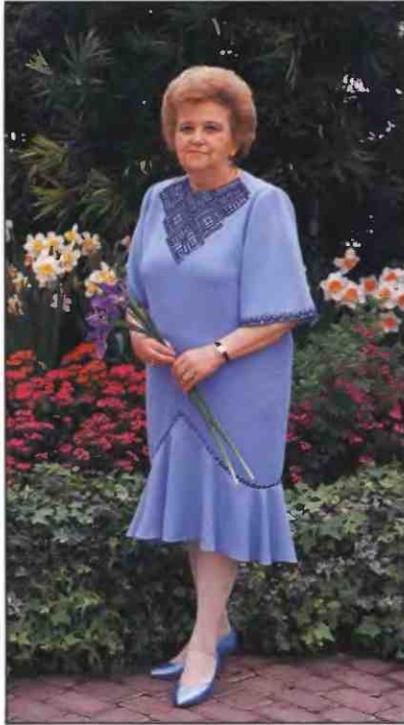
pg. 98

Стефанія Серєда
Stella Sereda

pg. 59

Ліліян Юрик
Lillian Yuryk

pg. 92

Вероніка Бобик-Райгас
Virginia Bobyk-Rygus

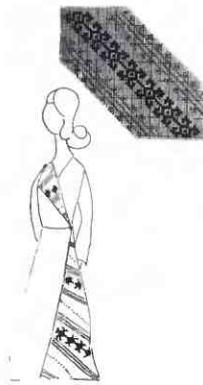
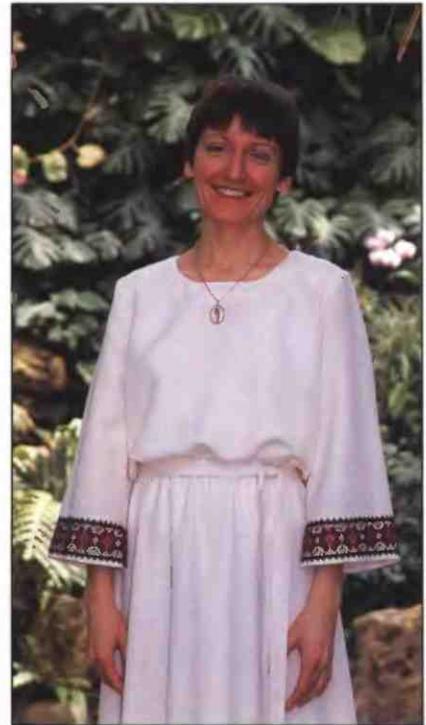
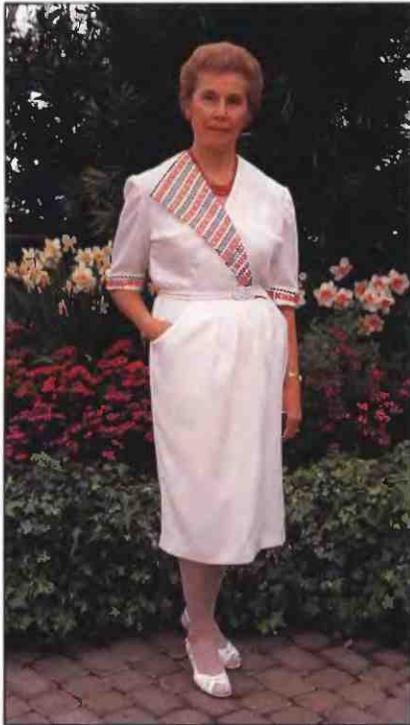
pg. 60

Христина Болюбаш
Christine Bolubash

pg. 72

Джойс Лесик
Joyce Lesyk

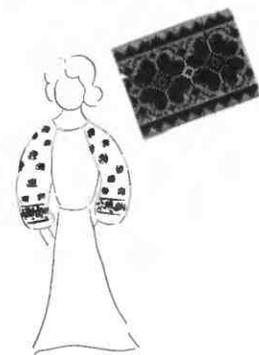
pg. 79

Маруся Прокоп
Mary Prokop

pg. 67

Леся Штігліян
Elsie Stieglan

pg. 96

Христина Борсук
Christine Borsuk

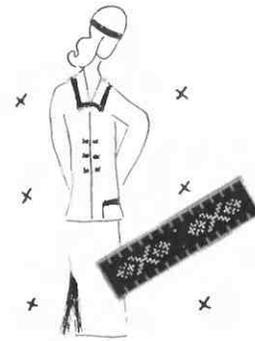
pg. 67

Марійка Яромій
Mary Jerome

pg. 71

Катерина Стасюк - Кровчак
Kae Stasiuk - Krochak

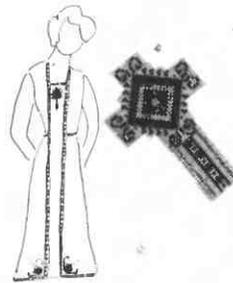
pg. 83

д-р Марія Фішер - Слиж
Dr. Maria Fischer - Slysh

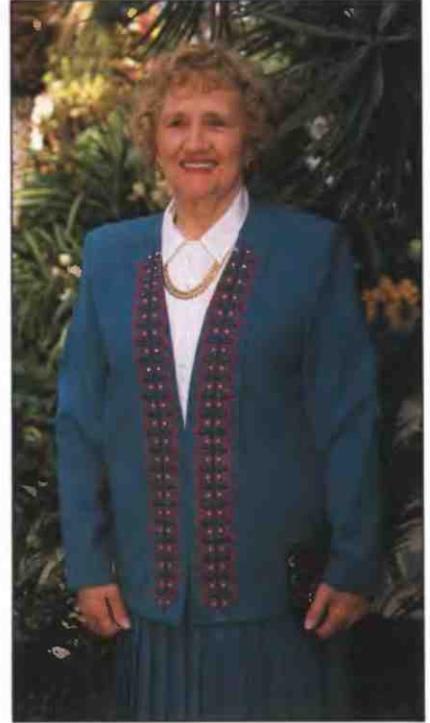
pg. 99

Ольга Кравець
Olga Krawec

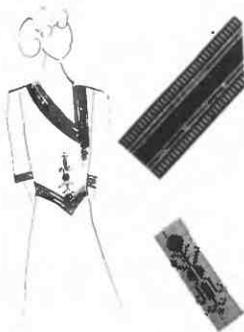
pg. 102

Анна Яцишин
Anne Jacyszyn

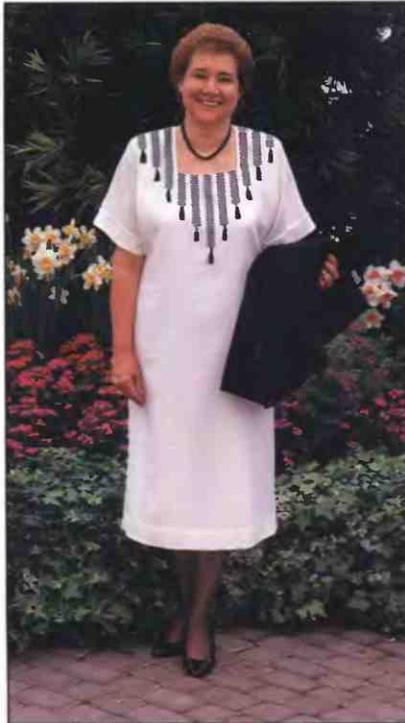
pg. 78

Катерина Склепович
Kay Sklepovich

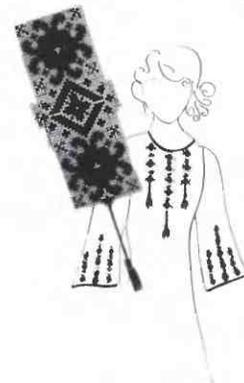
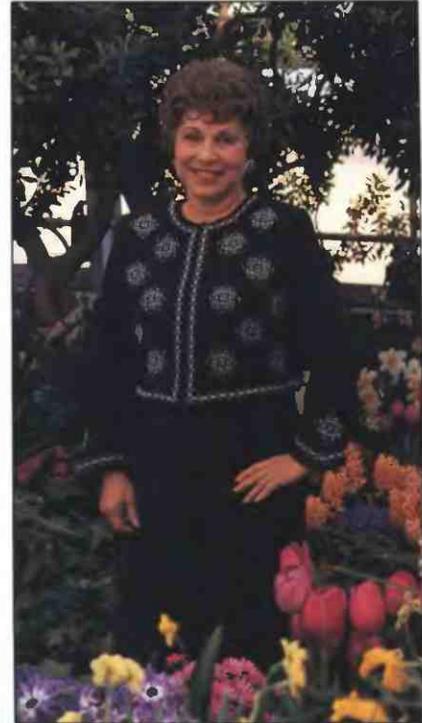
pg. 99

Оля Санайко
Olga Sanajko

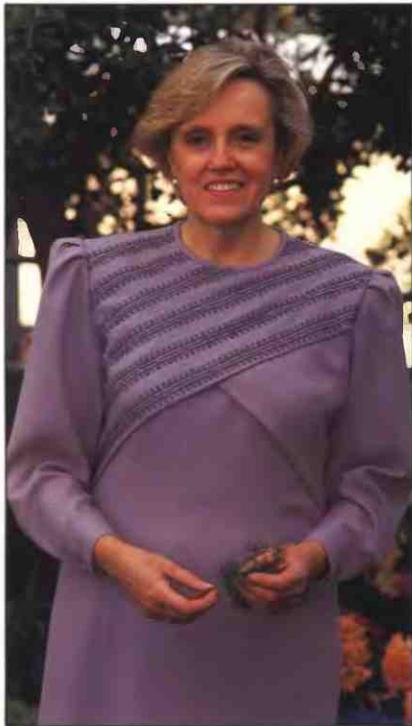
pg. 74

Ольга Вовк
Olga Wowk

pg. 59

Анна Кромошук
Anne Cromoshuk

pg. 74

Дзвінка Максимець
Eugenia Maksymec

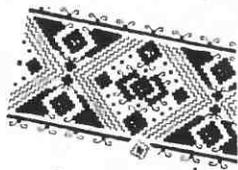
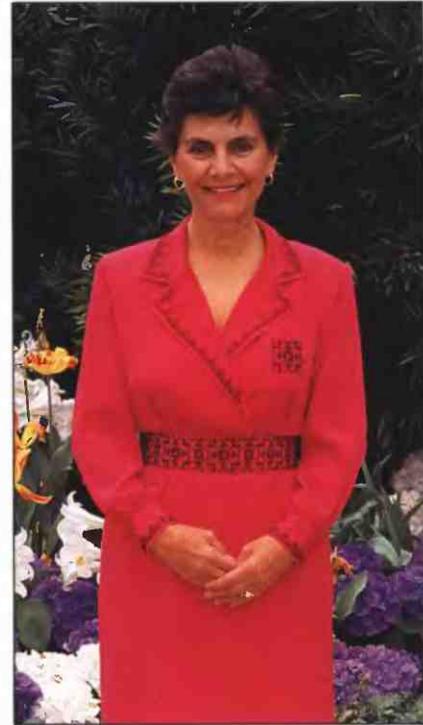
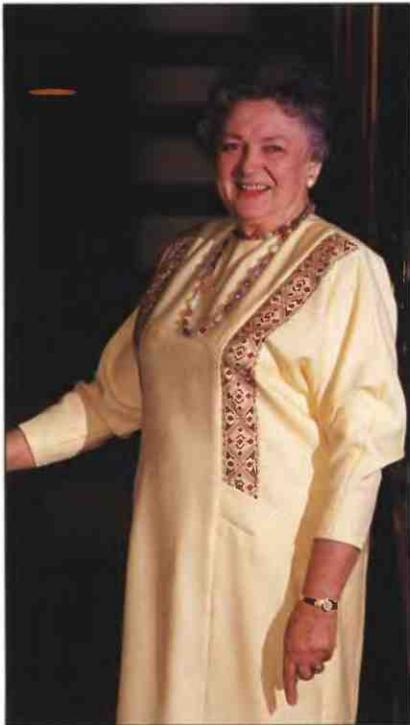
pg. 89

Софія Грицишин
Sonia Hrycyshyn

pg. 98

Анна Бойко
Ann Boyko

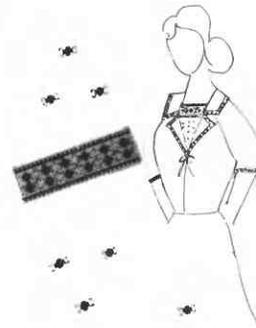
pg. 100

Олена Лесюк
Helen Lesiuk

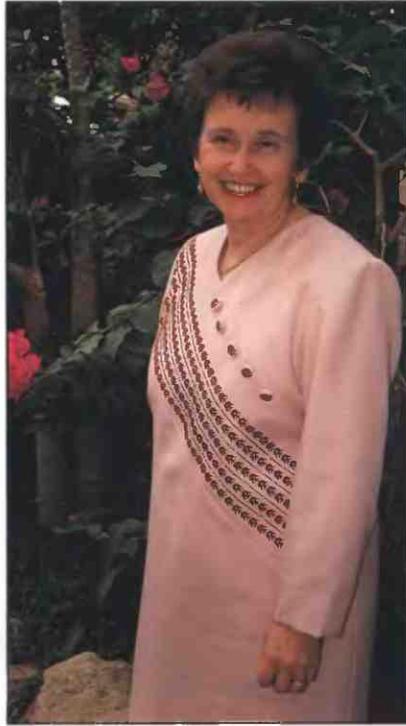
pg. 65

Френцис Гункевич
Frances Hunkewich

*pg. 93,
112, 126*

Рузя Регалюк
Rose Rehaluk

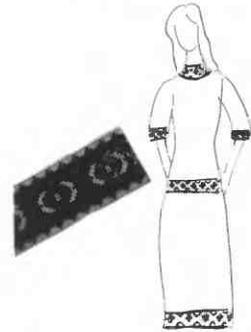
pg. 91

Марія Василькевич - Рипан
Maria Wasylkewycz - Rypan

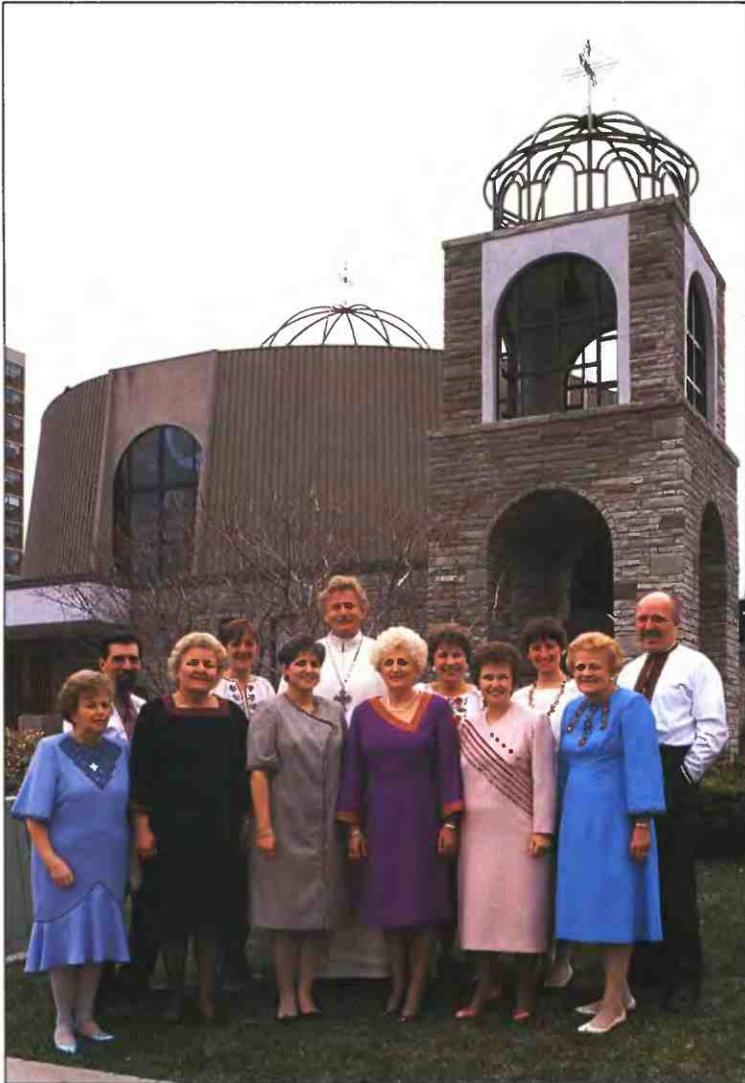
pg. 80

Божена Іванусів
Bozhena Iwanusiw

pg. 61

Олена Іванусів - Цоба
з сином Андрієм
Olena Iwanusiw - Coba
with son Andrij

Члени Комітету для видання книжки

перший ряд зліва: Христина Болюбаш, Леся Штігліян, Марія Рипан, Ольга Кравець, Божена Іванусів, Ліліян Юрик;

другий ряд: Євген Рипан, Бевєрлі Регалюк-Дженкінс, о. Тарас Лозинський, Анна Кромошук, Христина Борсук, Олег Іванусів;

відсутня: Славка Чичота.

Book Committee

front row from left: Christine Bolubash, Elsie Stieglan, Maria Rypan, Olga Krawec, Bozhena Iwanusiw;

back row: Eugene Rypan, Beverley Rehaluk-Jenkins, Rev. Terence Lozynsky, Anne Cromoshuk, Christine Borsuk, Oleh Iwanusiw;

absent: Gloria Chychota.

о. парох митрат Іван Татарин і о. Тарас Лозинський в ризах, вишитих зображеннями Ірини Сенік.

Rt. Rev. John Tataryn, Pastor, and Rev. Terence Lozynsky, UCWLC Spiritual Director, wearing vestments embroidered with Iryna Senyk designs.

A TINY SEED ... A TOWERING TREE

A tiny seed planted in fertile soil, warmed by the sun, nourished by cool rains will inevitably grow into a healthy flowering plant - or a towering tree.

In 1961, a small group of dedicated women met and the Ukrainian Catholic Women's League of Canada took root in the fertile soil of St. Demetrius Parish, Etobicoke, Ontario. It was warmed by the enthusiastic encouragement of Father John Tataryn and nourished by hard work and prayer. And, yes, it has inevitably grown into a successful, productive organization.

As with most organizations, beginnings were difficult - but energy, enthusiasm, dedication, hard work were not lacking. No building of their own, so they held functions in each other's homes, local churches and schools. An empty lot, on which later a magnificent church would rise, became a vegetable garden bringing in funds for the new parish. A parish family spirit was cultivated as the ladies became involved in countless annual social functions such as: praznyks, Easter brunches, Christmas suppers, teas, bazaars, rummage sales, bingos, picnics, and Kolomaya, a popular pavilion in the years of Caravan. And why all this constant fund raising? Certainly not for themselves! All efforts were directed towards the depletion of the church mortgage, to purchase many magnificent appointments for the new church, to support the Ukrainian school, catechism classes, the dance group, the Scouts. Nor were missions in Brazil forgotten and more recently St. John's the Compassionate Mission. And, of course, now that it is possible, Bibles, prayerbooks, vestments have been sent to Ukraine. Currently, the much-needed Ukrainian Canadian Care Centre is the project that has the highest immediate priority.

Fund raising is very necessary, but growth spiritually and culturally is of major importance. These aspects have not been neglected. Annually, ladies make retreats at Mount Mary in Ancaster. They organize pilgrimages. They welcome the Travelling Icon of the Blessed Mother into their homes. During the Millennium Year, they hosted an "Open House", an ecumenical event to which were invited sister-parishes, Catholic and non-Catholic. The guests were introduced to the mystical beauty of icons and stained glass windows, the significance of the iconostas and other liturgical appointments. An annual activity is participation in "The World Day of Prayer", an inter-denominational prayer service. The Branch has strongly supported the Office of Religious Education, particularly in the publication of the Catechetical Series, "God with Us". The ladies also have taught catechism and regularly visit the sick. A chatty monthly newsletter and the friendly "Keeping in Touch Corner" in the parish hall keep members informed and encourage new members to join.

To preserve our Ukrainian culture which they dearly cherish, members have held classes in Ukrainian embroidery, the art of writing "pysanky", and Ukrainian cuisine. The ladies have hosted receptions for many distinguished guests, among them the local hierarchy, and such high-ranking dignitaries as Cardinal Rubin, Patriarch Slipyyj, Patriarch Lubachivskyj, and most recently the beloved Metropolitan Stemiuk of Lviv. Prominent political figures, famous singers and artists have also been cordially hosted by the ladies.

Guiding, encouraging, advising the Branch since 1975 has been Father Terry Lozynsky, the Spiritual Director. To his constant support and leadership can be attributed much of the success of the Branch.

St. Demetrius UCWLC has contributed to the spiritual, social, cultural and financial facets of St. Demetrius Church and tremendously enriched the parish community.

In the Centennial Year of Ukrainian Immigration to Canada, St. Demetrius UCWLC proposed to publish the poetry and embroidery designs of Iryna Senyk. It is with great joy and pride that we present this unique volume to Ukrainians throughout the world, but especially to Ukrainians in our free and independent Ukraine.

Lillian Yuryk

3 МАЛОГО ЗЕРНА - ВЕЛИКЕ ДЕРЕВО

Коли посадимо в родючу, нагріту сонцем і зрошену холодними дощами, землю зерно, з нього обов'язково виросте квітуче дерево.

1961 року мала група відданих жінок заснувала при живучій парафії св. Дмитрія в Етобіко Лігу Українських Католицьких Жінок Канади (ЛУКЖК). Завдяки важкій праці, щирій молитві та ентузіастичному заохоченню отця Івана Татарина, жіночий гурток перетворився на творчу й успішну організацію.

Як і в кожній організації, початки ЛУКЖК були важкі, але не бракувало тут енергії, захоплення, відданости, тяжкої праці. Не маючи власного будинку, діяльність відбувалася за змінним порядком - по хатах, місцевих храмах і школах. Площа, на якій згодом збудовано величаву церкву, була городом, плоди з якого приносили прибуток для парафії. Жінки поширили працю на відзначування різних свят у році, а також і побутових подій. Відбувалися празники, великоднє свячене, різдвяні вечери, чайні прийняття, бінго, базари, пікніки, та багато років організовувався павільйон "Коломия" підчас Торонтонського фестивалю "Караван". Чому є постійні клопотання про фонди? Очевидно, не для себе! Адже всі зусилля були спрямовані на сплату церковної гіпотeki, закупівлю величавих оздоблень для церкви, для підтримання української школи, катехизації дітей, танцювальних ансамблів і сквтів. Також не забуто про місійну потребу для Бразилії і Місії св. Івана Милостивого. Теж, очевидно, оскільки стало можливим, висилалося в Україну Біблії, молитовники і священнічі ризи. В цю пору першенство надається побудові Українського Канадського Осередку Опіки.

Здобуття фондів має важливе значення, але наголос кладеться на духовний і культурний аспект парафіяльної громадськості. Щорічно жіноцтво бере участь у реколекціях та організує паломництва до Анкастер і святих місць. Треба зазначити, що наші членкині приймають у своїх хатах перехідну Вишгородську ікону Матері Божої і тим самим спричиняються до культу Небесної Неньки. Підчас відзначування Тисячоліття Хрещення України-Руси, жіноцтво ознайомлювало з мистецтвом ікон, іконостасами, вітражами, внутрішнім оздобленням в українсько-візантійському стилі запрошених гостей з інших парафій - католицьких і некатолицьких. Кожного року жіноча організація бере участь у "Світовому дні молитви", міжвіросповідне молитовне спілкування. Наш відділ ЛУКЖК ретельно допомагає бюро релігійного виховання, зокрема в публікації катехитичної серії "Бог з нами". Членкині також навчають катехизму та постійно відвідують хворих.

Для піднесення і збереження української культури, яку жіноцтво високо цінить, членкині організують кляси українського мистецького вишивання, демонстрування мистецтва писання писанок, вивчення пребагатої української кухні. Слід згадати, що наші пані гостювали визначних особистостей, серед них місцеву ієрархію, а також високих церковних достойників, наприклад: Кардинала Рубіна, Патріярха Йосифа Сліпого, Патріярха Мирослава Любачівського, а недавно, Митрополита Володимира Стернюка зі Львова. Жіноча організація гостювала теж визначних політиків, славних співаків, артистів.

Починаючи з 1975 року, духовним опікуном організації став отець Тарас Лозинський. Під його духовним керівництвом, жіноцтво організації здобуло значних успіхів у праці для добра парафії, української та канадської громадськості. ЛУКЖК при парафії св. Дмитрія має поважні здобутки в царині духовного, соціального, культурного та фінансового розвитку парафії.

У зв'язку з відзначуванням століття поселення українців у Канаді, ЛУКЖК рішила видати прекрасні вірші та неперевершені ескізи моди Ірини Сенік. З почуттям гордості і задоволення передаємо цю книгу в руки українського читача як у діаспорі, так і у вільній, самостійній Україні.

Ліліян Юрик

Acknowledgements

To produce a work such as this requires the cooperation and dedication of many individuals. The involvement of the following is especially appreciated.

Rt. Reverend John Tataryn, pastor of St. Demetrius Church, approved and blessed the work. With his permission the St. Demetrius Branch of the UCWLC undertook the publication.

Reverend Terry Lozynsky contributed greatly to the success of the project by his advice, encouragement and enthusiastic support.

Christine Bolubash initiated the project. She brought back from Ukraine in 1988, at considerable personal risk, the original sketches and poems of Iryna Senyk. As President of the Book Committee she has worked tirelessly on the project.

Christine Borsuk spent many hours endeavouring to capture Iryna Senyk's lyricism in the translation of her poems into English.

Gloria Chychota took on the responsibility of treasurer for the book committee.

Anne Cromoshuk used her organizational and artistic skills in planning the book launch.

Morris Diakowsky in his preface succeeds in giving the reader a deep insight into the strong but sensitive person of Iryna Senyk.

Bozhena Iwanusiw, an enthusiast of Ukrainian embroidery, acted as advisor. She also contacted out-of-country publishers regarding the printing of the book.

Oleh Iwanusiw was responsible for the photography of the ladies in their Iryna Senyk originals.

Olga Krawec was very active in soliciting funds for the publication of the book.

Beverley Rehaluk-Jenkins was instrumental in the planning of the book launch and in obtaining media coverage to make the general public aware of the event.

Maria Rypan gave of her talents as fashion designer in recreating Iryna's designs into elegant dresses. The book design is the result of her artistic creativity.

Eugene Rypan developed the computer graphic conversions of Iryna's ornamentations throughout the book.

Ariadna Stebelskyj wrote the scholarly introductory essay in which she explains the lyrical rhythm, metaphors and style of Iryna's poetry.

Elsie Stieglan as President of UCLWC strongly supported this project.

Lillian Yuryk handled the publicity, correspondence and assisted in organizing the fund raising.

Special recognition is due to the dedicated ladies of St. Demetrius UCWLC who generously assisted in all the fund-raising events. Without their help, this project would not have been possible.

Подяка

Для видання цієї книжки були потрібні співробітництво й відданість багатьох людей. Особливо спричинилися такі особи:

Всесв. о. митрат Іван Татарин, парох церкви св. Вмуч. Дмитрія в Торонті, який схвалив і поблагословив цей проєкт. За його сприянням відділ ЛУКЖК при церкві св. Дмитрія взявся за публікацію книжки.

Всеч. о. Тарас Лозинський, який порадами та практичними вказівками зробив значний внесок в успішне завершення видання.

Христина Болюбаш започаткувала проєкт. В 1988 році вона привезла з України ескізи моди і зразки поезії Ірини Сенік. Як голова Комітету для видання книжки невтомно працювала над проєктом.

Христина Борсук вклала дуже багато напружених годин праці, щоб в перекладі на англійську мову ретельно передати лірику віршів Ірини Сенік.

Мирослав Дяковський опрацював вступ, у якому змалював глибокий, сильний чутливий характер особи Ірини Сенік.

Божена Іванусів, цінувач мистецтва вишивки, допомогла практичному втіленню моделей одягу. Вона також нав'язала контакти з закордонним видавництвом.

Олег Іванусів виконав фотографії, вміщені в книзі.

Ольга Кравець активно займалася здобуттям фондів на видання книжки.

Анна Кромощук віддала свої здібності для планування світової прем'єри.

Беверлі Регалюк-Дженкінс зробила свій внесок в ознайомлення громадськості і подбала про присутність на світовій прем'єрі представників засобів масінформації.

Марія Рипан віддала свій талант проєктанта моди у втілення взорів Ірини в елегантний одяг. Марія також виконала мистецьке оформлення книжки.

Евген Рипан був відповідальний за комп'ютерно-графічну конверсію орнаментів Ірини для ілюстрації книги.

Аріядна Стебельська написала докладну наукову аналізу, в якій глибоко висвітлює особливості поетичного стилю Ірини Сенік.

Славка Чичота була скарбником Комітету для видання книжки.

Леся Штіглян, як голова відділу ЛУКЖК, сприяла реалізації цього проєкту.

Ліліян Юрик займалася поширенням інформації про запроєктовану книжку, листуванням та придбанням фондів.

На окрему подяку заслуговують пані ЛУКЖК при церкві св. Дмитрія, які самовіддано працювали й щедро допомагали в організації заходів на здобуття фондів. Без їхньої допомоги було б неможливо здійснити цей проєкт.

Donations

White Aster of Love became a reality through the generosity of kind friends. To them we extend our deepest gratitude.

Patron (\$5,000 or more)

Knights of Columbus -
Sheptytsky Council 5079, Toronto
UCWLC, St. Demetrius Branch,
Etobicoke

Benefactor (\$1,000 - \$4,999)

Dr. Maria Fischer-Slysh
Luba Zaraska

Donor (\$500 - \$999)

Cecile Barida
Mary Jerome
Olga Krawec
Elsie Stieglan
Irene Wrzesnewskyj

Supporter (\$250 - \$499)

Olha Chorny
Rt. Rev. Basil Dzurman
Terry Goshulak
Rt. Rev. John Tataryn
Lillian Yuryk

Contributor (\$100 - \$249)

Dr. Danielle Babiuk
Dr. Zenia Bylo
Gloria Chychota
Oksana Deacon
Nadia Drohobycky
Mary Eurke
Irene Gil
Anne Kapusta
Oksana Komarnicky
Maria Komarnycky
Olga Kurylo
Dr. Michael & Stefania Neweduk
Donna Papayanis
Dr. Olga Petryshyn
Dr. Irene Puryj
Oksana Rewa
Maria Skaab
Ulana Smereczynsky
Nadia Stasyna
Ermine Stecura
Olga Wowk

UCWLC St. Cyril & Methodius, St. Catharines
UCWLC St. Mary's Dormition, Mississauga
UCWLC St. Peter's & Paul's, Scarborough

Notes

¹ STORK

The stork is a migratory bird, found in Ukraine in spring and summer. The thatched roof of a village house provides a very agreeable nesting place for it, and it often returns to the same building year after year - one reason for its being a beloved bird throughout the country. Many legends and stories are associated with it.

² HOVERLIA (Ho VER lyah)

Hoverlia is the name of the highest mountain in Ukraine (2,061 m), part of the Chornohora mountain group in the Ukrainian Carpathians. Its rocky peak gives way to brush and then to beech and coniferous forests.

³ CRANE

The crane is a nesting, migratory bird which thrives in a wetland habitat. It is found in Ukraine in the spring and summer months. In popular tradition its migration has been symbolically associated with the exile of individuals, or groups of emigrants, from Ukraine, the homeland.

⁴ TREMBITA (Trem BEE tah)

The trembita is a wind instrument, a variation of the Alpine horn. It is made of three sections of solid wood which have been split open, hollowed out, fitted and glued back into place, and covered with strips of bark. Its shape is that of a narrow cone, 3 - 4 m in length. Its song is a protracted and mournful sound, with a limited tonal range, so the trembita's use in musical ensembles is mainly as a mood-setting instrument. Trembitas were commonly used in the Hutsul region of the Carpathians as a means of communication and as part of funeral rites.

⁵ KALYNA (Kah LI nah) and BARVINOK (Bar VEE nok)

The kalyna is a large bush of the genus Viburnum, with white flowers and red berries. It is popularly invested with much symbolic significance, representing, at the most general level, the inspiration - indeed, the lifeblood - and the undying hope underlying Ukraine's existence and continued renewal. It has served to express the embodiment of the feminine principle in its youthful, virginal aspect. The kalyna was often planted on the graves of Cossacks, the frontier warriors (later army, and statesmen) who became archetypal figures in Ukrainian history and culture. This popularity of the kalyna has found expression in Ukrainian literature, art and music.

Barvinok (periwinkle) is a trailing, evergreen plant of the genus Vinca, having blue-purple flowers. It grows at the outskirts of forests and is cultivated in gardens. A well-loved plant among Ukrainians, associated with courtship, love, renewal, the barvinok finds its place in Easter and wedding traditions, as well as in many a folksong.

⁶ KOLIADA (Ko lyah DAH)

In pre-Christian times, the koliada (whose name stems from the ancient Greek kalandai

and the Roman calendae) comprised a cycle of rituals in celebration of the winter solstice. With the advent of Christianity in Ukraine, some of these rituals were incorporated into the celebration of Christmas and persist until today. Koliada is now essentially synonymous with the Christmas season and its festivities, observed between Christmas Eve and Epiphany. Koliadky are festive, ritual carols sung during this time.

⁷ KOSMACH (Kos MAHCH)

Kosmach is the name of a small town in the Hutsul region of Carpathian Ukraine. It is famed for its production of finely-crafted objects of art native to this area.

⁸ DOVBUSH (DOV boosh) and DZVINKA (DZVEEN kah)

Oleksa Dovbush (1700-1741) was a Ukrainian "Robin Hood" who, with his outlaw band of 30 - 50 men, was active in the Hutsul highland regions of the Carpathians. Much of the booty he took from usurers, noblemen, rich merchants and leaseholders he gave to the poor. Dzvinka was his mistress. The legend of Dovbush captured the popular imagination and left a lasting mark in Ukrainian folklore, literature, art, music and film. Many Carpathian sites are associated with him.

⁹ JORDAN /Ukrainian name: IORDAN (Yor DAHN)/

This name has a double meaning in the Ukrainian language. It refers to the Jordan River of the Middle East in which, in the Christian tradition, St. John the Baptist baptized Jesus, and it is the popular name of the religious feast of Theophany, or Epiphany, also called "Vodokhryshchi" (Blessing of the Waters). This festival has associated with it solemn outdoor festivities, whose principal ceremony is the blessing of waters. These festivities took place at a river or well, where a cross was erected out of blocks of ice. (Today water is usually blessed inside the church.) A procession was led to the place of ceremony, and after the solemn blessing everyone present drank the water and brought some of it home, sprinkled it throughout the home and onto the fields, and kept the remainder for the whole year.

¹⁰ KUPALO (Koo PAH lo)

In pagan times, Kupalo was the name given to the god of love and of the harvest: the personification of the earth's fertility. The end of the summer solstice and the beginning of the harvest, midsummer, was marked by the Kupalo celebrations. "Kupalo's eve" was popularly believed to be a very special moment in the year, a time when the earth magically revealed its secrets, and the only time that free love received popular sanction. Unmarried young men and women gathered outside the village in a forest, or near a stream or pond, and performed extended fertility rites, including dances, songs, symbolic games and other rituals intended to honour the god and his handmaiden, the rusalka, or river spirit, Maryna. As part of the ritual, the women adorned their hair with garlands of freshly picked flowers. Later they sent the garlands flowing on the water and divined

their own fates according to what happened to the flowers. With Ukraine's embracing of Christianity, the Church decided to replace these celebrations with the Christian feast day of the Nativity of St. John the Baptist. The Kupalo festival continued to be observed alongside, however, and became known as the festival of Ivan (John, from St. John) Kupalo.

Bibliography

Kubijovyc, Volodymyr (ed). Encyclopedia of Ukraine (Toronto, Buffalo, London: University of Toronto Press, 1988)

Makuch, Andrij. Ukrainian Music (Saskatoon: Ukrainian Canadian Council of Saskatchewan, 1981)

Subtelny, Orest. Ukraine: A History (Toronto, Buffalo, London: University of Toronto Press, 1988)

*My thanks also to all who shared with me
their knowledge of Ukraine, and of our traditions.*

C.B.

Книга Ірини Сенік Біла Айстра Любови подає читачеві витончені зразки не лише поезії, але й вишивок.

Ірина Сенік народилася 1926 року у Львові. Підчас університетських студій була заарештована і засуджена на двадцять жахливих років советської концтабірної каторги. Як політичний в'язень, вона зазнала неймовірних страждань, голоду, принижень. Незважаючи на пережиті муки одержимість її духу не зламалась.

Цей дух виявляється в поезії Сенік. Її палаюча любов до краси й кольору відображається в мистецтві вишивання і артистичному оздобленні одягу.

Численні фотографії ілюструють як елементи української вишивки можна притосувати до сучасного модного одягу.

Ліга Українських Католицьких Жінок при церкві св. Димитрія в Етобіко, Онтаріо, видала цю книгу для відзначення Століття поселення українців у Канаді. Наші відважні українські піонери залишили нам багату культуру і духовну спадщину. Щоб зберегти ці дорогоцінні надбання, пропонуємо читачеві оцю працю.

З вдячністю даємо Україні справжню цінність: поезію і зразки вишивок талановитої дочки українського народу Ірини Сенік.

